

വോളിയം 1 ലക്കം 12
ഇംഗ്ലീഷ്

പഞ്ചായത്ത് രാജ് മന്ത്രാലയം
ഗവൺമെന്റ് ഓഫ് ഇന്ത്യ

ജന്മോജന
അഭിയാൻ - സബ്ബി
യോജന - സബ്ബി
വികാസ്

ഗ്രാമോദയ് സങ്കല്പ്

ശിരിജ സിംഗ്
പഞ്ചായത്തീരാജ്
& ഗ്രാമവികസന
മന്ത്രാലയം

നരേന്ദ്രമോദി
പ്രധാനമന്ത്രി

കപിൽമൊറേശ്വർപാട്ടീൽ
സംസ്ഥാന
പഞ്ചായത്തീരാജ്
മന്ത്രി

ഈ പതിപ്പിൽ

• ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതി: ... • നെ കുറിച്ചുള്ള ദേശീയതല ഓറിനന്റേഷൻ വരിക്കേഴാപ്പ് ... • സാമ്പത്തികവും സാമൂഹിക പരിവർത്തനവും സംബന്ധിച്ച പ്രാദേശിക ശിൽപശാല.

2021-22 സാമ്പത്തിക വർഷത്തെ പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻ കാമ്പെയ്യിലെ നേട്ടങ്ങൾ (10-08-2022 വരെ)

ഇ ഗ്രാം സ്വരാജിൽ (2022- 23) പ്ലാൻ അപ്ലോഡ് ചെയ്യൂ

ജി.പി.ഡി.പി - 254357 · ബി.പി.ഡി.പി - 4910 · ഡി.പി.ഡി.പി 360

പദ്ധതി സഭയിൽ അംഗീകരിച്ചു

ജി.പി.ഡി.പി 260854 · ബി.പി.ഡി.പി 5239 · ഡി.പി.ഡി.പി 433

നോഡൽ ഓഫീസർമാരെ നിയമിച്ചു : 7464

ഫെസിലിറ്റേറ്റർമാരെ നിയമിച്ചു : 312876

ജി.പി.എസ് 266683 · ബി.പി.കൾ 5689 · ഡി.പി.കൾ 523

ലൈൻ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റ് നോഡൽ ഓഫീസർമാരെ നിയമിച്ചു : 162

നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്യപ്പെട്ട ഫ്രണ്ട്ലൈൻ പ്രവർത്തകർ : 1392399

നടന്ന സഭകൾ : 307657

ജി.പി.എസ് - 263830 · ബി.പി.കൾ- 5354 · ഡി.പി.കൾ- 478

Sabha Image Uploaded on <http://gdpd.nic.in/> : 671900

ജി.പി.എസ് - 261867 · ബി.പി.കൾ- 5270 · ഡി.പി.കൾ- 445

ഉള്ളടക്കം:

ചീഫ് എഡിറ്റർ :
സുനിൽകുമാർ, ഐ.എ.എസ് സെക്രട്ടറി
പഞ്ചായത്ത് രാജ് മന്ത്രാലയം

എഡിറ്റർ:
ഡോ. ബിജയ കുമാർ ബെഹറ,
IES
സാമ്പത്തിക ഉപദേഷ്ടാവ്

എഡിറ്റോറിയൽ സഹായം:
അലോക് പാണ്ഡ്യ
അഞ്ജനികുമാർ തിവാരി

3 ബഹുമാനപ്പൈട്ട മന്ത്രിയുടെ സന്ദേശം

4 ബഹുമാനപ്പൈട്ട സംസ്ഥാന മന്ത്രിയുടെ സന്ദേശം

5 ബഹുമാനപ്പെട്ട സെക്രട്ടറിയുടെ സന്ദേശം

7 ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതി: അത് അനിവാര്യതയും ഫലവുമാണ്

9 പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻകാമ്പെയ്ൻ 2021- നെ കുറിച്ചുള്ള ദേശീയതല ഓറിയന്റേഷൻ വർക്ഷോപ്പ്

14

ഇന്തോ-ഗംഗാ സമതല സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികളിലൂടെ സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവുമായ പരിവർത്തനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രാദേശിക ശില്പശാല 2021 ഒക്ടോബർ 28-29, ഭോപ്പാൽ, മധ്യപ്രദേശ്

2021 നവംബർ 22-23 തീയതികളിൽ രാജസ്ഥാനിലെ ജയ്പൂരിൽ നടന്ന പെസ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികളിലൂടെ സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവുമായ പരിവർത്തനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രാദേശിക ശില്പശാല **24**

20

തീരദേശ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെയും കേന്ദ്ര ഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലെയും പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികളിലൂടെ സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവുമായ പരിവർത്തനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രാദേശിക ശില്പശാല 11 - 12 നവംബർ, 2021, മംഗളൂരു, കർണാടക.

പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻകാമ്പെയ്ൻ 2021- നെ കുറിച്ചുള്ള ദേശീയതല ഓറിയന്റേഷൻ വർക്ഷോപ്പ് ഇന്തോ-ഗംഗാ സമതല സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികളിലൂടെ സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവുമായ പരിവർത്തനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രാദേശിക ശില്പശാല 2021 ഒക്ടോബർ 28-29, ഭോപ്പാൽ, മധ്യപ്രദേശ് **29**

വടക്കു കിഴക്കൻ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികളിലൂടെ സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവുമായ പരിവർത്തനം എന്ന വിഷയത്തിൽ പ്രാദേശിക ശില്പശാല 2021 ഡിസംബർ 13-14 അഗർത്തല, ത്രിപുര **32**

പഞ്ചായത്ത് പരികൽപന ഉത്സവം: അസം സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ഒരു അനുഭവം **36**

ഗ്രാമോദയ് സങ്കല്പത്തിന്റെ പരിവർത്തനം അനുഭവ പരിചയമുള്ള വിവർത്തകർ നടപ്പിലാക്കുകയും പഞ്ചായത്തി രാജ് മന്ത്രാലയത്തിന് കീഴിലുള്ള സ്റ്റേറ്റ് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് റൂറൽ ഡെവലപ്മെന്റ് (എസ്.ഐ.ആർ.ഡി) യഥാവിധി പരിശോധിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. വിവർത്തനത്തിൽ എന്തെങ്കിലും ഉണ്ടെങ്കിൽ, അത് മനഃപൂർവ്വമല്ലാത്തതും ഏതെങ്കിലും വികാരങ്ങളെ പ്രണയിക്കുന്നതല്ല ഉദ്ദേശിച്ചുള്ളതല്ല, അതിനാൽ ക്ഷമിക്കാവുന്നതാണ്. ഗ്രാമോദയ് സങ്കല്പത്തിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ലേഖനങ്ങളിലെ രചയിതാക്കൾ പ്രകടിപ്പിക്കുന്ന കാഴ്ചപ്പാടുകൾ അവരുടേതാണ്. അവർ ഗവൺമെന്റിന്റെയോ അവർ പ്രവർത്തിക്കുന്ന സംഘടനയുടെയോ കാഴ്ചപ്പാടുകൾ പ്രതിഫലിപ്പിക്കണമെന്നില്ല. ലേഖനങ്ങളിൽ നൽകിയിരിക്കുന്ന വസ്തുതകൾക്കും ആശയങ്ങൾക്കും രചയിതാവ് തന്നെ ഉത്തരവാദിയാണ്.

ഗിരിജ സിംഗ്
GIRIRAJ SINGH

सत्यमेव जयते

ഗ്രാമവികസന പഞ്ചായത്തിരാജ് മന്ത്രി
ഇന്ത്യൻ സർക്കാർ
കൃഷിഭവൻ, ന്യൂ ഡൽഹി
**MINISTER OF
RURAL DEVELOPMENT AND PANCHAYATI RAJ
GOVERNMENT OF INDIA
KRISHI BHAWAN, NEW DELHI**

സന്ദേശം

'ജൻ യോജന അഭിയാൻ - സബ്സി യോജന, സബ്സി വികാസ്' എന്ന വിഷയത്തിൽ 'ഗ്രാമോദയ് സങ്കൽപ്' മാസികയുടെ 12 - ാമത് ലക്കം പുറത്തിറങ്ങുന്നത് ഏറെ സന്തോഷം നൽകുന്ന കാര്യമാണ്.

ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾ തങ്ങളുടെ കൈവശമുള്ള വിഭവങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് ഗ്രാമത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക വികസനത്തിനും സാമൂഹിക നീതിക്കും വേണ്ടി ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതി (ജിപിഡിപി) തയ്യാറാക്കാൻ ഭരണഘടനാപരമായി ചുമതലപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഗ്രാമവികസനത്തിന്റെ എല്ലാവരെയും ഉൾക്കൊള്ളുന്നതും ക്രോസ്-സെക്ടർ വികസനത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ളതുമായ ഒരു രൂപരേഖ തയ്യാറാക്കാൻ പഞ്ചായത്തുകളെ പ്രാപ്തമാക്കുന്നതിന്, പഞ്ചായത്ത് രാജ് മന്ത്രാലയം എല്ലാ വർഷവും ജൻ യോജന അഭിയാൻ കാമ്പെയ്ൻ നടത്തുകയും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഈ വർഷവും രാഷ്ട്രപിതാവ് മഹാത്മാഗാന്ധിയുടെ ജന്മദിനമായ 2021 ഒക്ടോബർ 2 മുതൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചരമദിനമായ 2022 ജനുവരി 31 വരെ 'ജൻ യോജന കാമ്പയിൻ' രാജ്യമെമ്പാടും ആരംഭിച്ചത് അഭിനന്ദനാർഹമാണ്. 2022-23 വർഷത്തിൽ 2.55 ലക്ഷത്തിലധികം ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളും 3,305 ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകളും 242 ജില്ലാ പഞ്ചായത്തുകളും അവരുടെ വികസന പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കി ഇ-ഗ്രാം സ്വരാജ് പോർട്ടലിൽ അപ്ലോഡ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ പ്രാദേശികവൽക്കരിക്കുകയും 2030-ഓടെ അവ നേടുകയും ചെയ്യുക എന്നതാണ് ഞങ്ങളുടെ ലക്ഷ്യം. ഈ ലക്ഷ്യം കൈവരിക്കുന്നതിൽ നിർണായകവും ശക്തവുമായ പങ്ക് വഹിക്കാൻ അടിസ്ഥാന ജനാധിപത്യ സ്ഥാപനങ്ങളായ 'ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളുടെ' പങ്ക്. പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികൾ ഈ ലക്ഷ്യത്തിലേക്കാണ് നയിക്കേണ്ടത്.

(Handwritten signature)

(GIRIRAJ SINGH)

Office : 'G' Wing, Ground Floor, Krishi Bhawan, New Delhi-110001, Tel.: 011-23383548, 23782373, 23782327, Fax : 011-23070309

Resi. : 27, Lodhi Estate, New Delhi, Ph.: 011-24626783, 24655677

കപിൽ മൊരേശ്വർ പാട്ടീൽ
 സംസ്ഥാന മന്ത്രി
 പഞ്ചായത്തിരാജ് മന്ത്രി
 ഇന്ത്യൻ സർക്കാർ

KAPIL MORESHWAR PATIL
 MINISTER OF STATE
 MINISTRY OF PANCHAYATI RAJ
 GOVERNMENT OF INDIA

സന്ദേശം

'ഗ്രാമോദയ് സങ്കല്പ'ത്തിന്റെ 12-ാം ലക്കം 'ജൻ യോജന അഭിയാൻ - സബ്ബി യോജന, സബ്ബാ വികാസ്' എന്ന വിഷയത്തെ കേന്ദ്രീകരിച്ചുള്ളതാണെന്ന് അറിയുന്നതിൽ എനിക്ക് സന്തോഷമുണ്ട്.

നമ്മുടെ രാഷ്ട്രപിതാവ് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്, പഞ്ചായത്തുകളുടെ അധികാരം എത്രത്തോളം വർദ്ധിക്കുന്നുവോ അത്രത്തോളം ജനങ്ങൾക്ക് നല്ലതായിരിക്കും. ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ എഴുപത്തിമൂന്നാം ഭേദഗതി പഞ്ചായത്തുകൾക്ക് കൂടുതൽ അധികാര വികേന്ദ്രീകരണത്തിലൂടെ വികേന്ദ്രീകരണത്തിന്റെ അധികാരം ത്വരിതപ്പെടുത്തി.

താഴെത്തട്ടിലുള്ള വികസനത്തിനുള്ള ആസൂത്രണ പ്രക്രിയയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിന്, സാമൂഹ്യ-സാമ്പത്തിക വികസനം, സാമൂഹിക നീതി, പാരിസ്ഥിതിക സന്തുലിതാവസ്ഥ എന്നീ പ്രധാന ലക്ഷ്യങ്ങളോടെ സമഗ്ര പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതി (പിഡിപി) തയ്യാറാക്കുന്നതിനായി പഞ്ചായത്തിരാജ് മന്ത്രാലയം എല്ലാ വർഷവും ജൻ യോജന അഭിയാൻ (പിപിസി) നടത്തുന്നു, പൊതുസേവന വിതരണം, നല്ല ഭരണം തുടങ്ങിയവ. 2022 - 23 പദ്ധതി വർഷത്തിനായുള്ള ജൻ യോജന അഭിയാൻ 2021 ഒക്ടോബർ 2 മുതൽ 2022 ജനുവരി 31 വരെ നടത്തി.

ഈ വർഷം ഇന്ത്യയുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ 75 - ൾ വാർഷികം ആഘോഷിക്കുന്നതിനാൽ, ഐക്യരാഷ്ട്രസഭ നിശ്ചയിച്ച സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങളുടെ പ്രാദേശികവൽക്കരണത്തിനും ഗ്രാമീണ തദ്ദേശ സ്ഥാപനത്തിന്റെ തലത്തിൽ അവ നേടിയെടുക്കുന്നതിനും കൂടുതൽ ഊന്നൽ നൽകിക്കൊണ്ടുള്ള ജനകീയ പദ്ധതി കാമ്പയിൻ ഊർജം കൂട്ടി.

ഗ്രാമോദയ് സങ്കല്പിന്റെ ഈ ലക്കം, ജനകീയ പദ്ധതി പ്രചാരണം, പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതി എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിവരങ്ങൾ പഞ്ചായത്തുകൾക്കും തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട പഞ്ചായത്ത് പ്രതിനിധികൾക്കും മറ്റ് പങ്കാളികൾക്കും ഭാവിയിൽ ശക്തമായ പദ്ധതി രൂപീകരണത്തിനായി പ്രചരിപ്പിക്കുമെന്ന് എനിക്ക് ഉറപ്പുണ്ട്.

(Kapil Moreshwar Patil)

Office: Room No. 392, 'E' Wing, 3rd Floor, Krishi Bhawan, New Delhi-110001
 Residence: 05, Duplex North Avenue, New Delhi-110001
 Phone: 011-23782143, 23782548, 23782518 E-mail Id: mospanchayatiraj@gmail.com

സുനിൽ കുമാർ IAS
SUNIL KUMAR, IAS

75
Azadi Ka
Amrit Mahotsav

സെക്രട്ടറി
ഗവൺമെന്റ് ഓഫ് ഇന്ത്യ
പഞ്ചായത്ത് മന്ത്രി രാജ്
SECRETARY
GOVERNMENT OF INDIA
MINISTRY OF PANCHAYATI RAJ

സന്ദേശം

ഗവൺമെന്റ് പദ്ധതികളുടെ വിവിധ വശങ്ങൾ, പ്രോഗ്രാമുകളുടെയും പ്രോജക്റ്റുകളുടെയും അനുകരണീയമായ മാതൃകകൾ, ഗ്രാമീണ പൗരന്മാർക്ക്, വിജയഗാഥകൾ എന്നിവയെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരങ്ങൾ പ്രചരിപ്പിക്കുന്നതിനായി പഞ്ചായത്ത് രാജ് മന്ത്രാലയം " ഗ്രാമോദയ സങ്കല്പം " എന്ന ത്രൈമാസ മാസിക പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നു. ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളുടെ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട പ്രതിനിധികൾ അവരുടെ ഭരണശേഷി വളർത്തിയെടുക്കാൻ സഹായിക്കുന്നു.

ഗ്രാമങ്ങളുടെ സമഗ്രവികസനത്തിന്, സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ കൈവരിക്കുന്നതിനുള്ള കൃത്യമായ വ്യവസ്ഥകൾക്ക് പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികളുടെ രൂപീകരണം അനിവാര്യമാണ്. 2018 മുതൽ പഞ്ചായത്ത് രാജ് മന്ത്രാലയം ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികളെ (ജിപിഡിപി) ജനകീയ പങ്കാളിത്തത്തിനായുള്ള ഒരു കാമ്പെയ്നിലൂടെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നു, ഇതിനെ 'പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻ കാമ്പയിൻ (പിപിസി) എന്ന് വിളിക്കുന്നു. 'ഗ്രാമോദയ സങ്കല്പം' ത്തിന്റെ 12-ാം ലക്കം 'പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻ കാമ്പയിൻ (പിപിസി) കേന്ദ്രീകരിച്ചുള്ളതാണ്.

2019-20 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ 2.39 ലക്ഷം ജിപിഡിപികൾ തയ്യാറാക്കിയതിനാൽ 29 സംസ്ഥാനങ്ങളെയും 6 കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളെയും ഉൾപ്പെടുത്തി 2018 ഒക്ടോബർ 2-ന് മന്ത്രാലയം പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻ കാമ്പയിൻ (പിപിസി) ആരംഭിച്ചു. വികസന പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള ജില്ലാതലങ്ങളും. 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷത്തേക്ക് ഈ കാമ്പയിനിലൂടെ 2.55 ലക്ഷം ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളും 3,305 ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകളും 242 ജില്ലാ പഞ്ചായത്തുകളും അവരുടെ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കുകയും ഗ്രാമസഭ യോഗങ്ങളിൽ അംഗീകാരം നേടുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

ഗ്രാമോദയ് സങ്കല്പിന്റെ ഈ ലക്കത്തിൽ, പിപിസി, പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിനായി സംഘടിപ്പിച്ച ദേശീയ, പ്രാദേശിക തല ശിൽപശാലകളുടെ ഫലത്തോടൊപ്പം പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻ കാമ്പെയ്നുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങളും സമഗ്രമായി ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

പരസ്പരം പഠിക്കാൻ ഈ വിഷയം പഞ്ചായത്ത് പ്രതിനിധികൾക്കും പ്രവർത്തകർക്കും ഗ്രാമീണ ജനങ്ങൾക്കും സഹായകരമാകുമെന്ന് ഞാൻ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

(Sunil Kumar)

कृषि भवन, डॉ राजेंद्र प्रसाद रोड, नई दिल्ली-110001, KRISHI BHAWAN, DR. RAJENDRA PRASAD ROAD, NEW DELHI-110001
Tel. : 011-23389008, 23074309 Fax : 011-23389028 E-mail : secy-mopr@nic.in

ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതി : അതിന്റെ ആവശ്യകതയും ഫലവും

* പഞ്ചായത്ത് രാജ് മന്ത്രാലയം

ഒരു നീണ്ട പുരിണാമപ്രക്രിയയിലൂടെ നിലവിൽ വന്ന പഞ്ചായത്ത് രാജ് സംവിധാനം ഇന്ത്യയിലെ വികേന്ദ്രീകൃത ജനാധിപത്യത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ഗ്രാമവികസനത്തിനും അധികാര വികേന്ദ്രീകരണത്തിനും ഒരു പ്രധാന സംവിധാനം പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതും അടിസ്ഥാന തലത്തിൽ ജനാധിപത്യ വികേന്ദ്രീകരണത്തിനുള്ള പ്രധാന ഉപകരണങ്ങളാണ് പഞ്ചായത്ത് രാജ് സ്ഥാപനങ്ങൾ (പി.ആർ.ഐ). ആസൂത്രണത്തിനെയും വികസനത്തിനെയും പ്രക്രിയയിൽ ജനങ്ങളുടെ പങ്കാളിത്തം സുഗമമാക്കുന്ന സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളായി പി.ആർ.ഐ കളെ വീക്ഷിക്കാം. ഗ്രാമീണ ജനതയുടെ ജീവിതത്തിന്റെ സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവുമായ ക്ഷേമം മെച്ചപ്പെടുത്തുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടുള്ള ഗ്രാമീണ മേഖലകളുടെ വികസനം, കൃഷിയുടെയും അനുബന്ധ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെയും വികസനം, സാമൂഹിക-സാമ്പത്തിക അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ, സാമൂഹിക സേവനങ്ങൾ, സൗകര്യങ്ങൾ എന്നിവ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന സമഗ്രവും ബഹുമാനുഷവുമായ ആശയമാണ്, എല്ലാറ്റിനുമുപരിയായി, ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിലെ മാന്വ വിഭവശേഷി വികസനം. ഒരു പ്രതിഭാസമെന്ന നിലയിൽ, വിവിധ ഭൗതിക, സാങ്കേതിക, സാമ്പത്തിക, സാമൂഹിക-സാമ്പത്തിക, സ്ഥാപന ഘടകങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള ഇടപാടുകളുടെ അന്തിമ ഫലമാണ് ഗ്രാമീണ വികസനം. സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ ഉടനീളം അധികാരവികേന്ദ്രീകരണ പ്രക്രിയ വളരെ വ്യത്യസ്തമായിരിക്കുന്നതായും കാണുന്നു. മിഷൻ അന്വേഷണ സർവ്വേ പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നതിനും പദ്ധതി ആസൂത്രണ വേളയിൽ നിർണ്ണായക വിട്ടുവേക്കുകൾ കണ്ടെത്തുന്നതിനും എം.ഒ.പി.ആർ ഗ്രാമീണ വികസന മന്ത്രാലയവുമായി (എം.ഒ.ആർ.ഡി) പങ്കാളികളാകുന്നു. 2018 ഒക്ടോബർ 2 മുതൽ ഡിസംബർ 31 വരെ 'സബ്ജി യോജന സബ്ജി വികാസ്' എന്ന പേരിൽ മന്ത്രാലയം ആദ്യത്തെ ജനകീയ പദ്ധതി കാമ്പെയ്ൻ ആരംഭിച്ചു. ഈ വർഷം, കാമ്പയിൻ 2021 ഒക്ടോബർ 02 മുതൽ ആരംഭിക്കുകയും 2022 ജനുവരി 31 വരെ നീണ്ടുനിൽക്കുകയും ചെയ്യും. പ്രാദേശിക ആവശ്യങ്ങൾക്കനുസൃതമായി ഏകീകൃത പദ്ധതി തയ്യാറാക്കൽ, പരിണാമനാമം ഷെഡ്യൂളിൽ ലിസ്റ്റ് ചെയ്തിരിക്കുന്ന 29 മേഖലകൾ സംയോജിപ്പിച്ചു തയ്യാറാക്കുക. പഞ്ചായത്തുകൾക്ക് കൈമാറുകയും പ്രാദേശിക മുൻഗണനകൾ അനുസരിച്ച മറ്റ് വിവിധ പദ്ധതികളും പരിപാടികളും / സംരംഭങ്ങളും സമന്വയിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക എന്നതാണ് കാമ്പയിന്റെ അന്തിമ ലക്ഷ്യം. 2018 മുതൽ, കഴിഞ്ഞ മൂന്നു വർഷത്തെ പ്രചാരണത്തിൽ നിന്ന്, 91% ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളും തുടർന്നുള്ള വർഷത്തേക്ക് അവരുടെ ജി.പി.ഡി.പി വിജയകരമായി സൃഷ്ടിച്ചു. 2020-ൽ, ജി.പി.ഡി.പി - കൾക്കൊപ്പം 95% ജി.പി.കൾ എന്ന റെക്കോർഡ് പഞ്ചായത്ത് രാജ് മന്ത്രാലയം കൈവരിച്ചു. പ്രചാരണ വേളയിൽ, പ്രാദേശിക ഏരിയ ആസൂത്രണം പുനരുജ്ജീവിപ്പിച്ചു. അടുത്ത സാമ്പത്തിക വർഷത്തേക്ക് അതായത് 2022-23 ലേക്കുള്ള ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതി (ജി.പി.ഡി.പി) തയ്യാറാക്കുന്നതിനായി താഴെത്തട്ടിൽ ഘടനാപരമായ ഗ്രാമസഭാ യോഗങ്ങൾ സംഘടിപ്പിച്ചു. സംസ്ഥാനത്തെ പഞ്ചായത്ത് രാജ് സ്ഥാപനങ്ങളും (പി.ആർ.ഐ) ബന്ധപ്പെട്ട റെഗുലേറ്ററി ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റുകളും തമ്മിൽ സംയോജിപ്പിച്ച ഗ്രാമസഭാ തലത്തിൽ ആസൂത്രണം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള തീവ്രവും ഘടനാപരവുമായ ഒരു ഉദ്യമമാണ് ഈ പ്രചാരണം. ഗ്രാമവികസന വകുപ്പ്, വിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പ്, കുടിവെള്ളം & ശുചിത്വ വകുപ്പ്, ആരോഗ്യ

വകുപ്പ്, കൃഷി വകുപ്പ് എന്നിവയാണ് പ്രചാരണത്തിൽ ഫലപ്രദമായി പങ്കെടുക്കുന്ന ചില മുൻനിര വകുപ്പുകൾ.

ചിത്രം 1: ജി.പി.ഡി.പി ക്രിയേഷൻ സൈക്കിൾ

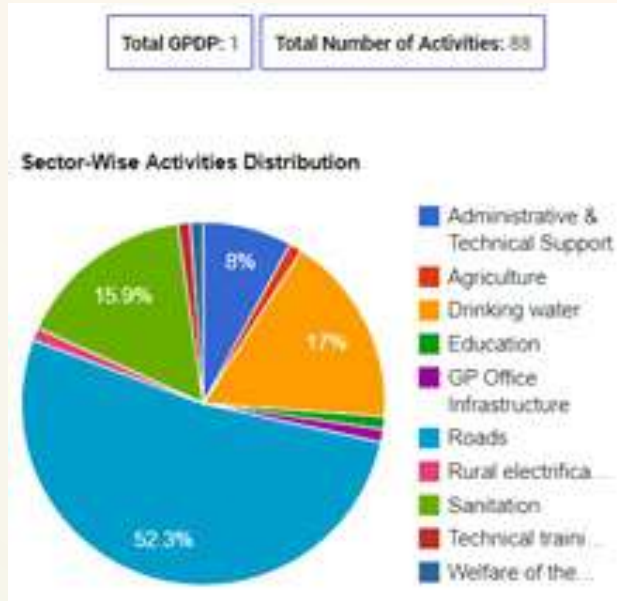
പദ്ധതികൾ സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവും ഭൗതികവുമായ എല്ലാ പാരാമീറ്ററുകളും ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. കൂടാതെ ഗ്രാമീണ മേഖലയിലെ സാമൂഹിക-സാമ്പത്തിക പരിവർത്തനം ലക്ഷ്യമിടുന്നു. ജി.പി.ഡി.പി ആസൂത്രണ പ്രക്രിയ ഗ്രാമീണ ഇന്ത്യയിൽ പരസ്പരബന്ധിതമായ മൂന്ന് തലങ്ങളിൽ നിലവിലുള്ള വികസന വെല്ലുവിളികളെ ലക്ഷ്യമിടുന്നു.

- A. സാമ്പത്തിക മാനം:ദാരിദ്ര്യം ലഘൂകരിക്കാനും തൊഴിലവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കാനും ദാരിദ്ര്യം താഴ്ന്ന വരുമാനക്കാർമായ ഗ്രാമീണ കുടുംബങ്ങൾക്ക് പങ്കെടുക്കാനും രാജ്യത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക വളർച്ചാ പ്രക്രിയയിൽ നിന്ന് പ്രയോജനം നേടാനുമുള്ള ശേഷിയും അവസരങ്ങളും നൽകുന്നു.
  - B. സാമൂഹിക മാനം:ദാരിദ്ര്യം താഴ്ന്ന വരുമാനക്കാരായ കുടുംബങ്ങളുടെയും പിന്നാക്ക വിഭാഗങ്ങളുടെയും സാമൂഹിക വികസനം, സാമൂഹിക സുചകങ്ങളിലെ അസമത്വങ്ങൾ ഇല്ലാതാക്കുക, ലിംഗ സമത്വവും സ്ത്രീ ശാക്തീകരണവും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക, ദുർബല വിഭാഗങ്ങൾക്ക് സാമൂഹിക സുരക്ഷ ഉറപ്പു വരുത്തുക.
  - C. രാഷ്ട്രീയ മാനം:സ്ത്രീകളും പട്ടികജാതി-പട്ടികവർഗ വിഭാഗങ്ങളും ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഗ്രാമീണ മേഖലയിലെ പാവപ്പെട്ടവർക്കും താഴ്ന്ന വരുമാനക്കാർക്കും ഗ്രാമതലത്തിലും പുറത്തുമുള്ള പഞ്ചായത്ത് പ്രക്രിയകളിൽ ഫലപ്രദമായും തുല്യമായും പങ്കാളികളാകാൻ അവസരമൊരുക്കുക.
- ഫലപ്രദമായ ഗ്രാമസഭയിൽ ഡി.എ.വൈ-എൻ.ആർ.എൽ.എം - ന്നി കീഴിൽ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട 31 ലക്ഷം പഞ്ചായത്ത് നേതാക്കളുടെയും 5.25 കോടി എസഎച്ച്ജി വനിതകളുടെയും പങ്കു ഈ കാമ്പയിൻ ശക്തപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിൽ സ്ഥാപിക്കുന്ന പബ്ലിക് ഇൻഫർമേഷൻ ബോർഡുകൾ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളുടെ വിവിധ പദ്ധതികൾക്ക് കീഴിൽ വികസനത്തിനായി നിക്ഷേപിക്കുന്ന ഫണ്ടുകളുടെ വിനിയോഗം സംബന്ധിച്ച സുതാര്യത കൈവരിക്കാനും മിഷൻ അന്വേഷണ യോഗങ്ങൾ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾക്കായി ചെയ്തുപോലെ സാമൂഹികവും സാമ്പത്തികവുമായ വികസനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളുടെ റാങ്കിംഗ്, ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് തലങ്ങളിലെ വിട്ടുവേക്കുകൾ കണ്ടെത്തുന്നതിനും ജി.പി.ഡി.പി.യുടെ വിസ്തൃതമായിട്ടുള്ള ആസൂത്രണത്തിനും വിജയകരമായി പാവപ്പെട്ടവർക്കും താഴ്ന്ന വരുമാനക്കാർക്കും ഗ്രാമതലത്തിലും പുറത്തുമുള്ള പഞ്ചായത്ത് പ്രക്രിയകളിൽ ഫലപ്രദമായും തുല്യമായും പങ്കാളികളാകാൻ അവസരമൊരുക്കുക.

INTERVENTIONS

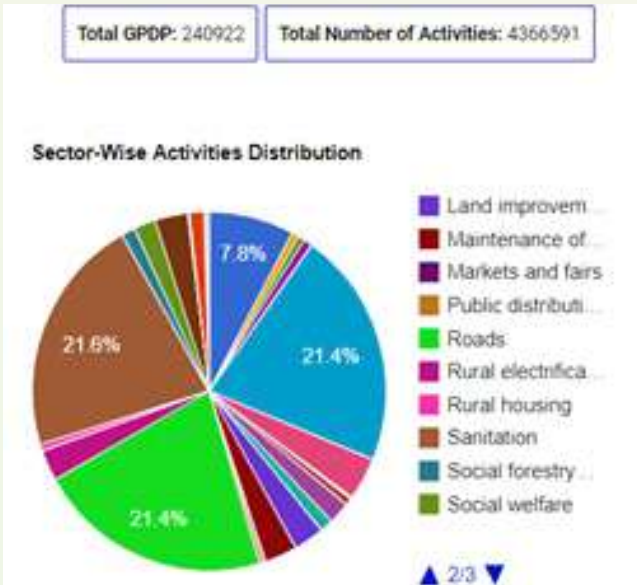
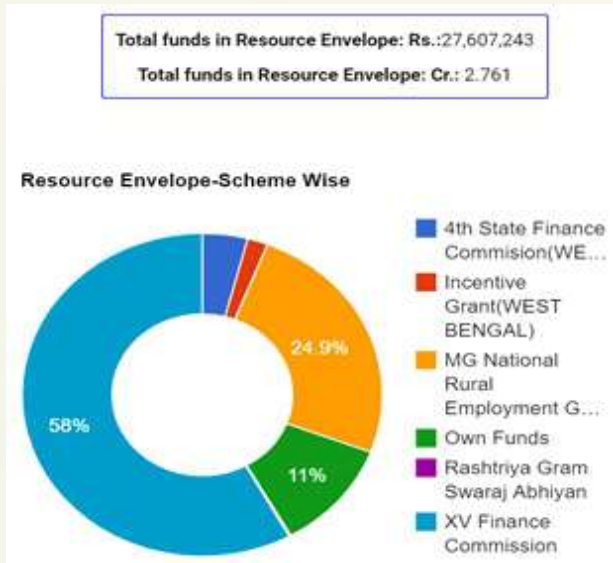
COMMUNITY MOBILISATION	SDG 2.0 HUNGER	EVIDENCE BASED PLANNING	HOLISTIC DEVELOPMENT
<ul style="list-style-type: none"> Utilising GAP REPORT to assess and mitigate the development in critical areas. Use of data: Dashboards such as Panchayat Decision Support System (PDSS) and Planning & Reporting Dashboard have been devised for simplified analysis. 	<ul style="list-style-type: none"> VPFRs to be discussed mandatorily. SHGs to help in improving social development. Targeted attendance @ 10 % 	<ul style="list-style-type: none"> Utilising GAP REPORT to assess and mitigate the development in critical areas. Use of data: Dashboards such as Panchayat Decision Support System (PDSS) and Planning & Reporting Dashboard have been devised for simplified analysis. 	<ul style="list-style-type: none"> SDG to form the overall planning goal for this year. Emphasis on NO HUNGER goal. Mandatory addition of at least one Sankalp by GP for planning.

ചിത്രം 2: മെച്ചപ്പെട്ട ജി.പി.ഡി.പി.കൾ വേണ്ടി എം.ഒ.പി.ആർ -ന്റെ ഇടപെടൽ സംസ്ഥാനങ്ങൾ, ജില്ല, ബ്ലോക്കുകൾ, ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾ എന്നിവിടങ്ങളിലെ ആസൂത്രണത്തിന്റെ സ്ഥാനം വിശകലനം ചെയ്യുന്നതിനായി പഞ്ചായത്തുകൾക്ക് നിരവധി വിഭവങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഈ അനലിറ്റിക്കൽ റിസോഴ്സുകൾ ഉപയോഗിച്ച് ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിൽ ഏറ്റെടുക്കുന്ന റിസോഴ്സ് എൻവലപ്പിന്റേയും പ്രവർത്തനങ്ങളുടെയും 360 - ഡിഗ്രി കാഴ്ച പി.ആർ.ഐ കൾക്ക് ലഭിക്കും.

ചിത്രം 3. രാജ്യവ്യാപകമായ പ്രവർത്തന വിതരണത്തിന്റെ വിശകലന റിപ്പോർട്ട്

Details	2018	2019	2020	2021
No. of GDPs	2,50,079	2,46,998	2,56,122	2,40,618
No. of Activities	90,89,965	82,00,092	58,30,222	85,32,382
Budget Amount (in Cr)	1,91,121	1,65,023	1,37,438	1,02,200

എല്ലാകേന്ദ്ര - സംസ്ഥാനതല പദ്ധതികളും ഉൾപ്പെടുത്തി സമഗ്രമായ ആസൂത്രണം ഉറപ്പാക്കുന്നതിന്, എല്ലാ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകളോടും ആ വർഷം ലഭിച്ച ഫണ്ടുകളുടെ തുക കൂട്ടിച്ചേർക്കാൻ എം.ഒ.പി.ആർ നിർവ്വഹണവിഭാഗം അതത് ജി.പി.മാരെ സഹായിക്കാനും, പിന്തുണയ്ക്കാനും ജില്ലകളോട് നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ട്. നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് റൂറൽ ഡെവലപ്മെന്റ് ആൻഡ് പഞ്ചായത്തിരാജ് (എൻ.ഐ.ആർ.ഡി.പി.ആർ) പി.ആർ.ഐ കൾക്ക് ശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും പരിശീലന പിന്തുണ നൽകുന്നതിനും എം.ഒ.പി.ആറുമായി സഹകരിച്ച് പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. നോഡൽ ഓഫീസർ മാരുടെയും ഫെസിലിറ്റേറ്ററുടെയും പരിശീലനം, ഡാറ്റയുടെ ഉപയോഗം, സ്കീമുകളുടെ സംയോജനം എന്നിവയിൽ ശ്രദ്ധകേന്ദ്രീകരിക്കുന്നു.

പശ്ചിമ ബംഗാളിലെ ഒരു ഗ്രാമത്തിന്റെ സാമ്പിൾ ജി.പി.ഡി.പി ഇവിടെ കാണാം. ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് 2021-22 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ റോഡുകൾ, ശുചിത്വം, അഡ്മിൻ സപ്പോർട്ട്, കുടിവെള്ളം തുടങ്ങിയ മേഖലകളിൽ 88 പ്രവർത്തനങ്ങൾ ചേർത്തു. ഈ ജി.പിയുടെ റിസോഴ്സ് എൻവലപ്പ് തുക 2.76 കോടി രൂപയാണ്. കേന്ദ്ര ഗവ. സ്കീമുകൾ, സംസ്ഥാന ഗവ. സ്കീമുകളും സ്വന്തം ഫണ്ടുകളും.

പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻ കാമ്പയിൻ 2021-നെക്കുറിച്ചുള്ള ദേശീയതല ഓറിയന്റേഷൻ വർക്കുകൾ

ആമുഖം

ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് തലത്തിൽ ഫലപ്രദമായ ആസൂത്രണത്തിനും സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ/ കേന്ദ്ര ഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലെ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട പ്രതിനിധികൾക്കും പ്രവർത്തകർക്കും പിന്തുണ നൽകുന്നതിനും ഗ്രാമവികസന മന്ത്രാലയത്തിന്റേയും എൻ.ഐ.ആർ.ഡി.പി.ആർ. ഹൈദരാബാദ് സഹകരണത്തോടെ പുഞ്ചായത്തി രാജ മന്ത്രാലയം ഓറിയന്റേഷൻ വർക്കുകൾ സംഘടിപ്പിച്ചു. പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻ കാമ്പയിന്റെ രണ്ടാം ഘട്ടം 2019 ഒക്ടോബർ 2 - ന് വളരെ ഊർജ്ജസ്വലതയോടെയും ആവേശത്തോടെയും ആരംഭിച്ചു. സമഗ്രമായ ജി.പി.ഡി.പി തയ്യാറാക്കാൻ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിലെ ആസൂത്രകൾ സഹായിക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ രാജ്യത്തുടനീളം രണ്ടു ദേശീയതല ശിൽപശാലകളും അഞ്ചു പ്രാദേശിക ശിൽപശാലകളും സംഘടിപ്പിച്ചു. കോവിഡ് -19 പാൻഡെമിക് കാരണം ഓൺലൈൻ മോഡ് വഴിയായ് 2020 ലെ പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻ കാമ്പയിൻ സംഘടിപ്പിച്ചത്. പി.പി.സി.യുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുമ്പോൾ അതിൽ സംസ്ഥാനങ്ങളും യൂടികളും രൂപീകരിച്ച കോവിഡ് -19 പ്രോജക്ടുകളിൽ നിരീക്ഷിക്കാൻ സംസ്ഥാനങ്ങളോടും യൂടികളോടും അഭ്യർത്ഥിച്ചു. സമഗ്രമായ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികൾ (ജി.പി.ഡി.പി), ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികൾ (ബി.പി.ഡി.പി), ജില്ല എന്നിവയുടെ രൂപീകരണത്തിനായി രാജ്യത്തുടനീളം പ്രചാരണം നടത്തുന്നതിനായി 2021 സെപ്റ്റംബർ 13 - ന് ഹൈദരാബാദിലെ എൻ.ഐ.ആർ.ഡി.പി.ആർ.ൽ പി.പി.സി-2021-നെക്കുറിച്ചുള്ള ആദ്യത്തെ ദേശീയ തല ഓറിയന്റേഷൻ വർക്കുകൾ സംഘടിപ്പിച്ചു. 2021 ഒക്ടോബർ 2 മുതൽ 2022 ജനുവരി 31 വരെ യഥാക്രമം പി.ആർ.ഐ-കൾ മുഖേനയുള്ള പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികൾ (ഡി.പി.ഡി.പി).

ഉദ്ദേശ്യ സെക്ഷനുകൾ സ്വാഗത പ്രസംഗം:

എൻ.ഐ.ആർ.ഡി.പി.ആർ ഡയറക്ടർ ജനറൽ ഡോ. ജി. നരേന്ദ്ര കുമാർ, സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്നും കേന്ദ്ര ഭരണ പ്രദേശങ്ങളിൽ നിന്നുമുള്ള എല്ലാ റിസോഴ്സ് പേഴ്സണലും ഫാക്കൽറ്റികളെയും പ്രതിനിധികളെയും സ്വാഗതം ചെയ്യുകയും ദേശീയ ശിൽപശാലയുടെ സന്ദർഭം വിശദീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. പി.ആർ.ഐയുടെ മൂന്ന് തലങ്ങളെയും ആദ്യമായി അതിനടിപരിധിയിൽ കൊണ്ടുവന്ന ഈ വർഷത്തെ പി.പി.സി.യുടെ വിപ്ലവീകൃത വ്യാപിയെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം എടുത്തുപറഞ്ഞു. പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ പ്രോജക്ട് റിസോഴ്സായ് പി.എം.ഐ പ്രോജക്ട് മാനേജ്മെന്റ് ഇൻസ്പെക്ടർ ഓഫ് ഇന്ത്യ, സാമ്പത്തിക വിശകലനത്തിനായി ഐ.സി.എ.ഐ. ഇൻസ്പെക്ടർ ഓഫ് ചാർട്ടഡ് അക്കൗണ്ടന്റസ് ഓഫ് ഇന്ത്യ തുടങ്ങിയ പ്രശസ്ത സമാപനങ്ങളുമായി വിവിധ പങ്കാളിത്തത്തിലുള്ള വികേന്ദ്രീകൃത ആസൂത്രണം ശക്തപ്പെടുത്താൻ എൻ.ഐ.ആർ.ഡി.പി.ആർ ശ്രമിക്കുന്നുണ്ടെന്ന അദ്ദേഹം സൂചിപ്പിച്ചു.

P e പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻ കാമ്പയിൻ 2021 - ഒരു അവലോകനം:

ദേശീയ ശിൽപശാലയ്ക്ക് തുടക്കം കുറിക്കാൻ, രേഖ യാദവ പത്യാന്തലം, ലക്ഷ്യങ്ങൾ പ്രകീര്യ, വർഷങ്ങളായി ജി.പി.ഡി.പി.യുടെ പുരോഗതി, ബി.പി.ഡി.പി.യും ഡി.പി.ഡി.പി.യും എന്നിവയുടെ നിലവിലെ അവസ്ഥ എന്നിവയെക്കുറിച്ച് സംസാരിച്ചു.

അവർ എം.ഒ.പി.ആർ-ന്റേ കാഴ്ചപ്പാട് അവതരിപ്പിക്കുകയും " ഗ്രാമീണ പരിവർത്തനത്തിന്റെ മുഖ്യഘടകം പഞ്ചായത്തുകളുടെ തലത്തിലാണ് നിലകൊള്ളുന്നത്, ഫണ്ടുകളുടെ വിന്യാസത്തിലെ നിർലാഭനം കാരണം പഞ്ചായത്തുകളുടെ പങ്കു വഹിക്കാൻ പ്രയാസമുണ്ട് എന്ന

എൻ.ഐ.ആർ.ഡി.പി.ആർ, ഹൈദരാബാദ് XIV എഫ്.സിയുടെ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ മാത്രം പോരാ എന്ന വസ്തുത മനസ്സിലാക്കിയാണ് പി.പി.സി.മിഷൻ മോഡിൽ ആരംഭിച്ചത് എന്നത് കൂടുതൽ എടുത്തുകാണിച്ചു. പി.പി.സി സ്വീകരിച്ച ശേഷം, അപ്പോഡ് ചെയ്ത ജി.പി.ഡി.പി.കളുടെ എണ്ണം 2018ൽ 59,000ൽ നിന്ന് 2,50,000 ആയി ഉയർന്നു. ഗ്രാമസഭകളുടെ അഭാവം, കുറവ് ഹാജർ, ലൈൻ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റുകളുടെ അപര്യാപ്തമായ പങ്കാളിത്തം, പരിമിതമായ മേഖലകളിലേക്കുള്ള അനുപാതികമല്ലാത്ത വിഹിതം, ജി.പി.ഡി.പി പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ മന്ദഗതിയിലുള്ള നിർവ്വഹണം തുടങ്ങിയ മുൻ പി.പി.സി കാമ്പെയ്നുകളിൽ നിന്നുള്ള പാഠങ്ങൾ അവർ എടുത്തുപറഞ്ഞു.

പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻ കാമ്പയിൻ 2021 - ന്റെ പശ്ചാത്തലം ക്രമീകരിക്കുന്നു:

59,000 കോടി രൂപയുടെ ഇടപാടുകൾ നടന്ന പഞ്ചായത്തുകളിൽ പി.എഫ്.എം.എസ് പോലുള്ള പുതിയ നടപടികൾ അവതരിപ്പിച്ചതിലൂടെ കൈവരിച്ച നേട്ടങ്ങൾ ഉയർത്തിക്കാട്ടിയാണ് പഞ്ചായത്തീരാജ് മന്ത്രാലയത്തിലെ അഡീഷണൽ സെക്രട്ടറി ഡോ.ചന്ദ്രശേഖർ കുമാർ പ്രസംഗം ആരംഭിച്ചത്. സിന്ധുതീർ കയറാത്ത സംസ്ഥാനങ്ങളോട് ഇത് എത്രയും വേഗം ചെയ്യാൻ അദ്ദേഹം അഭ്യർത്ഥിച്ചു. ജില്ലകളുടെ മേഖല, വിടവ് വിശകലനം നടത്തുന്നതിനുള്ള എസ്.ഐ.ആർ.ഡി.കളുടെ കഴിവ് മെച്ചപ്പെടുത്തേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത ആസൂത്രണം ചെയ്യുന്നതിനും നടപ്പിലാക്കുന്നതിനും നിരീക്ഷിക്കുന്നതിനും ഗുണമേന്മ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിന് ബ്ലോക്ക്, ജില്ല, സംസ്ഥാന തലങ്ങളിലുള്ള പി.എം.ഐ പൂർണ്ണമായും പ്രവർത്തനക്ഷമമാക്കേണ്ടതുണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹം ഉന്നയിച്ചുപറഞ്ഞു. ജി.പി.ബ്ലോക്ക്/ജില്ലാ/തലത്തിൽ പരിശീലന ശേഷിക്ക് വേണ്ടത്ര പരിശീലകർ, എം.ടി.കൾ, ആർ.പി.മാർ, ഡി.പി.ആർ.സി, എസ്.പി.ആർ.സി, എസ്.ഐ.ആർ.ഡി തലത്തിലുള്ള

Shri Nagendra Nath Sinha, Secretary, Ministry of Rural Development

75
Azadi Ka
Amrit Mahotsav

പ്രസംഗത്തിന്റെ തുടക്കത്തിൽ, ഗ്രാമവികസന മന്ത്രാലയം സെക്രട്ടറി ശ്രീ. നാഗേന്ദ്ര നാഥ് സിൻഹ, പി.പി.സി കാബനെയ്യിനായുള്ള മുൻകൈയ്ക്ക് എം.പി.ആറിനും എൻ.എ.ആർ.ഡി.പി.ആറിനും നന്ദി പറഞ്ഞു, ബിഹാറിൽ നിന്നുള്ള ഒരു ഉദാഹരണം ഉദ്ധരിച്ച് പ്രാദേശിക ഉടമസ്ഥതയുടെ പ്രാധാന്യം അദ്ദേഹം ഉന്നയിച്ചു.

പി.ആർ.ഐ -കളുടെ ഫലപ്രദമായ പ്രവർത്തനം ഈ ഗ്രാമ-നഗര വിടവ് നികത്താൻ കഴിയും. കൂടാതെ, സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ അമൂർത്തമാണെന്നും ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകളുടെയും മറ്റ് പ്രാദേശിക സർക്കാരുകളുടെയും കാഴ്ചപ്പാടിന് അനുസൃതമായി അവ മുർത്തമാക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. സർക്കാരിന്റെയും വകുപ്പുകളുടെയും വിവിധ തലങ്ങൾ ജീവനോപാധികളും തൊഴിലവസരങ്ങളും സൃഷ്ടിക്കുന്നതിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കണമെന്ന് അദ്ദേഹം സൂചിപ്പിച്ചു.

പി.പി.സി 2021 - ന് എല്ലാ തലങ്ങളിലുമുള്ള ആയിരക്കണക്കിന് താഴെത്തട്ടിലുള്ള തൊഴിലാളികളുടെ പരിശ്രമം ആവശ്യമാണ് - സെക്രട്ടറി

Shri Sunil Kumar, Secretary, Ministry of Panchayati Raj

പഞ്ചായത്ത് രാജ് മന്ത്രാലയം
 പി.പി.സിയുടെ തുടക്കം മുതൽ ഞങ്ങൾ നടത്തിയ ശ്രമങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയാണ് ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുന്നതെന്ന് പഞ്ചായത്തി രാജ് മന്ത്രാലയം സെക്രട്ടറി ശ്രീ സുനിൽ കുമാർ പറഞ്ഞു, ഞങ്ങൾ ടേക്ക് ഓഫിന്റെ ഘട്ടത്തിലാണ്. അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളുടെ ബുദ്ധിമുട്ടുകൾക്കിടയിലും ജി.പി.ഡി.പികളുടെ ഓൺ ബോർഡിംഗിലും പി.എഫ്.എം.എസ് സ്വീകരിക്കുന്നതിലും ജി.പി.മാർ കൈവരിച്ച നേട്ടങ്ങളെ അദ്ദേഹം കൂടുതൽ അഭിനന്ദിച്ചു. പ്ലാൻ തയ്യാറാക്കുന്നതിൽ മികച്ച ഫലങ്ങൾ കൈവരിക്കുന്നതിൽ കോവിഡ് -19 ന് പോലും നിർത്താൻ കഴിയില്ലെന്ന് അദ്ദേഹം പരാമർശിച്ചു.

പി.പി.സി 2021 - ന് എല്ലാ തലങ്ങളിലുമുള്ള ആയിരക്കണക്കിന് താഴെത്തട്ടിലുള്ള തൊഴിലാളികളുടെ, പ്രത്യേകിച്ച് ഗ്രാമവികസന, പഞ്ചായത്തി രാജ്, വിദ്യാഭ്യാസം, ആരോഗ്യം, സ്ത്രീ-ശിശു വികസനം തുടങ്ങിയ മറ്റ് ലൈൻ മന്ത്രാലയങ്ങൾ, എസ്.എച്ച്.ജി അംഗങ്ങൾ

എന്നിവരുടെ പരിശ്രമം ആവശ്യമാണെന്ന് എം.പി.ആർ സെക്രട്ടറി പറഞ്ഞു. ഗ്രാമസഭാ പങ്കാളിത്തം പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കുന്നതിൽ പ്രധാന പങ്കുവഹിക്കുക. ഇത് നേടുന്നതിന് ഗ്രാമസഭയെ സംബന്ധിച്ച് സ്വയം സഹായ സംഘങ്ങളുടെ ധാരണ മാറണം. വോട്ടർമാരുടെ 10% പങ്കാളിത്തം ഉറപ്പാക്കി ഗ്രാമസഭ സജീവമാക്കുന്നതിന് എം.പി.ആർ പുറപ്പെടുവിച്ച ഏറ്റവും പുതിയ ഉപദേശം നിർബന്ധമാണെന്നും അദ്ദേഹം കൂട്ടിച്ചേർത്തു. പഞ്ചായത്ത് പ്രസിഡന്റ് അല്ലെങ്കിൽ പഞ്ചായത്ത് സെക്രട്ടറി എന്നത് ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിന്റെ പര്യായമാണെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. അവർ തമ്മിലുള്ള അവിശുദ്ധ ബന്ധം തകർക്കണം, ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾ പാർശ്വവൽക്കരിക്കപ്പെട്ട ജനങ്ങളിലേക്ക് എത്തിച്ചേരുകയും പഞ്ചായത്തിനുള്ളിലെ വിഭവങ്ങൾ കണ്ടെത്തി അവരുടെ ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറുകയും വേണം.

ലൈൻ മന്ത്രാലയങ്ങളുടെ അവതരണം ശ്രീമതി. നിത കെജേവാൾ, ഗ്രാമവികസന മന്ത്രാലയം ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി

- > ഗ്രാമത്തിലെ ദാരിദ്ര്യ നിർമാർജ്ജന പദ്ധതിയുടെ (വി.പി.ആർ.പി), തയ്യാറാക്കിയ പ്രക്രിയ, അഭിമുഖീകരിക്കുന്നപ്രധാന വെല്ലുവിളികൾ എന്നിവ അവർ പരാമർശിച്ചു.
- > സ്വയം സഹായ സംഘങ്ങളുടെ സുപ്രധാന നേട്ടങ്ങൾ അവർ ഉയർത്തിക്കാട്ടുകയും ഏകദേശം 1.1 കോടി എസ്.എച്ച്.ജി അംഗങ്ങൾ ഗ്രാമസഭയിൽ പങ്കെടുത്തതായും പരാമർശിച്ചു.
- > പരിശീലനം ലഭിച്ച കമ്മ്യൂണിറ്റി റിസോഴ്സ് പേജൻമാരുടെ പിന്തുണയിലൂടെ സ്വയംസഹായ സംഘങ്ങളും (എസ്.എച്ച്.ജി) അവരുടെ ഗ്രാമ സംഘടനകളും (വി.ഒ) വി.പി.ആർ.പി തയ്യാറാക്കുമെന്ന് അവർ സൂചിപ്പിച്ചു. വി.പി.ആർ.പിയെ ജി.പി.ഡി.പിയുമായി സംയോജിപ്പിക്കും.
- > ഇത് കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന തലങ്ങളിൽ പി.ആർ, ആർ.ഡി വകുപ്പുകൾ തമ്മിൽ മികച്ച സംയോജനം സാധ്യമാക്കും. ജി.പി.ഡി.പിയുടെ ഫലപ്രദമായ ആസൂത്രണവും നടപ്പാക്കലും കൈവരിക്കുന്നതിന് ഇത് വിവർത്തനം ചെയ്യണം.

ശ്രീ മനീഷ് ഗാർഗ്, വിദ്യാഭ്യാസ മന്ത്രാലയം ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി

- > പൊതുവെ ആരോഗ്യം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിന്റെ സെഷൻ ആരംഭിച്ച അദ്ദേഹം, നിലവിലുള്ള ആരോഗ്യ പരിരക്ഷാ വിതരണഘടന, ലഭ്യമായ ആരോഗ്യ പദ്ധതികൾ, രാജ്യത്ത് നടപ്പിലാക്കിയ ദേശീയ ആരോഗ്യ പരിപാടികൾ എന്നിവയെ കുറിച്ച് കൂടുതൽ വിശദീകരിച്ചു.
- > ആസൂത്രണം, അസമത്വങ്ങൾ പരിഹരിക്കൽ, ബോധവൽക്കരണം, സമൂഹങ്ങളെ അണിനിരത്തൽ, ക്രോസ്സെക്ടർൽ സഹകരണത്തിന് പിന്തുണ നൽകൽ എന്നിവ ഉൾപ്പെടുന്ന ആരോഗ്യമേഖലയിൽ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകളുടെ പ്രധാന പങ്ക് അദ്ദേഹം ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു.
- > ആയുഷ്മാൻ മിത്രയായി എൻറോൾ ചെയ്യുന്നതിന് കമ്പ്യൂട്ടറുകൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിൽ പരിചയമുള്ള കമ്മ്യൂണിറ്റി അംഗങ്ങളുടെ ഒരു സൈന്യത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും സൃഷ്ടിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതിന്റെ പ്രാധാന്യം

75
Azadi Ka
Amrit Mahotsav

അദ്ദേഹം ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. ഈ ആയുഷ്കാൻ മിത്ര കൾ സമൂഹത്തിൽ AB-PMJAY ന്റെ കുറിപ്പുള്ള അവബോധം പ്രചരിപ്പിക്കുന്നതിന് പിന്തുണനൽകും

➤ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് സ്വയം സഹായ സംഘത്തെയും സംരംഭകരെയും പ്രത്യേകിച്ചു എസ് സി / എസ് ടി / ഭിന്നശേഷിക്കാർ തുടങ്ങിയ ഭർത്താക്കൾ വിഭാഗങ്ങളിൽ പെട്ട അപേക്ഷകരെയും പി.എം.ബി.ജെ.കെ സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കണമെന്ന് അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിച്ചു. പി.എം.ബി.ജെ.കെ.യുടെ സ്ഥാപനത്തിന് നടപടിക്രമങ്ങൾ പൂർത്തീകരിക്കുന്നതിന് സ്വയം സഹായ സംഘങ്ങൾ കൈകോർത്ത പിന്തുണ നൽകണമെന്നും അദ്ദേഹം സൂചിപ്പിച്ചു. ശ്രീ.അരുൺകോട്ടാശർ,

ശ്രീ. ഡി. ചന്ദ്രശേഖർ, മൈക്രോ, ചെറുകിട, ഇടത്തരം വ്യവസായ മന്ത്രാലയം, ഡയറക്ടർ.

➤ പി.എം.ബി.ജെ.പി. എസ്. എഫ് യു.ആർ.ടി.ഐ. എ.എസ്.പി.ഐ.ആർ.ഇ. ദേശീയ എസ്.സി.-എസ്.ടി തുടങ്ങിയ സൂക്ഷ്മ ചെറുകിട, ഇടത്തരം വ്യവസായ മന്ത്രാലയത്തിന് പ്രധാന പരിപാടികൾ അദ്ദേഹം ചർച്ച ചെയ്തു. സൂചിപ്പിച്ച പ്രോഗ്രാമുകളിൽ പി.ആർ.ഐകൾക്ക് ഒത്തു ചേരാനുള്ള അവസരങ്ങൾ ധാരാളം ഉണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹം കൂട്ടിച്ചേർത്തു.

➤ പഞ്ചായത്തിന്റെ മന്ത്രാലയത്തിന്റെ പ്രധാന ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രമായ രാജ്യത്തുടനീളമുള്ള തൊഴിലവസരങ്ങൾ കൈവരിക്കുന്നതിന് മേൽപ്പറഞ്ഞ സ്കീമുകൾ / പ്രോഗ്രാമുകളുമായി സംയോജിക്കുന്നത് സഹായിക്കുമെന്നും അദ്ദേഹം കൂട്ടിച്ചേർത്തു.

➤ പി.ആർ.ഐ.കൾക്ക് എ.എസ്.പി.ഐ.ആർ.ഇ കമ്പനികൾക്കായി നടപ്പിലാക്കുന്ന ഏജൻസികളായി പ്രവർത്തിക്കാൻ കഴിയുമെന്ന് അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിച്ചു. കരകൗശല വിദഗ്ദ്ധരെയും മറ്റ് ആശ്രിതരായ പങ്കാളികളെയും ഒരുമിച്ചു കൊണ്ടുവരുന്നു.

ഡോ. സി. പി. റെഡി, സീനിയർ അഡീൽ. കമ്മീഷൻ (WD) ഭൂവിഭവ വകുപ്പ്

➤ ഭൂരിഭാഗം ഗ്രോൺ വർഗ്ഗക്കാർ ഉൾപ്പെടെ ഇന്ത്യയിലെ ഗ്രാമീണ ദരിദ്രൻമാർ 84 ശതമാനവും മഴയെ ആശ്രയിച്ചുള്ള പ്രദേശങ്ങളിലാണ് താമസിക്കുന്നതെന്ന് അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. ഇന്ത്യയിലെ മഴയെ ആശ്രയിച്ചുള്ള കൃഷിയുടെ നിലവിലെ അവസ്ഥയെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം ചർച്ച ചെയ്തു.

➤ പ്രധാനമന്ത്രി കൃഷി സിഞ്ചായി യോജനയുടെ നിർമ്മാണ വികസന ഘട്ടത്തിന്റെ ഡബ്ല്യു. ഡി. സി.പി.എം.കെ.എസ്.ഐ. പ്രാധാന്യവും വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങളും അദ്ദേഹം ഏടുത്തു പറഞ്ഞു.

➤ തണിത്തട പരിപാലനത്തിൽ പി.ആർ.ഐ കളുടെയും ഗ്രാമസഭകളുടെയും പങ്കിനെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം ചർച്ച ചെയ്തു. വാട്ടർ ഷെഡ് കമ്മിറ്റികൾ (ഡബ്ല്യു.സി) ഗ്രാമ തലത്തിലാണെന്നും ജി.എസ്. ഡബ്ല്യു.സി.യുടെ ഉപയോഗം എസ്.സി.പി.ആർ.ഇയിലുള്ള ഒരു സംവിധാനം സ്ഥാപിക്കുന്നതിനും അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിച്ചു. അത് സുസ്ഥിരതയെ ശക്തിപ്പെടുത്തും. ഏജൻസികളായി പ്രവർത്തിക്കാൻ കഴിയുമെന്ന് അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിച്ചു. കരകൗശല വിദഗ്ദ്ധരെയും മറ്റ് ആശ്രിതരായ പങ്കാളികളെയും ഒരുമിച്ചു കൊണ്ടുവരുന്നു.

ശ്രീ. അരുൺ ബറോക്ക, ജലശക്തി മന്ത്രാലയം, അഡീഷണൽ സെക്രട്ടറി.

➤ ഗ്രാമീണ തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളിലെ (ആർ.എൽ.ബി) ശുചിത്വം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിന് 15th എഫ്.സി.യുടെ ഗ്രാന്റുകൾ ഉപയോഗിക്കുന്നതിന് വിവിധ സൂക്ഷ്മകൾ അദ്ദേഹം വെളിപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. സ്വച്ഛാരത്മീഷൻ-ഗ്രാമീൺ (എസ്.ബി.എം.ജി) സംസ്ഥാനങ്ങളുടെയും ഗ്രാമീണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും ശ്രമങ്ങൾക്ക് അനുബന്ധമായി കേന്ദ്രവിഷ്വൽ പദ്ധതിയാണെന്ന അദ്ദേഹം കൂട്ടിച്ചേർത്തു.

➤ 2024-25 ഓടെ ഒ.ഡി.എഫ് പദ്ധതികൾ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ എസ്.ബി.എം-ന്റേ രണ്ടാം ഘട്ടത്തിലാണിപ്പോൾ ഞങ്ങൾ എന്ന അദ്ദേഹം വിശദീകരിച്ചു.

➤ എസ്.ബി.എം.ജി പ്രധാനമായും എസ്.ബി.എം.ജി, ആർ.എൽ.ബി.കൾക്കായുള്ള 15-ാം ധനകാര്യ കമ്മീഷൻ ഗ്രാന്റുകൾക്കായുള്ള ഗോഹൃയശ്രമിനും സംസ്ഥാന ഗവൺമെന്റുകളിൽ നിന്നുള്ള ബജറ്റ് വിഹിതം പോലുള്ള വിവിധ ഫണ്ടിംഗ് സ്രോതസ്സുകളുമായുള്ള ഒത്തുചേരലിനെ അടിസ്ഥാനമാക്കി യുള്ളതാണെന്ന് അദ്ദേഹം

പരാമർശിച്ചു.

➤ എസ്.ബി.എം.ജി, 15th ഫിനാൻഷ്യൽ കമ്മീഷൻ ശുചീകരണത്തിനായുള്ള ഗ്രാന്റുകൾ സംയോജിപ്പിക്കുന്നത് എസ്.ബി.എം.ജിയുടെ കീഴിലുള്ള ലക്ഷ്യത്തിന്റെ വിജയത്തിനും ശുചീകരണത്തിനായി ആർ.എൽ.ബി.കൾക്ക് ടൈം ഗ്രാന്റുകൾ അനുവദിക്കുന്നതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം നിറവേറ്റുന്നതിനും പരമപ്രധാനമാണെന്നും അദ്ദേഹം ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു.

➤ ആർ.എൽ.ബി.കൾക്കുള്ള ഗ്രാന്റുകൾ ലഭ്യമാക്കാൻ

◆ 2021-22, 2022-23 കാലയളവിൽ റിലീസ് ചെയ്യുന്നതിന്, ആർ.എൽ.ബി-കളിൽ കുറഞ്ഞത് 25 ശതമാനമെങ്കിലും അവരുടെ മുൻവർഷത്തെ പ്രൊവിഷണൽ അക്കൗണ്ടുകളും മുൻവർഷത്തെ ഓഡിറ്റ് ചെയ്ത അക്കൗണ്ടുകളും പൊതുസഞ്ചയത്തിൽ ഓൺലൈനിൽ ലഭ്യമായിരിക്കണം. 2023-24 മുതൽ റിലീസ് ചെയ്യുന്നതിന്, ആർ.എൽ.ബി.കൾക്ക് നിർബന്ധമായും 100 ശതമാനം പ്രൊവിഷണൽ, ഓഡിറ്റ് ചെയ്ത അക്കൗണ്ടുകൾ ഓൺലൈനിൽ ലഭ്യമാകും.

• ഇതുവരെ സംസ്ഥാന ധനകാര്യ കമ്മീഷൻ രൂപീകരിക്കാത്ത സംസ്ഥാനങ്ങൾ എസ്.എഫ്.സി.കൾ രൂപീകരിക്കുകയും അവരുടെ ശുപാർശകൾ അനുസരിച്ച പ്രവർത്തിക്കുകയും 2024 മാർച്ചിലോ അതിന് മുമ്പോ സംസ്ഥാന നിയമസഭയുടെ മുമ്പാകെ സമർപ്പിച്ചു നടപടികളുടെ വിശദീകരണ മെമ്മോറാണ്ടം നൽകുകയും വേണം. 2024 മാർച്ചിന് ശേഷം, ഈ വ്യവസ്ഥകൾ പാലിക്കാത്ത ഒരു സംസ്ഥാനത്തിന് ഗ്രാന്റുകൾ അനുവദിക്കില്ല.

➤ ടൈം ഗ്രാന്റുകൾ ലഭിക്കുന്നതിന്;

- ഗ്രാമം/ബ്ലോക്ക്/ജില്ല എന്നിവയുടെ ശുചിത്വത്തിനും കുടിവെള്ള വിതരണത്തിനുമുള്ള വാർഷിക കർമ്മ പദ്ധതികൾ ജി.പി.ഡി.പി/ ബി.ഡി.പി/ ഡി.ഡി.പി.എന്നിവയിൽ പ്രതിഫലിക്കുകയും ഇഗ്രാമസ്വരാജ്-ൽ അപ്പോഡ് ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നു.
- ഗ്രാമീൻ വിനിയോഗത്തിന്റെ വിശദാംശങ്ങൾ ഇഗ്രാമസ്വരാജ്-ൽ അപ്പോഡ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

5. തെളിവുകൾ അടിസ്ഥാനമാക്കി യുള്ളതും ഡാറ്റ അടിസ്ഥാനമാക്കി യുള്ളതുമായ പഞ്ചായത്ത് ആസൂത്രണം

➤ എൻ. ഐ.ആർ.ഡി.പി.ആർ-ലെ അസോസിയേറ്റ് പ്രൊഫസർ ഡോ. അജൻ കുമ്മാർ ഭട്ട് എഴുതിയത്

➤ പഞ്ചായത്ത് തലത്തിൽ തെളിവ് അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ആസൂത്രണത്തിന്റെ ആവശ്യകത അദ്ദേഹം വിശദീകരിച്ചു. അടിസ്ഥാന യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളുടെയും തെളിവായി ആവശ്യമായതും മതിയായതുമായ ഡാറ്റ ഉപയോഗിച്ച പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കണമെന്ന് അദ്ദേഹം സൂചിപ്പിച്ചു.

➤ പഞ്ചായത്തുകൾക്കും സാധാരണക്കാർക്കും ഇടയിൽ ഭീമാകാരവും വളരുന്നതുമായ വിവരവിടവ് ഉണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു.

➤ ലഭ്യമായ ഏറ്റവും മികച്ച ഡാറ്റയും വിവരങ്ങളും അടിസ്ഥാന യാഥാർത്ഥ്യബോധമുള്ള തീരുമാനങ്ങൾ എടുക്കാൻ ഉപയോഗിക്കുന്നവെന്നും ഗ്രാമീണരുടെ ജീവിതത്തെയും ഉപജീവനത്തെയും കുറിച്ചുള്ള നല്ലതും സത്യസന്ധവുമായ വിവരങ്ങളാണ് ഗുണനിലവാര പദ്ധതിയുടെ അടിസ്ഥാനമെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു.

➤ ആസൂത്രണത്തിന് ഉപയോഗിക്കാവുന്ന ദിനീയ ഡാറ്റയുടെ വിവിധ ഉറവിടങ്ങളും ജി.പി.ഡി.പി/ ബി.പി.ഡി.പി/ ഡി.പി.ഡി.പി തയ്യാറാക്കുന്നതിൽ അവയുടെ പ്രസക്തിയും അദ്ദേഹം ഏടുത്തുകാട്ടി.

➤ സംസ്ഥാനങ്ങൾ / യൂടികൾ വഴി പി.പി.സി 2020 അനുഭവം പങ്കിടൽ

➤ മഹാരാഷ്ട്ര

1. എല്ലാ ബ്ലോക്കുകൾക്കും സംസ്ഥാന നോഡൽ ഓഫീസർ, ജില്ലാ നോഡൽ ഓഫീസർ, ബ്ലോക്ക് നോഡൽ ഓഫീസർ എന്നിവരെ നിയമിച്ചു.
2. ജി.പി തലത്തിലുള്ള എല്ലാ ഫെസിലിറ്റേറ്റർമാരെയും നിയമിച്ചു.
3. ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് ഫെസിലിറ്റേഷൻ ടീമുകളുടെയും എല്ലാ ജി.പി അംഗങ്ങളുടെയും എസ്.എച്ച്.ജി പ്രസിഡൻ്റുമാരുടെയും അംഗങ്ങളുടെയും പരിശീലനം ക്ലസ്റ്റർ തലത്തിൽ നടത്തി.
4. മുൻനിര തൊഴിലാളികളുടെ നോമിനേഷൻ, എം.എ ഡാറ്റ മുല്യനിർണ്ണയം, ഫെസിലിറ്റേറ്റർമാരുടെ ഫീഡ്ബാക്ക് റിപ്പോർട്ടുകൾ തുടങ്ങി പി.പി.സിക്ക് കീഴിലുള്ള മിക്കവാറും എല്ലാ പ്രവർത്തനങ്ങളും പൂർത്തിയായി.
5. പകർച്ചവ്യാധി കാരണം 2020 - ൽ ഗ്രാമസഭകളൊന്നും നടത്തിയില്ല, എല്ലാ പദ്ധതികളും ജി.പി മീറ്റിംഗുകൾ അംഗീകരിച്ചു.
6. ഫെസിലിറ്റേറ്റർ മാർക്കുള്ള പേയ്മെന്റ് എൻ.ആർ.ഇ.ജി.എയിൽ നിന്ന് ലഭ്യമാക്കിയിട്ടില്ല.

➤ ഹിമാചൽപ്രദേശ്

1. ജി.പി.ഡി.പിയുടെ മൊത്തത്തിലുള്ള പുരോഗതി നിരീക്ഷിക്കുന്നതിനും എം. ഒ.പി.ആർ-യുമായി വിവിധ ആശയ വിനിമയങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനും സംസ്ഥാന നോഡൽ ഓഫീസറെ നിയമിക്കുകയും ചുമതലപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു.
2. വിവിധ ലൈൻ വകുപ്പുകൾക്കായി ജില്ലാ നോഡൽ ഓഫീസർമാരെയും നിയമിക്കുകയും വിജ്ഞാപനം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു.
3. ഓരോ ജി.പി.കും ഫെസിലിറ്റേറ്ററെ നിയമിച്ചു, ഹിമാചൽ പ്രദേശിൽ പഞ്ചായത്ത് സെക്രട്ടറിമാരാണ് ഈ ദൗത്യത്തിന് ഏറ്റവും അനുയോജ്യരായത്, അതിനാൽ അവരെ സഹായികളായി നിയമിച്ചു.
4. കമ്മ്യൂണിറ്റി മൊബിലൈസേഷനും പങ്കാളിത്തത്തിനും അതുപോലെ തന്നെ വാട്ടൻആപ്പ് ഗ്രൂപ്പുകൾ, എസ്.എം.എസ്-ഗേറ്റ്വേ തുടങ്ങിയ അജണ്ടയുടെ സാങ്കേതിക ഓപ്പേഷനുകളുടെ പ്രചരണത്തിനും വ്യാപകമായി ഉപയോഗിച്ചു. ബഹുജന സമാഹരണത്തിനായി ആകാശ വാണിയിലൂടെ മുദ്രവാക്യങ്ങൾ സംപ്രേഷണം ചെയ്തു.

➤ കേരളം

1. പി.പി.സി 2020 നടത്തുമ്പോൾ കേരളം ഇനിപ്പറയുന്ന കാര്യങ്ങളിൽ ശ്രദ്ധകേന്ദ്രീകരിച്ചു.
  - a. ആസൂത്രണത്തിൽ ജനങ്ങളുടെ പങ്കാളിത്തം
  - b. പ്രാദേശിക വിഷയങ്ങൾക്ക് മുൻഗണന
  - c. പ്രാദേശിക വികസന വീക്ഷണം
  - d. വിഭവങ്ങളുടെ ഫലപ്രദമായ വിനിയോഗം
  - e. സാമൂഹിക ഉൾപ്പെടുത്തൽ
  - f. ഒത്തുചേരലും സംയോജനവും

- g. കാര്യക്ഷമതയും ഫലവും
2. PPC 2020-ൽ നേടിയ നേട്ടങ്ങൾ:
  - a. സാമൂഹിക സുരക്ഷ- ജി.പി.ഡി.പി വഴി ഭിന്നശേഷിക്കാർ, കുട്ടികൾ, പ്രായമായവർ, സ്ത്രീകൾ, ട്രാൻസ്ജെൻഡർ തുടങ്ങിയ വരെ സഹായിക്കുന്നു
  - b. സ്ത്രീ ശാക്തീകരണം - സ്ത്രീകൾക്കുള്ള സംവരണം, കമ്മ്യൂണിറ്റി വികസനത്തിൽ അവരുടെ പങ്കാളിത്തം എന്നിവയിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുന്നു,
  - c. വിദ്യാഭ്യാസം - സ്കൂൾ അടിസ്ഥാനസൗകര്യ വികസനം, സ്മാർട്ട്ക്ലാസ്സറികൾ, വിദ്യാഭ്യാസ പുനരുജ്ജീവന ദൗത്യം എന്നിവയും കൊണ്ടു വരുന്നു.
  - d. ആരോഗ്യം - പി.എച്ച്.സി/എഫ്.എച്ച്.സി കളിലെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുക, ആരോഗ്യ സൗകര്യങ്ങളിലെ ഡോർസ്റ്റേപ്പ് സേവനം തുടങ്ങിയവ.
3. **ചരതീസൂഡ**
  1. ജനങ്ങളിലെ അനർഘ വിഭാഗങ്ങളിൽ ശ്രദ്ധകേന്ദ്രീകരിച്ചു.
  2. വെർച്വൽ ഗ്രാമസഭകൾ സംഘടിപ്പിച്ചു.
  3. സമൂഹത്തെ അണിനിരത്തുന്നതിൽ വിപുലമായ സാങ്കേതിക വിദ്യകൾ.
  4. ഗ്രാമസഭയുടെ തത്സമയ സംപ്രേഷണം ലൗസ്കരീകരിച്ചു ജി.പിയിലെ ഓരോവ്യക്തിയും എത്തിക്കാൻ സാധിച്ചു.
  5. വർക്കിംഗ് ഗ്രൂപ്പ് സ്ഥാപിക്കുകയും ഓരോ വർഷവും 4 വ്യത്യസ്ത വിഷയങ്ങളിൽ ശ്രദ്ധകേന്ദ്രീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.
  6. ഗുണനിലവാരമുള്ള ഒരു വികസന പദ്ധതിയെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്ന തിനായി ഒരു മുല്യ നിർണ്ണയ സംവിധാനം സൃഷ്ടിക്കുകയും 50 മികച്ച GPDP/BPDP/DPDP അവർഡ് നൽകുകയും ചെയ്തു.

മുന്നോട്ടുള്ള വഴി

- എം.ഒ.പി.ആർ സെക്രട്ടറി ശ്രീസുനിൽകുമാർ, വേ ഫോർവേഡ് സെക്ഷനിൽ ശിൽപശാലയ്ക്ക് ധാരാളം ടേക്ക് അവേകൾ നൽകി. അദ്ദേഹം പങ്കുവെച്ച ചിന്തകൾ താഴെ കൊടുക്കുന്നു:
1. ഓരോ ജി.പി.കും ഈ വർഷം അവർ എന്താണ് നേടാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നത് എന്ന് ഒരു കാഴ്ചപ്പാടോ ദൗത്യമോ സങ്കല്പമോ ഉണ്ടായിരിക്കണം.
  2. ജി.പി.പുജ്യ-വിഭവവിഷ്ണിത ലക്ഷ്യ ക്രമീകരണത്തിൽ ശ്രദ്ധകേന്ദ്രീകരിക്കേണ്ടതുണ്ട്, അവിടെ കമ്മ്യൂണിറ്റിയുടെ സഹായത്തോടെയോ ജി.പിക്ക് ലഭ്യമായ ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ വിഭവങ്ങളുടെ ആവശ്യമുള്ള ആവശ്യകത അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ലക്ഷ്യം നേടാനാകും.
  3. ഗ്രാമസഭയുടെ യോഗത്തിൽ പങ്കാളിത്തം വർദ്ധിപ്പിക്കുക.
  4. മഹിളാസഭ, വാർഡ്സഭ, ബാലസഭ എന്നിവയ്ക്ക് പുറമെ, മഹാമാരി അവസാനിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ, സാധാരണക്കാരുടെ പങ്കാളിത്തം വർദ്ധിപ്പിക്കേണ്ടതുണ്ട് പങ്കാളിത്തം വർദ്ധിപ്പിക്കേണ്ടതുണ്ട്.
  5. എല്ലാ ജി.പി.മാരും ഗ്രാമസഭയിൽ കുറഞ്ഞത് 10% ജി.പി അംഗങ്ങൾ ഉണ്ടെന്ന് ഉറപ്പാക്കേണ്ടതുണ്ട്.
  6. എല്ലാ സംസ്ഥാനങ്ങളും വില്ലേജ് കൗൺസിലുകളിൽ ഭൂർബലരായ ആളുകളുടെ പങ്കാളിത്തം ഉറപ്പാക്കുകയും കുറഞ്ഞത് 1/3 അംഗങ്ങളെങ്കിലും സ്ത്രീകളാണെന്ന് ഉറപ്പാക്കുകയും വേണം.
  7. ഇ-ഗ്രാംസ്വരാജ് & എം.എ പോർട്ടലിൽ ലഭ്യമായ ഡാറ്റാവിശകലനം ചെയ്യുകയും ശരിയായ വിടവ് വിശകലനം നടത്തുകയും സംസ്ഥാനങ്ങൾ പരിഗണിക്കാതെ തന്നെ മേഖലാചെയ്തവുകളും ഏറ്റെടുക്കുകയും വേണം.

8. എല്ലാ സംസ്ഥാനങ്ങളും /കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളും പ്രാദേശിക ഭാഷയിൽ 8 മുതൽ 10 വരെ ബ്ലോക്കുകളുടെ ഒരു സ്റ്റാൻഡേർഡ് P P T ഉണ്ടാക്കാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു, വിവിധ സ്ത്രീകൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു, അത് ജി.പി സെക്രട്ടറിയുമായോ ഭാരവാഹികളുമായോ വിതരണം ചെയ്യുക. ഈ.പി.പി.ടി ഗ്രാമസഭയിൽ വായിക്കേണ്ടതുണ്ട്.
- 9 . സേവനവിതരണസംവിധാനത്തിൽ ശ്രദ്ധകേന്ദ്രീകരിക്കണം.
- 10.. പബ്ഹൗസ്, സ്ക്രീറ്റ് ലൈറ്റ് മുതലായ സ്ഥിര ആസ്തികളുടെ അറ്റകുറ്റപ്പണികൾക്കായി കരാർ മാനേജ്മെന്റിന് ഊന്നൽ നൽകുകയും വാർഷിക മെയിന്റനൻസ് രാജുകൾ ഉണ്ടായിരിക്കുകയും വേണം.
11. ഓരോ പി.ആർ.എ.ക്കും ഒരു പെർഫോമൻസ് മാനേജ്മെന്റ് സിസ്റ്റം ഉണ്ടായിരിക്കണം.
12. ഹൈബ്രിഡ് പരിശീലന സെഷൻ തയ്യാറാക്കാനും ശ്രദ്ധകേന്ദ്രീകരിക്കാനും എല്ലാ സംസ്ഥാനങ്ങളും നിർദ്ദേശിക്കുന്നു, കാരണം ഇത് വളരെ ചെലവുകുറഞ്ഞതാണ്, മാത്രമല്ല പരിശീലനത്തിൽ നേരിട്ട് പങ്കെടുക്കാൻ കഴിയാത്ത നിരവധി ആളുകളിലേക്ക് ഇത് എത്തിച്ചേരാനാകും.

8 . പഞ്ചായത്ത് ആസൂത്രണത്തിൽ എസ്.ഡി.ജികൾ പ്രാദേശികവൽക്കരിക്കുക ശ്രീമതി.

ജയശ്രീ രഘുനന്ദൻ,
 തമിഴ്നാട് അഡീഷണൽ ചീഫ് എസ്.ഡി.ജികൾ
 പ്രാദേശികവൽക്കരിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത ഉയർത്തിക്കാട്ടുന്ന വിവര വീഡിയോകൾ സഹിതം ഓൺലൈൻ വഴിയാണ് സെഷൻ നടത്തിയത്. സെഷനിൽ ഹൈലൈറ്റ് ചെയ്ത പന്ത്രണ്ടു പോയിന്റുകൾ ഇവയാണ്:

2. ലാസ്റ്റ് മൈൽ സർവീസ് ഡെലിവറി ഉറപ്പാക്കേണ്ടതിന്റെ പ്രാധാന്യവും " ആരെയും പിന്നിലാക്കരുത്", "ഒരു ഗ്രാമവും ഉപേക്ഷിക്കരുത്" എന്നീ വാഗ്ദാനങ്ങൾ നിറവേറേണ്ടതിന്റെ പ്രാധാന്യവും പരാമർശിക്കപ്പെട്ടു.
3. കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനവും ആഗോളതാപനവും മനുഷ്യനിർമ്മിതമാണെന്ന അനുഭവപരമായി തെളിയിക്കപ്പെട്ടു. പ്രശ്നം പരിഹരിക്കാൻ, എല്ലാ ലൈൻ-ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റും അല്ലെങ്കിൽ ജി.പിയും മാത്രമല്ല, എല്ലാ വ്യക്തികളും അതിൽ പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതുണ്ട്.
4. ജി.പി.ഡി.പി തയ്യാറാക്കുമ്പോൾ, കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനത്തിൽ മറ്റ് വകുപ്പുകളുമായി ചേർന്ന് പ്രവർത്തിക്കാൻ ജി.പി മുൻകൈയെടുക്കേണ്ടതുണ്ടെന്ന് ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു.
5. എസ്.ഡി.ജി പ്രാദേശികവൽക്കരിക്കുന്നതിൽ അവർ വാഗ്ദാനങ്ങൾ യാഥാർത്ഥ്യമാക്കി മാറ്റുന്നുവെന്ന് ജി.പി ഉറപ്പാക്കേണ്ടതുണ്ടെന്ന് കൂടുതൽ ഊന്നിപ്പറയുന്നു
6. പി.ആർ.എ.കൾക്ക് പുറമെ മറ്റ് വകുപ്പുകളും എസ്.ഡി.ജിയെ പ്രാദേശികവൽക്കരിക്കുന്നതിന്റെ പ്രാധാന്യം മനസ്സിലാക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നും എല്ലാവരും പരസ്പര ധാരണയിൽ എസ്.ഡി.ജിയുടെ ലക്ഷ്യങ്ങൾ കൈവരിക്കണമെന്നും അവർ പറഞ്ഞു.

സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവുമായ പരിവർത്തനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രാദേശിക ശിൽപശാല ഇന്തോ-ഗംഗാ സമതല സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികളിലൂടെ 2021 ഒക്ടോബർ 28-29, ഭോപ്പാൽ, മധ്യപ്രദേശ്

1. പശ്ചാത്തലം

ഈ പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻ കാമ്പെയ്നിന്റെ ഭാഗമായി, കാമ്പെയ്ൻ വിജയകരമാക്കുന്നതിന് സംസ്ഥാനങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള എല്ലാ പങ്കാളികൾക്കും ഹാൻഡ്‌ഹോൾഡിംഗ് പിന്തുണ നൽകുന്നതിനായി എൻ.ഐ.ആർ.ഡി& പിആർ-ന്റെ പിന്തുണയോടെ എം.ഒ.പി.ആർ ശിൽപശാലകളും പരിശീലനങ്ങളും സംഘടിപ്പിച്ചു. 2021 ഒക്ടോബർ 28-29 തീയതികളിൽ മധ്യപ്രദേശിലെ ഭോപ്പാലിൽ നടന്ന ഇന്തോ-ഗംഗാസമതല സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികളിലൂടെ സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവുമായ പരിവർത്തനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രാദേശിക ശിൽപശാല ബിഹാർ, ഹരിയാന, മധ്യപ്രദേശ്, പഞ്ചാബ്, ഉത്തർപ്രദേശ്, പശ്ചിമ ബംഗാൾ എന്നിവ ഉൾപ്പെടുന്നതാണ് ഇന്തോ-ഗംഗാ സമതലത്തിലെ സംസ്ഥാനങ്ങൾ. ഗ്രാമീണ മേഖലയിൽ നടക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ പങ്കുവയ്ക്കുന്നതിനും ആസൂത്രണ പ്രക്രിയയിൽ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകളുമായി സഹകരിച്ച പ്രവർത്തിക്കാനുള്ള സാധ്യതകൾ ചർച്ച ചെയ്യുന്നതിനുമായി ഇന്തോ-ഗംഗാ സമതല സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന താഴെപ്പറയുന്ന സംഘടനകളിൽ നിന്നും ഗവേഷണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നുമുള്ള പ്രതിനിധികളെയും ഈ ശിൽപശാലയിലേക്ക് ക്ഷണിച്ചു.

1. ജലശക്തി വകുപ്പ്, ജലവിഭവ മന്ത്രാലയം, നദീവികസനം & ഗംഗാ പുനരുജ്ജീവനം
2. ഡി.എ.വൈ-എൻ.ആർ.എൽ.എം& ജി.കെ.വൈ, എം.ഒ.ആർ.ഡി
3. ന്യൂ ആൻഡ് റിന്യൂവബിൾ എനർജി മന്ത്രാലയം
4. വനിതാ ശിശു വികസന മന്ത്രാലയം-പോഷൻ അഭിയാൻ
5. കുടുംബശ്രീ-എൻ.ആർ.ഒ
6. യു.എൻ വനിത-റീജിയണൽ ഓഫീസ്
7. ഐ.സി.എ.ആർ-അഗ്രികൾച്ചറൽ ടെക്നോളജി ആപ്ലിക്കേഷൻ റിസർച്ച് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്(എ.ടി.എ.ആർ.ഐ), ജബൽപൂർ, മധ്യപ്രദേശ്
8. വിദ്യാഭ്യാസ മന്ത്രാലയം
9. സമർത്ഥൻ- സെന്റർ ഫോർ ഡെവലപ്മെന്റ് സപ്പോർട്ട്, ഭോപ്പാൽ
10. സി.ഐ.എസ്.ആർ - സെൻട്രൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് മെഡിസിനൽ ആൻഡ് അരോമാറ്റിക് പ്ലാനറീസ് (സി.ഐ.എം.എ.പി), ലഖൗ
11. എൻ.ഇ സംസ്ഥാനങ്ങൾക്കായുള്ള റീജിയണൽ റിസോഴ്സ് സെന്റർ, എൻ.എച്ച്.എം, എം.ഒ.എച്ച്.എഫ്.ഡബ്ല്യു - ന്യൂഡൽഹി

2. നടപടിക്രമങ്ങൾ

2.1 ഉദ്ഘാടന സമ്മേളനം

ദീപം തെളിച്ചും പുച്ചെണ്ണകൾ നൽകി അതിഥികളെ സ്വീകരിച്ചു കൊണ്ടാണ് ശിൽപശാല ആരംഭിച്ചത്. ശിൽപശാലയിൽ പങ്കെടുത്ത എല്ലാവരെയും പഞ്ചായത്ത് റായി ഡയറക്ടർ ശ്രീ അലോക് കുമാർ സിംഗ്, പഞ്ചായത്ത് രാജ്, മധ്യപ്രദേശ് ഡയറക്ടർ സ്വാഗതം ചെയ്തു. എല്ലാവരെയും അഭിസംബോധന ചെയ്യുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം ഗ്രാമവികസനവും പഞ്ചായത്തിരാജുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പദ്ധതികളുടെ സുപ്രധാന ശിൽപശാലയാണെന്ന് സൂചിപ്പിച്ചു. ഈ രണ്ട് ദിവസത്തെ ശിൽപശാലയുടെ പഠനം പങ്കെടുക്കുന്ന എല്ലാവർക്കും പ്രയോജനകരമാകുമെന്നും ഈ ശിൽപശാലയിൽ പങ്കിടാൻ പോകുന്ന മികച്ച സമ്പ്രദായങ്ങൾ ഈ മേഖലയിലെ എല്ലാ സംസ്ഥാനങ്ങളും സ്വീകരിക്കുമെന്ന്

പ്രതീക്ഷിക്കുന്നുവെന്നും അദ്ദേഹം ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു എൻ.ഐ.ആർ.ഡി.പി.ആർ അസോസിയേറ്റ് പ്രൊഫസർ ഡോ.സി.കൃഷ്ണമൂർത്തി ശിൽപശാലയുടെ ലക്ഷ്യങ്ങളെ കുറിച്ച് വിശദീകരിച്ചു കൊണ്ട് ശിൽപശാലയുടെ സ്വാഗത പ്രസംഗം നടത്തി.

പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻ കാമ്പെയ്ൻ എന്നറിയപ്പെടുന്ന ജി.പി.ഡി.പി കാമ്പെയ്ൻ 2018-ലാണ് ആരംഭിച്ചതെന്ന് അദ്ദേഹം സൂചിപ്പിച്ചു. പ്രചാരണത്തിന്റെ തുടക്കം മുതൽ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിന് സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് എൻ.ഐ.ആർ.ഡി.പി.ആർ പിന്തുണ നൽകുന്നുണ്ട് ഇന്തോ-ഗംഗാ സമതല സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് കൈത്താങ്ങി പിന്തുണ നൽകുന്നതിന്റെ ഭാഗമാണ് ഈ പ്രാദേശിക തല ശിൽപശാല. ഈ മേഖലാ ശിൽപശാലയുടെ ലക്ഷ്യങ്ങളെക്കുറിച്ച് സംസാരിച്ച അദ്ദേഹം, കാർഷികാധിഷ്ഠിത പ്രവർത്തനമാണ് ഈ മേഖലയിൽ കീഴിൽ വരുന്ന എല്ലാ സംസ്ഥാനങ്ങളുടെയും പ്രധാന പ്രവർത്തനമായതിനാൽ ഈ ശിൽപശാല പ്രധാനമായും പഞ്ചായത്തുകളുടെ സാമ്പത്തിക വികസനത്തിന് ഊന്നൽ നൽകുമെന്ന് പറഞ്ഞു. രാജ്യത്തിന്റെ ഓരോ പ്രദേശത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള ആസൂത്രണം മറ്റുള്ളവയിൽ നിന്ന് വ്യത്യസ്തമായതിനാൽ പിന്തുണ നൽകുന്നതിനായി ഈ ശിൽപശാലകൾ പ്രാദേശിക അടിസ്ഥാനത്തിൽ സംഘടിപ്പിക്കുന്നു. ഈ മേഖലാ ശിൽപശാലയ്ക്ക് മുന്നോടിയായി ദേശീയ തലത്തിൽ രണ്ട് ശിൽപശാലകൾ സംഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ശിൽപശാലയുടെ അവലോകനം ശ്രീമതി രേഖയാദുസ് അവതരിപ്പിച്ചു. പഞ്ചായത്താജ് മന്ത്രാലയം ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി. ഈ വർഷം നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള ഓരോ റീജിയണൽ വർകക്ഷോപ്പിലും പഞ്ചായത്തുകളിലെ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ജനപ്രതിനിധികളുടെ പങ്കാളിത്തം ഉറപ്പാക്കാൻ ഇത്തവണ ഞങ്ങൾ വളരെ ആസൂത്രിത ശ്രമങ്ങൾ നടത്തുന്നുണ്ടെന്ന് അവർ എടുത്തു പറഞ്ഞു. പഞ്ചായത്ത് തലത്തിൽ കൃത്യമായ ആസൂത്രണം നടത്തിയാൽ എല്ലാ പഞ്ചായത്തുകൾക്കും ഗ്രാമ തലത്തിൽ ഈ സൗകര്യങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കാൻ പ്രാപ്തമാണെങ്കിലും തൊഴിൽ, മെച്ചപ്പെട്ട വിദ്യാഭ്യാസം, മെച്ചപ്പെട്ട ആരോഗ്യ സൗകര്യങ്ങൾ എന്നിവ തേടി ഗ്രാമവാസികൾ സാധാരണയായി നഗര പ്രദേശങ്ങളിലേക്കാണ് കുടിയേറുന്നതെന്ന് അവർ സൂചിപ്പിച്ചു. യുവാക്കളും പരിചയ സമ്പന്നരുമായ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ജനപ്രതിനിധികൾക്ക് ഗ്രാമീണ വികസനത്തിന്റെ മുഖച്ഛായ മാറ്റാൻ കഴിയുമെന്നും മികച്ച ആസൂത്രണത്തിലൂടെയും

Shri Sunil Kumar, Secretary, MoPR, Gol addressing the participants through VC

നിർവ്വഹണത്തിലൂടെയും നിരീക്ഷണത്തിലൂടെയും ഇതെല്ലാം നേടിയെടുക്കാൻ കഴിയുമെന്നും അവർ പ്രത്യേക പ്രകടിപ്പിച്ചു. എം.ഒ.പി.ആർ സെക്രട്ടറി ശ്രീ.സുനിൽകുമാർ തന്റെ ഉദ്ഘാടന പ്രസംഗത്തിൽ പഞ്ചായത്തുകൾക്ക് അവരുടെ പഞ്ചായത്തുകളിൽ കാണാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന വികസന മാറ്റങ്ങളുടെ കാഴ്ചപ്പാട് ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്ന് ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. ജനങ്ങളുടെ ആവശ്യാനുസരണം വികസന മാറ്റങ്ങൾ ആസൂത്രണം ചെയ്യണം, ദിവസക്കൂലിക്കാർ, കർഷകർ, കുട്ടികൾ, സ്ത്രീകൾ, യുവാക്കൾ, പ്രായമായവർ തുടങ്ങി സമൂഹത്തിലെ എല്ലാ ആളുകളും ആസൂത്രണ പ്രക്രിയയിൽ ഒരുപോലെ പങ്കാളികളാകണം. O.S.R, XV ഫിനാൻഷ്യൽ കമ്മീഷനിൽനിന്നുള്ള ഫണ്ടുകൾ, ആസൂത്രണ പ്രക്രിയ ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനുള്ള കേന്ദ്രാവിഷ്കൃത പദ്ധതികൾ തുടങ്ങിയ വരുമാനസ്രോതസ്സിനെക്കുറിച്ച് പഞ്ചായത്ത് അറിഞ്ഞിരിക്കണം. പുതിയ പ്രവൃത്തികൾക്കുള്ള ആസൂത്രണം തുടങ്ങുന്നതിനു പകരം നിലവിലുള്ള പ്രവൃത്തികൾക്ക് പഞ്ചായത്ത് മുൻഗണന നൽകണം. ഇപ്പോൾ പഞ്ചായത്തുകളുടെ ശ്രദ്ധ ആസൂത്രണ മണ്ണെണ്ണും അത് ഗുണ പരമായിരിക്കണമെന്നും അദ്ദേഹം ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. പഞ്ചായത്തുകൾ കഴിഞ്ഞ വർഷം ഏറ്റെടുത്ത പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ സ്ഥിരമായ നിരീക്ഷണം നിർവ്വഹണമായും നടത്തണം. സർക്കാരിന്റെ നിരീക്ഷണ സംവിധാനത്തെ കുറിച്ച് വിശദീകരിക്കുന്നു. ഈ വർഷം മുതൽ മന്ത്രാലയം ഇഗ്രാം സ്വരാജ്

പോർട്ടലിൽ അപ്ലോഡ് ചെയ്യുന്ന ഡാറ്റയുടെ വിശകലനം ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും മിഷൻ അന്തോദയ ഡാറ്റ തിരിച്ചറിയുന്ന വിടവുകളുടെ പതിവ് നിരീക്ഷണവും നിരീക്ഷിക്കുന്നുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ഉദ്ഘാടന പ്രസംഗത്തെത്തുടർന്ന് പങ്കാളിത്ത ഗ്രാമ വികസന ആസൂത്രണ പ്രക്രിയ എന്ന പരിശീലന മാതൃകയിന്റെ പ്രകാശനവും G. P. D. P & O. S. R (ഗവ. ഓഫീസ്, പി തയ്യാറാക്കിയത്) എന്നിവയെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രസ്താവനകളും എം.ഒ.പി.ആർ സെക്രട്ടറി പ്രകാശനം ചെയ്തു. മധ്യപ്രദേശിലെ പി.ആൻഡ്.ആർ.ഡി, ജോയിന്റ് ഡയറക്ടർ ശ്രീമതി. ശിവാനി വർമ്മ നന്ദി പറഞ്ഞു.

Release of Training Manual on 'Participatory Village Development Planning Process'

2.2 2018-ൽ കാമ്പെയ്ൻ ആരംഭിച്ചതു മുതലുള്ള നേട്ടങ്ങൾ ഉയർത്തിക്കാട്ടുന്ന പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻ കാമ്പയിനിനെക്കുറിച്ചുള്ള ഒരു അവലോകനം എം.ഒ.പി.ആർ ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി ശ്രീമതി. രേഖ യാദവ് അവതരിപ്പിച്ചു.

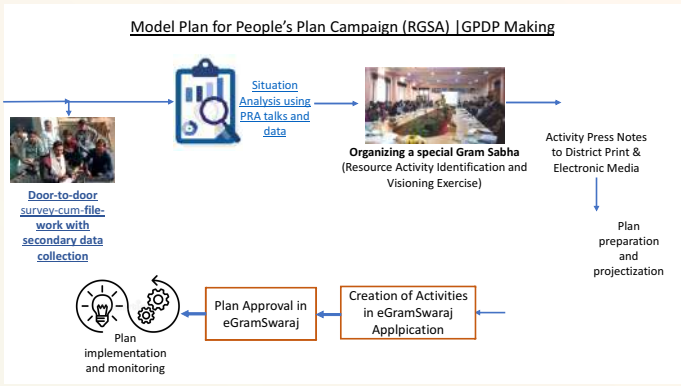
2014-ൽ 14-ാം ധനകാര്യ കമ്മീഷന്റെ ഗ്രാന്റുകൾ പഞ്ചായത്തുകൾക്ക് വികസിപ്പിച്ചതോടെയാണ് പി.പി.സി കാമ്പെയ്ന്റെ ആസൂത്രണ പ്രക്രിയ ആരംഭിച്ചതെന്ന് അവർ പറഞ്ഞു. ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികൾ രാജ്യത്തുടനീളം തയ്യാറാക്കി കൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്ന് കഴിഞ്ഞ ഏതാനും വർഷത്തെ അനുഭവം തെളിയിക്കുന്നു. അളവിനേക്കാൾ ജി.പി.ഡി.പി യുടെ ഗുണ നിലവാരത്തിലാണ് ഇപ്പോൾ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കേണ്ടത്. ഗ്രാമസഭകൾ, ഫെസിലിറ്റേറ്റർമാർ, മിഷൻ അന്തോദയ ഡാറ്റ, ജി.പി.ഡി.പി.കൾ അപ്ലോഡ് ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ഇ-ഗ്രാം സ്വരാജ് സംരംഭം എന്നിവയാണ് കാമ്പെയ്ന്റെ സവിശേഷ ഘടകങ്ങൾ.

പി.പി.സിയുടെ അവലോകനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അവതരണം ഇനിപ്പറയുന്ന പോയിന്റുകൾ എടുത്തുകാണിച്ചു:

- മധ്യപ്രദേശ്, ഒഡീഷ, പശ്ചിമബംഗാൾ, ബീഹാർ തുടങ്ങിയ സംസ്ഥാനങ്ങൾ പ്രത്യേക ഗ്രാമസഭയേക്കാൾ കൂടുതൽ നടത്തുന്നു;
- ലൈൻ വകുപ്പുകളിൽ വിദ്യാഭ്യാസം, വനിതാ-ശിശു വികസനം, കൃഷി, കുടുംബക്ഷേമം എന്നീ വകുപ്പുകൾ മാത്രമാണ് ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിൽ പങ്കെടുക്കുന്നത്. മൃഗസംരക്ഷണം, ക്ഷീരോൽപ്പാദനം, കുടിവെള്ളം, ശുചിത്വം എന്നിവയിൽ പങ്കാളിത്തം വളരെ

- കുറവാണ്.
- ജി.പി.ഡി.പി തയ്യാറാക്കുമ്പോൾ ഗ്രാമ ദാരിദ്ര്യം കുറയ്ക്കുന്നതിനുള്ള പദ്ധതികൾ (വി.പി.ആർ.പി) ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിന് നിർബന്ധമാണ്.
- പ്രധാന റിസോഴ്സ് എൻവെൽപ്പ് X V F C , M G N R E G A , സംസ്ഥാന ധനകാര്യ കമ്മീഷൻ എന്നിവയിൽ നിന്ന് ലഭ്യമാണ്. മുൻനിര സ്ത്രീകൾക്കും ലൈൻ മന്ത്രാലയങ്ങൾക്കും ലഭ്യമായ ഫണ്ടുകൾ കാണുന്നില്ല.
- ജി.പി.ഡി.പിയിൽ ആരോഗ്യം, സ്ത്രീകളുടെയും കുട്ടികളുടെയും വികസനം, വിദ്യാഭ്യാസം, ജലസംരക്ഷണം എന്നിവയുടെ കുറവ്.
- നിലവിലെ ഗ്രാമ സഭകളിൽ ജനങ്ങളുടെ പങ്കാളിത്തം 4.43% മാത്രമാണ്. സ്വയം സഹായ സംഘങ്ങളുടെ പങ്കാളിത്തം ഗ്രാമസഭകളിൽ 92% ആണ്.
- ഇതുവരെ നടന്ന മൊത്തം 14,310 ഗ്രാമസഭകളിൽ പരമാവധി 62% പങ്കാളിത്തം വിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പും മറ്റ് ലൈൻ വകുപ്പുകളുടെ പങ്കാളിത്തം വളരെ കുറവാണ്. അതായത് ജലവിഭവം 2%, പുതിയതും പുനരുപയോഗിക്കാവുന്നതുമായ ഊർജ്ജ വകുപ്പ് യഥാക്രമം 1% മാത്രം.
- എം.ഒ.പി.ആർ ഇടപെടലുകൾ, എവിഡൻസ് ബേസ്ഡ് പ്ലാനിംഗ്, സെൽഫ് ഹെൽഫ് ഗ്രൂപ്പ് ആൻഡ് കമ്മ്യൂണിറ്റി മൊബിലൈസേഷൻ, സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ, ഹോളിസ്റ്റിക് പ്ലാനിംഗ് എന്നിവ വിശദമായി വിവരിച്ചു.
- എം.ഒ.പി.ആറിനെ കൺസൾട്ടന്റ് ശ്രീ.വി പ്രഗോയലിന്റെ രണ്ടാമത്തെ അവതരണം, സംയോജിത പഞ്ചായത്ത് ആസൂത്രണത്തിനുള്ള ആധുനിക ഐ.ഇ.സി പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ആവശ്യകത എടുത്തു പറഞ്ഞു.
- ആസൂത്രണത്തിന്റെ വിജയം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള പി.പി.സിയുടെ 5 തരങ്ങൾ ഇവയാണ്:
  - നിഷ്കഷത
  - സാങ്കേതിക വൈദഗ്ധ്യം
  - അവബോധം
  - കമ്മ്യൂണിറ്റി ഇടപെടൽ
  - വിജിലൻസ്

മേൽപ്പറഞ്ഞവ ഉറപ്പാക്കുന്നതിന്, ഇനിപ്പറയുന്നവയിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചു ഒരു ആധുനിക ഐ.ഇ.സി തിരഞ്ഞെടുക്കലാണെന്ന് ഉറപ്പാക്കുന്നതും: സെഷന്റെ മൂന്നാമത്തെ അവതരണം അവതരിപ്പിച്ചത് ഡോ. സി.കെ.തരേശൻ, അസോസിയേറ്റ് പ്രൊഫസർ, എൻ.ഐ.ആർ.ഡി.പി.ആർ, "എസ്.ഡി.ജി.കളുടെ പ്രാദേശികവൽക്കരണം: എസ്.ഡി.ജി.കളെ ജി.പി.ഡി.പി യുമായി സംയോജിപ്പിക്കൽ" എന്ന വിഷയത്തിൽ.

എസ്.ഡി.ജി.കളെ ജി.പി.ഡി.പി യുമായി സംയോജിപ്പിക്കുന്നതിന് പ്രത്യേക ആസൂത്രണ മൊന്നും ആവശ്യമില്ലെന്ന വസ്തുത ജി.പി.ഡി.പി മുഖേന എസ്.ഡി.ജി.കളെ പ്രാദേശികവൽക്കരിക്കുന്നതിന് സംയോജിത ആസൂത്രണ സമീപനം മാത്രമേ ആവശ്യമുള്ളൂ എന്ന വസ്തുത അദ്ദേഹം അവതരണത്തിൽ എടുത്തു കാണിച്ചു.

എസ്.ഡി.ജി.കളെ കുറിച്ചുള്ള 2019-ലെ നിതി ആയോഗ് റിപ്പോർട്ട് ഉദ്ധരിച്ച്, താഴെത്തട്ടിലുള്ള സമീപനത്തിലൂടെ എസ്.ഡി.ജി.യുടെ നേട്ടത്തെ പ്രാദേശിക സർക്കാരിന് എങ്ങനെ പിന്തുണയ്ക്കാമെന്നും പ്രാദേശിക വികസനത്തിന് എസ്.ഡി.ജി.കൾക്ക് എങ്ങനെ ഒരു ചട്ടക്കൂട് നൽകാമെന്നും അദ്ദേഹം വിശദീകരിച്ചു. എസ്.ഡി.ജി ലക്ഷ്യങ്ങൾ കൈവരിക്കാൻ പഞ്ചായത്തുകൾക്ക് 9 വർഷം കൂടി ബാക്കിയുണ്ടെന്നും പഞ്ചായത്തി രാജ് സംവിധാനത്തിന്റെ തീരത്ത് പങ്കാളിത്തത്തോടെ മാത്രമേ ഇത് സാധ്യമാകൂവെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. പഞ്ചായത്തുകളുമായി നേരിട്ട് ബന്ധമുള്ളതും 11-ാം ഷെഡ്യൂളിന് കീഴിലുള്ള പഞ്ചായത്തുകൾക്കായി വ്യക്തമാക്കിയ 29 വിഷയങ്ങളിൽ വരുന്നതുമായ 10 എസ്.ഡി.ജി-കൾ അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങളുമായി നേരിട്ട് ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന കേന്ദ്രാവിഷ്കൃത പദ്ധതികളും അദ്ദേഹം പട്ടികപ്പെടുത്തി. 150 ലക്ഷ്യങ്ങളും 300 സൂചകങ്ങളുമുള്ള 9 തീമുകൾ, എസ്.ഡി.ജി.കൾ പ്രാദേശികവൽക്കരിക്കാൻ രൂപീകരിച്ച കമ്മിറ്റിയുടെ ശുപാർശയും അദ്ദേഹം അവതരിപ്പിച്ചു.

- ### Localising SDGs in PRIs: Way forward
- Mapping of identified activities under GPDP/BPDP/DPDP with
    - Schemes / programmes (Central/State)- linking the budget provisions
    - Gap Reports (MA survey & other reports)
    - Relevant Thematic Areas / Targets / Indicators
  - SDG Dashboard - (Indicator - Target - Timeline)
  - Incentivization by Ministries, States, Organisations
  - Convergence (Ministries - States - PRIs)
  - Evidence based Monitoring
  - Capacity Building & Training

2.3 സാങ്കേതിക സെഷൻ II: പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻ കാമ്പെയ്ൻ - സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ അനുഭവം പങ്കിടൽ

സാങ്കേതിക സെഷൻ 5 വിഷയ മെമ്പലുകളിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചു:

- പി.ആർ.ഐ തലത്തിൽ ഒത്തുചേരൽ
- പി.ആർ, എസ്.എച്ച്.ജി.കൾ എന്നിവയുടെ സംയോജനം
- ലൈൻ മന്ത്രാലയ പ്രവർത്തനവുമായി പി.ആർ

സംയോജിപ്പിക്കൽ
 d) ജനപങ്കാളിത്തത്തിനായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട പ്രതിനിധികൾ സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ
 e) മികച്ച പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഡോക്യുമെന്റേഷൻ കൊവിഡ്-19 പാൻഡെമിക് സമയത്ത് ജനപങ്കാളിത്തം, ഒ.എസ്.ആർ. സൃഷ്ടിക്കൽ, എസ്.ഡി.ജി കളുടെ പ്രാദേശികവൽക്കരണം, വര-ദ്രവ മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിന് സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ, വനവൽക്കരണം, ജി.പി.ഡി.പിയുടെ നേട്ടങ്ങൾ എന്നിവയെ കുറിച്ചുള്ള അനുഭവം പങ്കിടാൻ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട പ്രതിനിധികളോട് ആവശ്യപ്പെട്ടു.
പഞ്ചാബ്: ഭീൻ ദയാൽ ഉപാധ്യായ പഞ്ചായത്ത് ശക്തികരൻ, നാന ജി ദേജ്വേ ഗൗരവ് ഗ്രാമസഭ എന്നീ രണ്ട്ദേ ദേശീയ പുരസ്കാരങ്ങൾ തന്റെ പഞ്ചായത്തിന് ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് സർപഞ്ച്, മനക്ഖാന, മൗർ, ബതിന്ദ, എം.എസ്. ശേശൻ ദീപ്തർ പങ്കിട്ടു. പുതുതായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ജനപ്രതിനിധികൾക്ക് ഇൻഡക്ഷൻ പരിശീലനം നിർബന്ധമാക്കണമെന്ന് അവർ ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. ഗ്രാമസഭയിലെ ജനപങ്കാളിത്തം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് ചുവർ ചിത്രരചന, വീടുവീടാത്തരം യോഗം, ഗ്രാമ സഭയിൽ പങ്കെടുത്തതിന് പാരതോഷികം എന്നിവ അവർ മുൻകൈയെടുത്തു. 14th എഫ്.സിയിൽ നിന്നും എം.ജി.എൻ.ആർ.ഇ.ജി.എ യിൽ നിന്നും ലഭിച്ച ഫണ്ട് വികസന

പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി തന്റെ പഞ്ചായത്ത് വിനിയോഗിക്കുന്നതായി ഫിറോസ്തൂർ സർപഞ്ച് ശ്രീ. രാജീപ്സു തന്റെ അനുഭവം പങ്കുവെച്ചു.
ഉത്തർപ്രദേശ്: ശ്രീമതി. പ്രിയങ്ക തിവാരി, പ്രധാൻ - ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് താജ്ജൂർ, വികാസ് മണ്ഡഹത്രാസ്, ജൻപദ് ഹത്രാസ്തൂൻ അനുഭവം അവതരിപ്പിച്ചു. പാൻഡെമിക്സിൽ നിന്നുള്ള മരണനിരക്ക് പൂജ്യമായി ഉറപ്പാക്കുന്നതിന് 100% സാന്നിറ്റേഷനും വാക്സിനേഷനും പോലെയുള്ള COVID-19 കാലത്ത് തന്റെ പഞ്ചായത്ത് സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ അവർ പ്രത്യേകം പരാമർശിച്ചു. ഗ്രാമങ്ങളിലെ ശുചിത്വം ഉറപ്പാക്കാൻ അവർ പ്ലാസ്റ്റിക് ഉപയോഗം നിരോധിച്ചു.
മധ്യപ്രദേശ്: ശ്രീ.കമൽപതാൽ, സർപഞ്ച്, നവല്ലൂർ, ധാർ ജില്ലയിലെ പ്ലാസ്റ്റിക്സിന്റെ ഉപയോഗം നിരോധനം, വ്യക്ഷണൈ നടൽ, ഗൗശാല നിർമ്മാണം, കുട്ടികൾക്കുള്ള പഠനകേന്ദ്രം സ്ഥാപിക്കൽ, ആർ.ഒ വാട്ടർ പ്ലാന്റർ തുടങ്ങിയ പഞ്ചായത്തുകളുടെ സംരംഭം പങ്കുവെച്ചു. ശ്രീമതി. അനുരാധ ജോഷി, സർപഞ്ച് ക്വദ്രിയ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്, ബ്ലോക്ക് മോവ്, ഇൻഡോർ ജില്ലയിലെ തന്റെ പഞ്ചായത്തിന്റെ വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള അനുഭവം പങ്കുവെച്ചു. നിലവിൽ ഗ്രാമത്തിലെ 200 സ്ത്രീകൾ നടത്തുന്ന സാന്നിറ്ററി പാഡ് നിർമ്മാണ യൂണിറ്റ് സ്ഥാപിച്ചവരോട് അവർ അനുഭവം പങ്കിട്ടു.

പി.പി.സി യിലെ ഗ്രാമസഭ- ജി.പി ഗംഗാറാംപൂർ, ജില്ല-ദക്ഷിണിൻദി നാജ്ജൂർ, ഡബ്ലു ബംഗാൾ

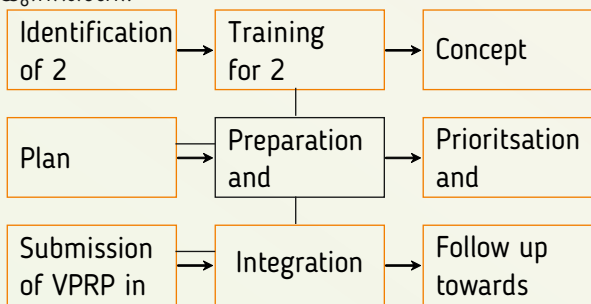
2.4 സാങ്കേതിക സെഷൻ III: സമഗ്ര പഞ്ചായത്ത് പദ്ധതികൾ കൈവരിക്കുന്നതിനുള്ള പി.ആർ.ഐ.എസ്.എച്ച്.ജിസംയോജനം

പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികളുമായി വിവിധ പദ്ധതികളും സംയോജിപ്പിക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചാണ് സെഷൻ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചത്. ഡി.എ.വൈ-എൻ.ആർ.എൽ.എം. & ഡി.ഡി.യു-ജി.കെ.വൈ, എം.ഒ.ആർ.ഡി നാഷണൽ മിഷൻ മാനേജർ ശ്രീമതി. ജുയി ഭട്ടാചാര്യയുടെ അവതരണം, ഗ്രാമ-ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജന പദ്ധതിയിൽ (വി.പി.ആർ.പി.) ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചു, ഒരു എസ്.എച്ച്.ജി കളുമായും ബന്ധമില്ലാത്ത ഒരു കുടുംബവും ഇതിന്റെ ഭാഗമാകുമെന്ന് അവർ സൂചിപ്പിച്ചു. വി.പി.ആർ.പി.

ഗ്രാമത്തിലെ ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജന പദ്ധതികളുടെ പ്രധാന സവിശേഷതകൾ അവർ എടുത്തുകാട്ടി. വി.പി.ആർ.പിയുടെ കീഴിലുള്ള വിവിധ പ്ലാനുകളിൽ ഇവ ഉൾപ്പെടുന്നു:

- അവകാശപദ്ധതി
- ഉപജീവനപദ്ധതി
- പൊതുചരക്കുകൾ, സേവനങ്ങൾ, വിഭവവികസന പദ്ധതികൾ
- സാമൂഹിക വികസന പദ്ധതികൾ

മേൽപ്പറഞ്ഞ പദ്ധതികൾ വിവിധ തലങ്ങളിൽ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട് - എസ്.എച്ച്.ജി തലം, ഗ്രാമ തലം, ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് തലം. ഗ്രാമത്തിലെ ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജന പദ്ധതികൾക്കായി സ്വീകരിക്കേണ്ട പ്രക്രിയ താഴെ പറയുന്നതാണ്:

മേൽപ്പറഞ്ഞ പദ്ധതികൾ വിവിധ തലങ്ങളിൽ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട് - എസ്.എച്ച്.ജി തലം, ഗ്രാമ തലം, ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് തലം. ഗ്രാമത്തിലെ ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജന പദ്ധതികൾക്കായി സ്വീകരിക്കേണ്ട പ്രക്രിയ താഴെ പറയുന്നതാണ്: ഗ്രാമത്തിലെ ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജന പദ്ധതികൾ വിജയകരമായി തയ്യാറാക്കുന്നതിന് സ്വീകരിക്കേണ്ട പ്രധാന നേട്ടങ്ങളും വെല്ലു വിളികളും തന്ത്രങ്ങളും അവതരണം എടുത്തുകാട്ടി.

കുടുംബശ്രീ-എൻ.ആർ.ഒ യുടെ പ്രതിനിധികളായ ശ്രീമതി. മധുലിക ജോഷിയും ശ്രേയ സ്തൂമാർറായിയും ഉത്തർപ്രദേശിലെ ഇന്റർവെൻഷൻ ഡിസ്ട്രിക്റ്റുകളിൽ വി.പി.ആർ.പി നടപ്പിലാക്കിയതിന്റെ അനുഭവം അവതരിപ്പിച്ചു.

2020-21 വർഷത്തെ വി.പി.ആർ.പി - യ്ക്കായുള്ള കെ.എസ്.എൻ.ആർ.ഒ-യുടെ തന്ത്രത്തെക്കുറിച്ചും വി.പി.ആർ.പി-യുടെ കീഴിലുള്ള വ്യത്യസ്തപ്ലാനുകളെക്കുറിച്ചും ജനറേറ്റുചെയ്ത ആവശ്യങ്ങളിൽനിന്നുള്ള പ്രധാനകാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ചും അവർ പ്രസ്ഥാനമായി ചർച്ച ചെയ്തു. വി.പി.ആർ.പി. ഫലപ്രദമായി നടപ്പാക്കുന്നതിന് അവരുടെ ഇടപെടലിന്റെയും വെല്ലുവിളികളുടെയും സാധ്യതയും വിശദമായി പങ്കുവെച്ചു.

2.5 സാങ്കേതിക സെഷൻ IV: എം. ഒ. പി.ആർ സംരംഭങ്ങൾ

എം.ഒ.പി.ആർ ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി ശ്രീ. ഖുശ്ബന്ത്സിംഗ് സേമി ഗ്രാമസഭകളെ ഊർജ്ജസ്വലമാക്കൽ - ഗ്രാമ സ്വരാജ് കൈവരിക്കൽ എന്ന വിഷയത്തിൽ അവതരിപ്പിച്ചു. നമ്പർ പരാമർശിച്ചു കൊണ്ട് അദ്ദേഹം രാജ്യത്തെ പഞ്ചായത്ത്

സ്ഥിതിവിവര കണക്കുകളുടെ നോട്ടം പങ്കിട്ടു. ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകളുടെയും ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകളുടെയും ജില്ലാപഞ്ചായത്തുകളുടെയും നം. പി.ആർ.ഐ കളുടെ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട പ്രതിനിധികളുടെ. തുടർന്ന് ഗ്രാമീണ തദ്ദേശഭരണം ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിന് ആവശ്യമായ സമീപനങ്ങളെ കുറിച്ച് അദ്ദേഹം സംസാരിച്ചു.

- സമൂലമായ സമീപനം ആവശ്യമാണ്
- ഗ്രാമീണസമ്പദ്വ്യവസ്ഥയെ ശക്തിപ്പെടുത്തുക
- സാച്ചുറേഷൻ പദ്ധതികളുടെ തീവ്രമായ നടപ്പാക്കൽ ഉദാ. ഗ്രാമസ്വരാജ് അഭിയാൻ
- സുതാര്യതയും കാര്യക്ഷമതയും തുല്യതയും ഉറപ്പാക്കുക
- ഗ്രാമീണ പ്രാദേശിക ഭരണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന യൂണിറ്റായി ഗ്രാമസഭയെ ശക്തിപ്പെടുത്തുക

പൊതുജനാരോഗ്യം, പോഷൻ, വിദ്യാഭ്യാസം തുടങ്ങിയ പഞ്ചായത്തുകളുടെ മുൻഗണനാ മേഖലകളിൽ അദ്ദേഹം ഊന്നൽ നൽകി മികച്ച ഫലം നേടുന്നതിന് പഞ്ചായത്ത് തലത്തിൽ ചെയ്യേണ്ടത് എന്താണെന്ന് അവരെ അറിയിച്ചു. ഗ്രാമസഭകൾ സജീവമാക്കുന്നതിന് എം.ഒ.പി.ആർ ഉപദേശക സമിതി നൽകിയ നിർദ്ദേശങ്ങൾ അദ്ദേഹം പിന്നീട് ചൂണ്ടിക്കാട്ടി.

ഗ്രാമസഭകളെ വൈബ്രന്റ് ആക്കുന്നതിന് എം.ഒ.പി.ആർ ഉപദേശക സമിതി ആറ് സബ്മിറ്റികൾ രൂപീകരിക്കാൻ നിർദ്ദേശിച്ചു, ഓരോ സബ്മിറ്റികളുടെയും വിഷയാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള പങ്ക് അവതരണവേളയിൽ വിശദീകരിച്ചു. ഡാഷബോർഡിൽ ഡാറ്റ അപ്പോൾ ചെയ്യുന്നതിന് സംസ്ഥാനങ്ങൾ / യു.ടി.കൾ സ്വീകരിക്കേണ്ട നടപടികൾ അദ്ദേഹം അവസാനമായി സൂചിപ്പിച്ചു.

സെഷന്റെ അടുത്ത അവതരണം സംയുക്തമായി ജെ.കെ. എൻ.ഐ.സി ഡൽഹിയിലെ ടെക്നിക്കൽ ഡയറക്ടർ ശ്രീ. മിശ്ര ഗ്രാം മൺചിത്ര, എം.ഒ.പി.ആർ കൺസൾട്ടന്റ് ശ്രീമതി. കർണിക കൗശിക. സെഷൻ അധ്യക്ഷയായ രേഖയാദവ്, ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി, എം.ഒ.പി.ആർ. ടെക്നിക്കൽ ഡയറക്ടർ, എൻ.ഐ.സി. ഡൽഹി ശ്രീ. ജെ.കെ. ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് ആസൂത്രണത്തിനായുള്ള സ്പെഷ്യൽ ട്രൂപ്പിനെ കുറിച്ച് പ്രസ്ഥാനമായി വിശദീകരിച്ചു കൊണ്ട് ശ്രീ. മിശ്ര ഗ്രാമമൺചിത്ര സെഷൻ ആരംഭിച്ചു. തന്റെ അവതരണത്തിൽ അദ്ദേഹം ജി.പി.ഡി.പിയുടെ ആസൂത്രണ ഉറവിടങ്ങൾ, പോർട്ടൽ ഇന്റർഫേസ് എന്നിവയെ കുറിച്ചുള്ള അവലോകനം എടുത്തു കാണിച്ചു. 29 മേഖലകൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകൾക്കുള്ള ഏകീകൃത ജിയോ സ്പെഷ്യൽ പ്ലാറ്റ്ഫോമാണ് ഗ്രാമ മൺചിത്രയുടെ പ്രധാന സവിശേഷതകളെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം സൂചിപ്പിച്ചത്; ജി.പി.ഡി.പിക്ക് ഒരു തീരുമാന പിന്തുണ സംവിധാനം നൽകുന്നു. ആസൂത്രണങ്ങളുടെ ജിയോ ടാഗിംഗിനെ കുറിച്ചുള്ള ചോദ്യങ്ങൾക്ക് എം.ഒ.പി.ആർ കൺസൾട്ടന്റ് ശ്രീമതി. കർണിക കൗശിക ഉത്തരം നൽകി.

നിലവിൽ സംസ്ഥാനങ്ങൾ എൻ.ഐ.സിയുടെ ഡാറ്റയുമായി സംയോജിപ്പിച്ചിട്ടില്ലെന്നും ഈ സംയോജനം നടക്കുമ്പോൾ ഡ്യൂപ്ലിക്കേറ്റ് ആസൂി സൃഷ്ടിക്കാനുള്ള സാധ്യതയില്ലെന്നും അവർ പറഞ്ഞു.

2.6 സാങ്കേതിക സെഷൻ V: പി.പി.സിയുടെ തെളിവുകൾ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ആസൂത്രണവും നിരീക്ഷണവും

എവിടൻ്റെ അധിഷ്ഠിതവും ഡാറ്റാധിഷ്ഠിതവുമായ പഞ്ചായത്ത് ആസൂത്രണത്തിൻ്റെ ആവശ്യകത ഡോ. അഞ്ജൻകുമാർഭട്ടേജ തൻ്റെ അവതരണത്തിൽ എടുത്തു പറഞ്ഞു.

തെളിവുകൾ അടിസ്ഥാനമാക്കി യുള്ളതും ഡാറ്റാധിഷ്ഠിതവുമായ പഞ്ചായത്ത് ആസൂത്രണത്തിനുള്ള സമീപനം ഇപ്രകാരമാണ്:

- തെളിവുകൾ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള അർത്ഥം, ലഭ്യമായ ഏറ്റവും മികച്ച ഡാറ്റയും വിവരങ്ങളും അറിവും തീരുമാനങ്ങൾ എടുക്കാൻ ഉപയോഗിക്കുന്നു എന്നാണ്.
- തെളിവുകൾ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ആസൂത്രണം എന്നത് ഡാറ്റയിൽ നിന്നും വിവരങ്ങളിൽ നിന്നും നേടിയ അറിവ് പ്രായോജനപ്പെടുത്തുകയും ഞങ്ങളുടെ ആസൂത്രണ പ്രക്രിയ ഒപറ്റിമൈസ് ചെയ്യുന്നതിനും ഫലങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനും ഉപയോഗിക്കുന്നു.
- തെളിവ് അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ആസൂത്രണം എന്ത് ചെയ്യണമെന്ന് തീരുമാനിക്കുന്നതിനുള്ള അടിസ്ഥാനമായി തെളിവുകൾ, അതായത് ഡാറ്റ, വിവരങ്ങൾ, അറിവ് എന്നിവ ഉപയോഗിക്കുന്നു.
- യഥാർത്ഥ ആവശ്യങ്ങളും പഞ്ചായത്ത് ആസൂത്രണവും തമ്മിൽ വിവര വിടവ് ദൃശ്യമാകുന്നു.
- അടിസ്ഥാന യഥാർത്ഥ്യങ്ങളുടെയും യഥാർത്ഥ ആവശ്യങ്ങളുടെയും തെളിവായി ആവശ്യമായതും മതിയായതുമായ ഡാറ്റ ഉപയോഗിച്ച് പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കണം.

എം.ഒ.പി.ആർ ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി ശ്രീ. ഖുശ്ബത് സിംഗ് സേമി അധ്യക്ഷനായിരുന്നു.

2.7 സാങ്കേതിക സെഷൻ VI: ജി പി ഡി പി യുമായി സ്ത്രീകളുടെയും പ്രോഗ്രാമുകളുടെയും സംയോജനം
 ന്യൂഡൽഹിയിലെ പെൻഷൻ ഫണ്ട് റെഗുലേറ്ററി ആൻഡ് ഡെവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റി (പി.എഫ്.ആർ.ഡി.എ) ഡെപ്യൂട്ടി ജനറൽ മാനേജർ ശ്രീമതി. പ്രിയങ്ക ഗുപ്തയുടെ അവതരണം ഇന്ത്യൻ ഗവൺമെന്റിൻ്റെ ഒരു പ്രധാന പദ്ധതിയായ അടൽ പെൻഷൻ യോജനയുടെ (എ.പി.വൈ) പ്രാധാന്യം എടുത്തു കാട്ടി.

ഈ പദ്ധതി 2015-ൽ അവതരിപ്പിച്ചു. 60 വർഷത്തിനു ശേഷം മാനുഷമായ ജീവിതം നയിക്കുന്നതിന് 88% അസംഘടിത മേഖലയിലെ തൊഴിലാളികൾക്കും ഇത് പ്രയോജനം ചെയ്യുന്നു.

ഈ പദ്ധതിയിൽ ഇപ്പോൾ സ്ത്രീകളുടെ പങ്കാളിത്തം വർദ്ധിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്നും നിലവിൽ ഈ പദ്ധതിയുടെ 44 ഗുണഭോക്താക്കൾ സ്ത്രീകളാണെന്നും അവർ എടുത്തു പറഞ്ഞു. അടുത്ത 3 മുതൽ 5 വർഷത്തിനുള്ളിൽ APY യുടെ കീഴിൽ ഏകദേശം 7 കോടി പുതിയ എൻറോൾമെന്റുകൾ കവർച്ചയാൻ പി.എഫ്.ആർ.ഡി.എ പദ്ധതിയിടുന്നതായി അവർ

പങ്കുവെച്ചു. എ.പി.വൈ.സ്കീമിൻ്റെ സമഗ്രമായ കവരേജ് ഉറപ്പാക്കുന്നതിൽ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകൾക്ക് നിർണായക പങ്കു വഹിക്കാനാകും, അതിനാൽ ഈ പദ്ധതിയിൽ ചേരാൻ ജനങ്ങളെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നതിന് ശ്രീശ്യാലയിൽ പങ്കെടുത്ത എല്ലാ സംസ്ഥാനങ്ങൾക്കും അവർ ഊന്നൽ നൽകി.

ശ്രീ. എസ്.ആർ. മീന, ബയോഗ്യാസ് ടെക്നോളജി ഡെവലപ്മെന്റ് ഡിവിഷൻ, ന്യൂഡെൽഹി യിലെ ന്യൂ ആൻഡ് റിന്യൂവബിൾ എനർജി മന്ത്രാലയത്തിലെ സയന്റിസ്റ്റ് ഡി, ഏതൊരു വികസന പ്രവർത്തനത്തിനും ഊർജ്ജത്തിൻ്റെ പ്രാധാന്യം എടുത്തു കാണിച്ചു കൊണ്ടാണ് സെഷൻ ആരംഭിച്ചത്. പരമ്പരാഗത ഊർജ്ജ സ്രോതസ്സിനു പകരം സൂര്യ പൂനരുപയോഗിക്കാവുന്ന സൂര്യമിര ഊർജ്ജമായി മാറുകയാണ് മന്ത്രാലയത്തിൻ്റെ ലക്ഷ്യമെന്ന് അദ്ദേഹം ഊന്നി പറഞ്ഞു. ആകെയുള്ള 17 ഗോളുകളിൽ 9 സൂര്യമിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഊർജ്ജത്തിൻ്റെ വളരെ സാമ്പത്തികമായ രൂപമാണ് ബയോഗ്യാസ് എന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു.

1996 മുതൽ പഞ്ചായത്തീരാജുമായി ചേർന്ന് പ്രവർത്തിച്ചതിൻ്റെ അനുഭവം ഭോപ്പാലിലെ സമർത്ഥൻ-സെന്റർ ഫോർ ഡെവലപ്മെന്റ് സ്പോർട്ട് എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഡയറക്ടർ ഡോ. യോഗേഷ്വമാർ പങ്കുവെച്ചു. ഏതൊരു പദ്ധതിയും ഈ രംഗത്ത് കൊണ്ടുവരാൻ ശ്രമിക്കുന്ന മാറ്റങ്ങൾ ജനങ്ങൾ അംഗീകരിക്കാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ മാത്രമേ ഒത്തുചേരൽ സാധ്യമാകൂ വെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. എല്ലാപങ്കാളികളുടെയും പങ്കാളിത്തത്തിലൂടെ പദ്ധതിയുടെ ലക്ഷ്യങ്ങൾ കൈവരിക്കാനാകുമെന്ന് അദ്ദേഹം ഊന്നി പറഞ്ഞു. അഗ്രികൾച്ചർ കൗൺസിൽ ഓഫ് ഇന്ത്യ രാജ്യത്തുടനീളം സ്ഥാപിച്ചിട്ടുള്ള കെ.വി.കെ സെന്ററുകളെ കുറിച്ച് വിശദീകരിച്ചു കൊണ്ട് സീനിയർ സയന്റിസ്റ്റും ഐ.സി.എ.ആർ -റെസ്റ്റൻ മേധാവിയുമായ ശ്രീ.സ്വപ്നീൽ ദുബൈതൻ്റെ അവതരണം ആരംഭിച്ചു. നിലവിൽ 721 കെ.വി.കെകൾ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. കർഷകർക്കുള്ള വിജ്ഞാന ഗവേഷണ കേന്ദ്രമായാണ് കെ.വി.കെ പ്രവർത്തിക്കുന്നത്.

പരമ്പരാഗത വിളകൾക്ക് പകരം ഉയർന്ന മൂല്യമുള്ള വിളകളിലാണ് കെ.വി.കെകൾ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുന്നതെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. തൊഴിലും വരുമാനവും വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനായി ചെറുകിട മില്ലുകളുടെ സംസ്കരണവും മൂല്യവർദ്ധനവും, തേനീച്ച വളർത്തൽ, സെനികൾച്ചർ, ലാക്കുകൾച്ചർ, ആട് വളർത്തൽ, കൃഷ്ണ ഉത്പാദനം, ജൈവ ഉത്പന്നങ്ങളുടെ ഉത്പാദനം എന്നിവ അദ്ദേഹം ശുപാർശ ചെയ്തു. എം.ഒ.പി.ആർ ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറിമാരായ ശ്രീ.ഖുശ്ബത് സിംഗ് സേത്തിയും ശ്രീമതി. രേഖയാദ്രവും സംയുക്തമായാണ് സെഷൻ അധ്യക്ഷനായത്.

സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവുമായ പരിവർത്തനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രാദേശിക ശിൽപശാല തീരദേശ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെയും കേന്ദ്ര ഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലെയും പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികളിലൂടെ 11-12 നവംബർ, 2021, മംഗളൂരു, കർണാടക

1. പശ്ചാത്തലം

2021 ഒക്ടോബർ 2 മുതൽ 2022 ജനുവരി 31 വരെ ജിപിഡിപി (സബ്സി യോജന സബ്ബാ വികാസ്) യ്ക്കായുള്ള ജനകീയ പദ്ധതി പ്രചാരണത്തിന് പഞ്ചായത്തീരാജ് മന്ത്രാലയം (എംഒപിആർ) രൂപം നൽകി. ഈ കാമ്പെയ്നിന്റെ ഭാഗമായി, എൻഐആർഡി, പിആർ എന്നിവയുടെ പിന്തുണയോടെ എംഒപിആർ സംഘടിപ്പിച്ചു. കാമ്പെയ്നിന്റെ വിജയകരമായ റോളുട്ടിനായി സംസ്ഥാനങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള എല്ലാ പങ്കാളികൾക്കും ഹാൻഡ്ഹോൾഡിംഗ് പിന്തുണ നൽകുന്നതിനുള്ള ശിൽപശാലകളുടെയും പരിശീലനങ്ങളുടെയും പരമ്പര.

2021 നവംബർ 11 മുതൽ 12 വരെ കർണാടകയിലെ മംഗളൂരുവിൽ വെച്ച നടത്തിയ തീരദേശ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെയും കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലെയും പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികളിലൂടെ സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവുമായ പരിവർത്തനം എന്ന വിഷയത്തിലുള്ള പ്രാദേശിക ശിൽപശാല.

ആൻഡമൻ&നിക്കോബാർ ദ്വീപുകൾ, ആന്ധ്രപ്രദേശ്, ദാദ്ര&നഗർഹവേലി, ദാമൻ&ദിയു, ഗോവ, ഗുജറാത്ത്, കർണാടക, കേരളം, ലക്ഷദ്വീപ്, മഹാരാഷ്ട്ര, ഒഡീഷ, പുതുച്ചേരി, തമിഴ്നാട് എന്നിവ തീരദേശ സംസ്ഥാനങ്ങളിലും കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലും ഉൾപ്പെടുന്നു. ഗ്രാമീണ മേഖലയിൽ നടക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ പങ്കുവയ്ക്കുന്നതിനും ആസൂത്രണ പ്രക്രിയയിൽ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകളുമായി സഹകരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കാനുള്ള സാധ്യതകൾ ചർച്ച ചെയ്യുന്നതിനുമായി തീരദേശ സംസ്ഥാനങ്ങളിലും കേന്ദ്ര ഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലും പ്രവർത്തിക്കുന്ന താഴെ പറയുന്ന സംഘടനകളിൽ നിന്നും ഗവേഷണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽനിന്നുമുള്ള പ്രതിനിധികളെയും ഈ ശിൽപശാലയിലേക്ക് ക്ഷണിച്ചു.

1. ജൽ ശക്തി മന്ത്രാലയം
2. ഡി.എ.വൈ-എൻ.ആർ.എൽ.എം, ഗ്രാമ വികസന മന്ത്രാലയം
3. ഫിഷറീസ് വകുപ്പ് - ഫിഷറീസ്, മൃഗസംരക്ഷണം & ക്ഷീര വികസന മന്ത്രാലയം, ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റ്
4. ഫിഷറീസ് വകുപ്പ് - ഫിഷറീസ്, മൃഗ സംരക്ഷണം & ക്ഷീര വികസന മന്ത്രാലയം, ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റ്
5. നാഷണൽ ഡിസാസ്റ്റർ മാനേജ്മെന്റ് അതോറിറ്റി, ന്യൂഡൽഹി
6. നാഷണൽ ഡിസാസ്റ്റർ മാനേജ്മെന്റ് അതോറിറ്റി, ന്യൂഡൽഹി
7. കേരള സ്റ്റേറ്റ് ഡിസാസ്റ്റർ മാനേജ്മെന്റ് അതോറിറ്റി
8. കർണാടക സ്റ്റേറ്റ് ഡിസാസ്റ്റർ മാനേജ്മെന്റ് അതോറിറ്റി
9. ഒഡീഷ സ്റ്റേറ്റ് ഡിസാസ്റ്റർ മാനേജ്മെന്റ് അതോറിറ്റി (OSDMA)
10. ഗുജറാത്ത് സ്റ്റേറ്റ് ഡിസാസ്റ്റർ മാനേജ്മെന്റ് അതോറിറ്റി (ജി.എസ്.ഡി.എം.എ)
11. ഗുജറാത്ത് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഡിസാസ്റ്റർ മാനേജ്മെന്റ് (ജി.ഐ.ഡി.എം)
12. യു.എൻ.വനിത - റീജിയണൽ ഓഫീസ്-ഇന്ത്യാ
13. കുടുംബശ്രീ എൻ.ആർ.ഒ
14. ന്യൂആന്റ് റിന്യൂവബിൾ എനർജി മന്ത്രാലയം
15. വനിതാശിശു വികസന മന്ത്രാലയം - പോഷൻ

- അഭിയാൻ
16. ഐ.സി.എ.ആർ-സെൻട്രൽ മനൈൻ ഫിഷറീസ് റിസർച്ച് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് കൊച്ചി, കേരളം
  17. ഐ.സി.എ.ആർ- സെൻട്രൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ബാക്ക് വാട്ടർ അകാകൾച്ചർ (സി.ഐ.ബി.എ), ചെന്നൈ
  18. നാഷണൽ ഫിഷറീസ് ഡവലപ്മെന്റ് ബോർഡ് (എൻ.എഫ്.ഡി.ബി), ഹൈദരാബാദ്
  19. കേരള ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ലൊക്കൽ അഡ്മിനിസ്ട്രേഷൻ (കില)
  20. സി.എസ്.ഐ.ആർ - സെൻട്രൽ ഫുഡ് ടെക്നോളജിക്കൽ റിസർച്ച് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് (സി.എഫ്.ആർ.ഐ), മൈസൂരു

2. നടപടിക്രമങ്ങൾ

2.1 ഉദ്ഘാടന സമ്മേളനം

പഞ്ചായത്താജ് മന്ത്രാലയം, ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റ്, നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് റൂറൽ ഡെവലപ്മെന്റ് ആൻഡ് പഞ്ചായത്ത് രാജ്, ഹൈദരാബാദ്, അബ്ബൂൾ നസീർ സാബ്, സ്റ്റേറ്റ് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് റൂറൽ ഡെവലപ്മെന്റ്, പഞ്ചായത്ത് രാജ്, കർണാടക ഗവൺമെന്റ്, മൈസൂരു എന്നിവയുമായി സഹകരിച്ച് സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവുമായ പരിവർത്തനത്തെക്കുറിച്ച് ശിൽപശാല സംഘടിപ്പിച്ചു. 2021 ലെ ജനകീയ പദ്ധതി കാമ്പെയ്നിന്റെ ഭാഗമായി

തീരദേശ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെയും കേന്ദ്ര ഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലെയും പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികളിലൂടെ തീരദേശ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽനിന്നുള്ള തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ജനപ്രതിനിധികൾ, മുതിർന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥർ, പി.ആർ.ഐകളുടെ നയരൂപകർത്താക്കൾ എന്നിവർ ഈ ശിൽപശാലയിൽ പങ്കെടുത്തു. തീരദേശ സംസ്ഥാനങ്ങൾ പൊതുവെയും പഞ്ചായത്തുകൾ പ്രത്യേകിച്ചും അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ ബഹുമാനപ്പെട്ട ഗ്രാമ വികസന പഞ്ചായത്ത് രാജ് മന്ത്രി ശ്രീ.കെ.എസ്. ഈശ്വരപ്പ തന്നെ സന്ദേശത്തിൽ എടുത്തു പറഞ്ഞു. വികേന്ദ്രീകരണം, വികേന്ദ്രീകൃത ആസൂത്രണം എന്നീ മേഖലകളിൽ കർണാടക ഗവൺമെന്റ് സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ള സംരംഭങ്ങളെ സന്ദേശം ഉയർത്തിക്കാട്ടുകയും താഴെത്തട്ട് മുതൽ സംസ്ഥാന തലം വരെയുള്ള ആസൂത്രണ പ്രക്രിയയുടെ സ്ഥാപനവൽക്കരണം

എടുത്തുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. പ്രതിനിധികൾ അർത്ഥവത്തായ ചർച്ചകൾ നടത്തി ഫലപ്രദമായ പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിക്കുമെന്ന് അദ്ദേഹം പ്രത്യേകിച്ചു. എം.ഒ.പി.ആർ സെക്രട്ടറി ശ്രീ.സുനിൽകുമാർ തന്റെ ഉദ്യോഗസ്ഥ സമുഹത്തിൽ തീരദേശ സംസ്ഥാനങ്ങൾ പൊതുവെയും തീരദേശ ജില്ലകളിലെ പഞ്ചായത്തുകൾ പ്രത്യേകിച്ചും തീരദേശ ജില്ലകളിലെ പഞ്ചായത്തുകളും ഓരോ വർഷവും നിരവധി തടസ്സങ്ങൾക്ക് വിധേയമാകുമെന്ന് ഉന്നിപ്പറഞ്ഞു. പ്രത്യേകിച്ചു മഴക്കാലത്തുണ്ടാകുന്ന പ്രകൃതി ദുരന്തങ്ങൾ

ജനങ്ങളുടെ ദുരിതങ്ങൾ ലഘൂകരിക്കാനും വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾ മുൻഗണനാടിസ്ഥാനത്തിൽ ഏറ്റെടുക്കുന്നു വെന്ന് ഉറപ്പാക്കാനും ഈ സംസ്ഥാനങ്ങളും പഞ്ചായത്തുകളും അടിയന്തര നടപടികൾ കൈക്കൊള്ളേണ്ടതിനറെ ആവശ്യകത അദ്ദേഹം ഉന്നിപ്പറഞ്ഞു. ഇതിന് കൃത്യമായ ആസൂത്രണം ആവശ്യമാണെന്നും പ്രത്യേകിച്ചു ദുരന്ത നിവാരണവും മാനേജ്മെന്റ് പദ്ധതികളും യുദ്ധകാലാടിസ്ഥാനത്തിൽ പഞ്ചായത്തുകൾ ഏറ്റെടുക്കണമെന്നും അദ്ദേഹം നിർദ്ദേശിച്ചു.

കർണാടക സർക്കാരിന്റെ പഞ്ചായത്തുജ്ഞാപിൻസിപ്പൽ സെക്രട്ടറി ശ്രീമതി. ഉമാമഹാദേവൻ പി.ആർ.ഐ.കളെ ശാക്തീകരിക്കുന്നതിനുള്ള സംസ്ഥാന സംരംഭങ്ങൾ എടുത്തു പറഞ്ഞു. പദ്ധതികളുടെ ആസൂത്രണം, നടപ്പാക്കൽ, നിരീക്ഷണം, വിലയിരുത്തൽ എന്നിവയിൽ സമൂഹത്തെ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത അവർ ഉന്നിപ്പറഞ്ഞു. പഞ്ചായത്ത് തലത്തിൽ വകുപ്പുകൾ തമ്മിലുള്ള സംയോജനം, തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്ന നിലയിൽ പഞ്ചായത്തുകൾക്ക് കേന്ദ്രീകരണം നൽകൽ എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് പ്രധാന വിഷയങ്ങൾ പ്രസംഗത്തിൽ എടുത്തു പറഞ്ഞു.

രാജ്യത്തുടനീളമുള്ള പി.ആർ.ഐകളെ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനും ശാക്തീകരിക്കുന്നതിനുമുള്ള മന്ത്രാലയത്തിന്റെ സംരംഭങ്ങളെ പഞ്ചായത്ത് രാജ് മന്ത്രാലയത്തിലെ ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി ശ്രീമതി. രേഖയാദവ് എടുത്തു പറഞ്ഞു. രണ്ടു ദിവസത്തെ ശിൽപശാല തീരദേശ സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ അനുഭവങ്ങൾ പങ്കുവെക്കുന്നതിനും സാമൂഹിക പങ്കാളിത്തത്തോടെ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കുന്ന പ്രക്രിയയിൽ സഹായിക്കുന്നതിനും അവസരമൊരുക്കുമെന്ന് അവർ ഉന്നിപ്പറഞ്ഞു.

പഞ്ചായത്തുകളെ ശാക്തീകരിക്കുന്നതിലെ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ സംരംഭങ്ങളും പി.ആർ.ഐ.കളെ പിന്തുണയ്ക്കുന്നതിനുള്ള ഇ-സംരംഭങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള അവസരങ്ങളും കമ്മീഷണർ (പഞ്ചായത്ത് രാജ്) ശ്രീ. മതിശിൽപനാഥ് എടുത്തു പറഞ്ഞു. കർണാടക സർക്കാരിലെ ആബ്സൾനസിർ സാബ് സ്റ്റേറ്റ് ഇൻസ്പിററുട്ട് ഓഫീസ് റൂറൽ ഡെവലപ്മെന്റ് ആൻഡ് പഞ്ചായത്ത് രാജ് ഡയറക്ടർ ശ്രീ. മതിലക്ഷ്മി പ്രിയ പ്രതിനിധികളെ സ്വാഗതം ചെയ്തു. എൻ.ഐ.ആർ.ഡി.പി.ആർ. പ്രൊഫ. കതിരേശൻ നന്ദി പറഞ്ഞു.

2.2 സാങ്കേതിക സെഷൻ I : പഞ്ചായത്ത് തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള ജനകീയ പദ്ധതി പ്രചാരണം വികസന പദ്ധതികൾ

എം.ഒ.പി.ആർ.ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി ശ്രീ.മതിരേഖയാദവ്, 2018 - ൽ കാമ്പയിൻ ആരംഭിച്ചതുമുതലുള്ള നേട്ടങ്ങൾ ഉയർത്തിക്കാട്ടുന്ന ജനകീയ പദ്ധതി കാമ്പെയ്നെക്കുറിച്ചുള്ള ഒരു അവലോകനം അവതരിപ്പിച്ചു. കഴിഞ്ഞകുറച്ചു വർഷങ്ങളിലെ അനുഭവം കാണിക്കുന്നത് ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികൾ എണ്ണത്തിൽ ഉടനീളം തയ്യാറാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു എന്നാണ്.

- 90 ശതമാനത്തിലധികം ജില്ലകളിലും ഏക ഗ്രാമസഭകൾ.
- ഗ്രാമസഭകളിൽ സമൂഹത്തിന്റെയും ലൈൻ വകുപ്പുകളിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെയും പങ്കാളിത്തം ആവശ്യമാണ്
- പ്രചാരണവേളയിൽ ഐ.ഇ.സി പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ കൂടുതൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുക
- ലൈൻ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റുകളുടെ ഫണ്ടുകൾ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിന് റിസോഴ്സ് എൻവലപ്പ് വലുതാക്കുന്നു.

2021 - ലെ പ്രചാരണത്തിന്റെ പുരോഗതി നിരീക്ഷിക്കുന്നതും ഗ്രാമസഭകളിലെ പങ്കാളിത്തം വിശകലനം ചെയ്യുന്നതും അവതരണം എടുത്തുകാണിച്ചു. ഫെസിലിറ്റേറ്റോർ റിപ്പോർട്ടിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മഹാരാഷ്ട്രയിലാണ് ഏറ്റവും കൂടുതൽ പങ്കാളിത്ത നിരക്ക് ഉള്ളത്, കർണാടക, കേരളം, തമിഴ്നാട്, പുതുച്ചേരി, ലക്ഷദ്വീപ് തുടങ്ങിയ സംസ്ഥാനങ്ങൾ ഇതുവരെ നടപടിക്രമങ്ങൾ ആരംഭിച്ചിട്ടില്ല.

പഞ്ചായത്ത് ഡിവിഷൻ സപ്പോർട്ട് സിസ്റ്റം, പ്ലാനിംഗ് ആൻഡ് റിപ്പോർട്ടിംഗ് ഡാഷ് ബോർഡ് എന്നിവയിലൂടെ സംസ്ഥാന, ജില്ല, ബ്ലോക്ക്, ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് തലങ്ങളിൽ തെളിവുകൾ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ആസൂത്രണം ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനും തീരുമാനമെടുക്കൽ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനുമുള്ള സംവിധാനം അവതരണം എടുത്തുകാട്ടി. എം.ഒ.പി.ആറിലെ കൺസൾട്ടന്റ് ശ്രീ.വി പ്രഗോയലിന്റെ രണ്ടാമത്തെ അവതരണം, സംയോജിത പഞ്ചായത്ത് ആസൂത്രണത്തിനുള്ള ആധുനിക ഐ.ഇ.സി പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ആവശ്യകത എടുത്തുപറഞ്ഞു. ആസൂത്രണത്തിന്റെ വിജയം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള പി.പി.സിയുടെ 5 തത്വങ്ങൾഇവയാണ്:

- നിഷ്കക്ഷത
- സാങ്കേതിക വൈദഗ്ധ്യം
- അവബോധം
- കമ്മ്യൂണിറ്റി ഇടപെടൽ
- വിജിലൻസ്

നിർദിഷ്ട സംയോജിത ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതി സമൂഹത്തിന് നേരിട്ട് പ്രയോജനം ചെയ്യുന്ന സൂക്ഷ്മതല തന്ത്രത്തിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ച് സമൂഹത്തിന്റെ ആവശ്യങ്ങൾ തിരിച്ചറിയണം. പി.പി.സിക്ക് അനുയോജ്യമായ ഒരു മോഡൽ പ്ലാൻ രണ്ട് പ്രാധാന വിഷയങ്ങളിൽ കൂടുതൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കണം. ഒന്നാമതായി, പദ്ധതിയിൽ ഇ-മൊഡ്യൂളുകൾ, നടപ്പാക്കൽ മാർഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ, ഉൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന വിവിധ പ്രവർത്തകരുടെ (ഫണ്ടിലൈൻ തൊഴിലാളികൾ, ഫെസിലിറ്റേറ്റർമാർ, നോഡൽ ഓഫീസർമാർ) റോളുകളും ഉത്തരവാദിത്തങ്ങളും, സമഗ്രമായ ആസൂത്രണത്തിനായുള്ള സ്കീമുകളുടെ കൺവേർജൻസ് ചാർട്ടറും ഉൾപ്പെടുത്തണം.

2.3 സാങ്കേതിക സെഷൻ II: ജീപിഡിപിയുമായി

ദുരന്തനിവാരണ പദ്ധതികളുടെ സംയോജനം

സാങ്കേതിക സെക്ഷനിൽ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികളും ദുരന്തനിവാരണവും വിഷയമാക്കി ട്രെയിനിംഗിലെ എസ്.ഐ.ആർ.ഡി& പി.ആർ ജോയിന്റ് ഡയറക്ടർ ശ്രീ.സരോജ്കുമാർ ദാഷ, പ്രകൃതി ദുരന്തങ്ങളിൽ ട്രെയിനിംഗ് നേരിടുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ, പ്രത്യേകിച്ചു ഉഷ്ണമേഖലാ ചുഴലിക്കാറ്റുകൾക്കുള്ള സംസ്ഥാനത്തിന്റെ അപകടസാധ്യത ഉയർത്തിക്കാട്ടുകയും മെച്ചപ്പെട്ട ദുരന്തനിവാരണത്തിനായി സംസ്ഥാനത്ത് വികസിപ്പിച്ച മാനദണ്ഡങ്ങൾ ഉയർത്തിക്കാട്ടുകയും ചെയ്തു.

- അവ ഇപ്രകാരമാണ്:
- അടിസ്ഥാന റോഡ്, ആശയ വിനിമയം 72 മുതൽ 96 മണിക്കൂർ വരെ പുനഃസ്ഥാപിക്കുന്നു
  - 2 4 മുതൽ 4 8 മണിക്കൂർ വരെ കുടിവെള്ളം നൽകുന്നു
  - ദുരന്തത്തിന്റെ 4 മണിക്കൂറിനുള്ളിൽ സൗജന്യ ദുരിതാശ്വാസം ആരംഭിക്കുന്നു
  - 48 മുതൽ 72 മണിക്കൂർ വരെ ഇതര മാർഗങ്ങളിലൂടെ താൽക്കാലിക മൊബൈൽ ഫോൺ കണക്ഷൻ പരിഹരിക്കുന്നു
  - ദുരന്തം സംഭവിച്ച 6 മണിക്കൂറിനുള്ളിൽ വൈദ്യുതി പുനഃസ്ഥാപിക്കൽ ആരംഭിക്കും
  - റോഡ്, മൊബൈൽ ടെലിഫോൺ, കുടിവെള്ളം എന്നിവയുടെ പുനഃസ്ഥാപനം ദുരന്തം സംഭവിച്ച 4 മണിക്കൂറിനുള്ളിൽ ആരംഭിക്കും

ഐ.ഇ.സി പ്രവർത്തനങ്ങൾ, കമ്മ്യൂണിറ്റി പങ്കാളിത്തം, പങ്കാളികളുടെ ശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കൽ തുടങ്ങിയ കാര്യങ്ങളിൽ കൂടുതൽ ശ്രദ്ധകേന്ദ്രീകരിച്ച സമൂഹത്തിന്റെ സജീവമായ പങ്കാളിത്തത്തോടെ പഞ്ചായത്തുകൾ ഒരു ഇക്കോ സംവിധാനം വികസിപ്പിക്കേണ്ടതിനെയും മെച്ചപ്പെട്ട ദുരന്തനിവാരണത്തിനുള്ള വിഭവങ്ങൾ വർദ്ധിപ്പിക്കേണ്ടതിനെയും ആവശ്യകതയെ അവതരണം ഉന്നിപ്പറഞ്ഞു. മൾട്ടി-സ്റ്റേക്ക്ഹോൾഡർമാരുടെ സമീപനത്തിൽ കൂടുതൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുന്ന ഫലപ്രദമായ ദുരന്തനിവാരണത്തിനുള്ള ആസൂത്രണത്തിലേക്കുള്ള പ്രതികരണത്തിൽ നിന്ന് ഗുജറാത്ത്, കേരള സംസ്ഥാനങ്ങളും അതത് സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ ദുരന്തങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിലെ അനുഭവങ്ങൾ പങ്കുവെച്ചു.

2.4 സാങ്കേതിക സെക്ഷൻ III: ജി.പി.ഡി.പിയുമായി സ്ത്രീകളുടെയും പ്രോഗ്രാമുകളുടെയും സംയോജനം പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികളുമായി വിവിധ പദ്ധതികളും പരിപാടികളും

സംയോജിപ്പിക്കുന്നതിനെ കുറിച്ചാണ് സെക്ഷൻ ശ്രദ്ധകേന്ദ്രീകരിച്ചത്.

അവതരണം ശ്രീ. മൊഹിത്യാദവ്, കൺസൾട്ടന്റ്, പി.എഫ്.ആർ.ഡി.എ, എല്ലാ പൗരന്മാർക്കും, പ്രത്യേകിച്ച സമൂഹത്തിലെ പാവപ്പെട്ടവർക്കും അസംഘടിത മേഖലയിലെ കീഴാള വിഭാഗങ്ങൾക്കുമായി സാർവത്രിക സാമൂഹിക സുരക്ഷാ സംവിധാനങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനായി 2015-16 കാലയളവിൽ ആരംഭിച്ച അടൽ പെൻഷൻ യോജനയുടെ പ്രധാന സവിശേഷതകളിൽ ശ്രദ്ധകേന്ദ്രീകരിച്ചു. കൂടുംബശ്രീ-എൻ.ആർ.ഒയിൽ നിന്നുള്ള മിസ്. എലിസബത്തേബി തന്റെ സഹപ്രവർത്തകയായ ശ്രീമതി. കാജൽതിവാരി ഗ്രാമത്തിലെ ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജന പദ്ധതികളുടെ പ്രധാന സവിശേഷതകൾ എടുത്തുകാണിച്ചു. വി.പി.ആർ.പിയുടെ കീഴിലുള്ള വിവിധ പദ്ധതികളിൽ ഇവ ഉൾപ്പെടുന്നു:

- അവകാശപദ്ധതി
  - ഉപജീവനപദ്ധതി
  - പൊതു ചരക്കുകൾ, സേവനങ്ങൾ, വിഭവ വികസന പദ്ധതികൾ
  - സാമൂഹിക വികസന പദ്ധതികൾ
- ഗ്രാമത്തിലെ ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജന പദ്ധതികൾ വിജയകരമായി തയ്യാറാക്കുന്നതിന് സ്വീകരിക്കേണ്ട പ്രധാന നേട്ടങ്ങളും വെല്ലുവിളികളും തന്ത്രങ്ങളും അവതരണം എടുത്തുകാട്ടി. എവിഡൻസ് അഡിഷിറ്ററും ഡാറ്റാഡിഷിറ്ററുമായ പഞ്ചായത്ത് ആസൂത്രണത്തിന്റെ ആവശ്യകത ഡോ. അഞ്ജൻകുമാർഭട്ടേജ തന്റെ അവതരണത്തിൽ എടുത്തുപറഞ്ഞു. ഇതിനുള്ള സമീപനം ഇപ്രകാരമാണ്:

- തെളിവുകൾ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള അർത്ഥം ലഭ്യമായ ഏറ്റവും മികച്ച ഡാറ്റ, വിവരങ്ങൾ, അറിവ് എന്നിവ തിരുമാനങ്ങൾ എടുക്കാൻ ഉപയോഗിക്കുന്നു എന്നാണ്.
- തെളിവുകൾ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ആസൂത്രണം എന്നത് ഡാറ്റയിൽ നിന്നും വിവരങ്ങളിൽ നിന്നും നേടിയ അറിവ് പ്രയോജനപ്പെടുത്തുകയും ഞങ്ങളുടെ ആസൂത്രണ പ്രക്രിയ ഒപറ്റിമൈസ് ചെയ്യുന്നതിനും ഫലങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനും ഉപയോഗിക്കുന്നു.
- തെളിവ് അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ആസൂത്രണം എന്ത് ചെയ്യണമെന്ന് തിരുമാനിക്കുന്നതിനുള്ള അടിസ്ഥാനമായി തെളിവുകൾ, അതായത് ഡാറ്റ, വിവരങ്ങൾ, അറിവ് എന്നിവ ഉപയോഗിക്കുന്നു.
- യഥാർത്ഥ ആവശ്യങ്ങളും പഞ്ചായത്ത് ആസൂത്രണവും തമ്മിൽ വിവരവിടവ് ദൃശ്യമാകുന്നു.
- അടിസ്ഥാന യഥാർത്ഥ്യങ്ങളുടെയും യഥാർത്ഥ ആവശ്യങ്ങളുടെയും തെളിവായി ആവശ്യമായതും മതിയായതുമായ ഡാറ്റ ഉപയോഗിച്ച പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കണം.

മേൽപ്പറഞ്ഞവ ഉറപ്പാക്കുന്നതിന്, പഞ്ചായത്ത് പദ്ധതികൾ ഫലപ്രദമായി തയ്യാറാക്കുന്നതിന് സ്വീകരിക്കേണ്ട തയ്യാറെടുപ്പ് നടപടികളും ദ്വിതീയ ഡാറ്റാ ലഭ്യതയുടെ ഉറവിടങ്ങളും ആവശ്യമാണ്.

2.5 ടെക്നിക്കൽ സെക്ഷൻ IV: പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻ കാമ്പെയ്ൻ - അനുഭവം പങ്കിടൽ

കേരളം, ഗുജറാത്ത്, തമിഴ്നാട്, ആന്ധ്രപ്രദേശ്, കർണാടക, ഗുജറാത്ത് എന്നീ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട പ്രതിനിധികളുടെ അനുഭവം പങ്കുവെക്കുന്നതിലാണ് സെക്ഷൻ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചത്. അവതരണത്തിന്റെ ഹൈലൈറ്റുകൾ ഇവയാണ്:

- കാർബൺ ന്യൂട്രൽ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്
- പഞ്ചായത്ത് പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള കമ്മ്യൂണിറ്റി മൊബിലൈസേഷൻ
- സമൂഹവുമായി ഫലപ്രദമായ ആശയവിനിമയത്തിനായി കൂടുതൽ ഗ്രാമസഭകൾ സംഘടിപ്പിക്കുക
- പഞ്ചായത്ത് പ്രദേശങ്ങളിൽ നഗര സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കുക
- വില്ലേജ് സെക്രട്ടേറിയറ്റ് സംവിധാനവും നവരത്ന മുൻനിര പരിപാടികളും
- സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വ്യവസ്ഥകൾ

ജി.പി.ഡി.പിക്ക് കീഴിൽ പഞ്ചായത്ത് തലത്തിലുള്ള പദ്ധതികളുടെ സംയോജനം

Experience sharing by Elected Representatives

2.6 ടെക്നിക്കൽ സെഷൻ V : പ്രോഗ്രാമുകളുടെ സംയോജനം - ലൈൻ മന്ത്രാലയങ്ങളും സ്ഥാപനങ്ങളും

മണിപ്പാൽ അക്കാദമി ഓഫ് ഹയർ എജ്യൂക്കേഷൻ (എംഎഎച്ച്ഇ) ഡോ.ദീപികഷെട്ടിയുടെ അവതരണം ഗ്രാമീണമേഖലകൾക്കുള്ള സ്ഥലപരമായ ആസൂത്രണത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം എടുത്തുകാട്ടി

ശാസ്ത്രീയവും സാങ്കേതികവുമായ നടപടിക്രമങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ശരിയായ ഭൂവിനിയോഗ ആസൂത്രണത്തിന്റെ ആവശ്യകതയും, പങ്കാളിത്ത സമീപനങ്ങളുടെ പിന്തുണയുള്ള ഭൂവിനിയോഗ തന്ത്രങ്ങളും, ഭൂമിയും അതിന്റെ വിഭവങ്ങളും എങ്ങനെ വർത്തമാനവും ഭാവിയുമുള്ള ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്ന തരത്തിൽ ഉചിതമായി വിനിയോഗിക്കാമെന്നും തീരുമാനമെടുക്കാൻ ആളുകളെ പ്രാപ്തമാക്കുന്നു. കമ്മ്യൂണിറ്റികളുടെ ഉദ്യുപ്പി ജില്ലയിലെ രണ്ട് പഞ്ചായത്തുകളിലെ സപ്ലൈമെന്റ് പ്ലാനുകളുടെ തയ്യാറാക്കിയ അനുഭവം പങ്കെടുത്തവരുമായി പങ്കുവെച്ചു. ഈ ഗ്രാമീണ മേഖലകളുടെ അത്തരം വികസനത്തിനായുള്ള ആസൂത്രണ പ്രക്രിയ, അടിസ്ഥാനപരമായ സാഹചര്യങ്ങളുടെ മികച്ച പ്രൊഫഷണൽ വിലയിരുത്തലും ജനസംഖ്യാപരമായ, ഭൗതിക, സാമൂഹിക-സാമ്പത്തിക, അധികാരപരിധി, സാമ്പത്തിക മേഖലകളുടെ പരിധിക്കുള്ളിൽ സുസ്ഥിര വികസനത്തിനുള്ള ഓപ്ഷനുകൾ നൽകേണ്ട ഒരു വിഭാവന പ്രക്രിയയായിരിക്കണം. ദേശീയ ദുരന്ത നിവാരണ അതോറിറ്റിയായ

ശ്രീ.അനുജിവാരിയുടെ അവതരണം പ്രാദേശിക തലത്തിൽ ദുരന്ത നിവാരണത്തിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെ കേന്ദ്രീകരിച്ചായിരുന്നു, കാരണം ഏതൊരു പ്രകൃതി ദുരന്തത്തിലും ആദ്യം സ്വീകരിക്കുന്നവരും പ്രതികരിക്കുന്നവരും സമൂഹമായിരിക്കും. ദുരന്ത ലഘൂകരണത്തിൽ പഞ്ചായത്തുകൾ സജീവമായ പങ്കുവഹിക്കണമെന്നും അപകടസാധ്യത കുറയ്ക്കുന്ന ഘടകങ്ങളിലും പ്രവർത്തനങ്ങളിലും ഊന്നൽനൽകുന്ന ഒരു ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതിയും വികസിപ്പിക്കണമെന്നും എടുത്തുപറഞ്ഞു.

2.7 ടെക്നിക്കൽ സെഷൻ VI : സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ പ്രാദേശിക വൽക്കരിക്കുക

തമിഴ്നാട് സർക്കാർ അഡീഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറി ശ്രീമതി. ജയശ്രീ രഘുനന്ദൻ നടത്തിയ അവതരണവും ആശയവിനിമയവും ഗ്രാമ പ്രദേശങ്ങളിലെ സുസ്ഥിരവികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ പ്രാദേശിക വൽക്കരിക്കുന്നതിന്റെ ആവശ്യകതയും പ്രാധാന്യവും ആസൂത്രണവും ആയിരുന്നു.

ലൈൻ മന്ത്രാലയങ്ങളുടെ പിന്തുണയോടെ സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങളുടെ പല ലക്ഷ്യങ്ങളും കൈവരിക്കുന്നതിന് സംസ്ഥാനങ്ങൾ നിരവധി മുൻകൈകൾ എടുത്തിട്ടുണ്ട്. എന്നിരുന്നാലും, ഗ്രാമ പ്രദേശങ്ങളിലെ പഞ്ചായത്തുകളുടെയും സമൂഹത്തിന്റെയും ഫലപ്രദമായ ഇടപെടലിലൂടെ എസ്.ഡി.ജി സമീപനം താഴെത്തട്ടിലേക്ക് കൊണ്ടുപോകേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയുണ്ട്. ഇടപെടലിന്റെ പ്രധാന മേഖലകൾ ഇവയാകാം:

- ഒരു ഗ്രാമത്തെയും പിന്നിലാക്കാതെ
- പ്രകൃതി ദുരന്തങ്ങളെ തരണം ചെയ്യാൻ കാലാവസ്ഥാവ്യതിയാന വിഷയങ്ങളിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കേണ്ടതുണ്ട്
- ശിശു സൗഹൃദ പഞ്ചായത്തുകൾ
- ലിംഗ പ്രശ്നങ്ങളിലും സ്ത്രീകൾക്കെതിരായ അതിക്രമങ്ങളിലും ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുക
- ആരെയും പിന്നിലാക്കരുത് - സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ

മേൽപ്പറഞ്ഞ വിഷയങ്ങൾ വീഡിയോകളിലൂടെയും തുടർന്ന് പങ്കെടുത്തവരുമായുള്ള ആശയ വിനിമയത്തിലൂടെയും ചർച്ചചെയ്തു. ശിൽപശാല സമാപന സമ്മേളനം സമാപിച്ചു.

പി.പി.സി.യിൽ ഗ്രാമസഭ - ജി.പി- ഗാന്ധിനഗർ, ആൻഡമാൻ, നിക്കോബാർ

പി.പി.സിയിൽ ഗ്രാമസഭ - സംസ്ഥാനം - ആന്ധ്രപ്രദേശ്, ജില്ല-ഊസ്റ്റ് ഗോദാവരി ബ്ലോക്ക് - ഗണ്ടേപ്പള്ള ജി.പി- ബോറം പാലം

സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവുമായ പരിവർത്തനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രാദേശിക ശിൽപശാല പെസ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികളിലൂടെ പിടിച്ചുനിന്നു നവംബർ 22-23, 2021 രാജസ്ഥാനിലെ ജയ്പൂരിൽ

1. പശ്ചാത്തലം

പെസ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ (ആന്ധ്രപ്രദേശ്, ഛത്തീസ്ഗഡ്, ഹിമാചൽപ്രദേശ്, ഗുജറാത്ത്, ജാർഖണ്ഡ്, മധ്യപ്രദേശ്, മഹാരാഷ്ട്ര, ഒഡീഷ, രാജസ്ഥാൻ, തെലങ്കാന) പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികളിലൂടെ സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവുമായ പരിവർത്തനത്തെ കുറിച്ചുള്ള പ്രാദേശിക ശിൽപശാല 2021 നവംബർ 22 - 23 തീയതികളിൽ പഞ്ചായത്തുകളിൽ നടന്നു. ഇന്ദിരാഗാന്ധി ഗ്രാമീൻ വികാസ് നഗ്ഗർ, ജയ്പൂർ. ആന്ധ്രപ്രദേശ്, ഛത്തീസ്ഗഡ്, ഹിമാചൽപ്രദേശ്, ഗുജറാത്ത്, ജാർഖണ്ഡ്, മധ്യപ്രദേശ്, മഹാരാഷ്ട്ര, ഒഡീഷ, രാജസ്ഥാൻ തുടങ്ങിയ പെസ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള അധ്യാപകർ, തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട പ്രതിനിധികൾ, ലൈൻ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റുകളിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥർ, ഐടികൺസൾട്ടന്റുകൾ, പരിശീലകർ, റിസോഴ്സ്പേഴ്സൺമാർ, സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥർ എന്നിവരിൽ നിന്നാണ് പങ്കെടുത്തത്. കൂടാതെ തെലങ്കാന, കൂടാതെ, സ്ഥാപനങ്ങൾ, ലൈൻ മന്ത്രാലയങ്ങൾ, വകുപ്പുകൾ എന്നിവയിൽ നിന്നുള്ള മുതിർന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥർ, യൂഎൻ ഏജൻസികളിൽ നിന്നുള്ള വിദഗ്ദ്ധർ, പഞ്ചായത്ത് രാജ് മന്ത്രാലയം, ഇന്ത്യാഗവൺമെന്റ്, നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് റൂറൽ ഡെവലപ്മെന്റ് ആൻഡ് പഞ്ചായത്ത് രാജ്, ഹൈദരാബാദിലെ മുതിർന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥർ എന്നിവർ ശിൽപശാലയിൽ പങ്കെടുത്തു. പങ്കെടുക്കുന്നവരുടെ ഒരു ലിസ്റ്റ് അവസാനം ചുവടെ ചേർക്കുന്നു..

2. നടപടിക്രമങ്ങൾ

2.1 ഉദ്ഘാടനസെഷൻ

എല്ലാ വിശിഷ്ടാതിഥികളും ചേർന്ന് സരസ്വതി ദേവിക്ക് മുന്നിൽ വിളക്ക് തെളിയിച്ചു. തുടർന്ന് ഷാജും മെമന്റോയും നൽകി വിശിഷ്ടാതിഥികൾക്ക് സ്വീകരണം നൽകി. ശ്രീ. രാജേന്ദ്രസിംഗ് കെയ്ൻ സ്വാഗതപ്രസംഗം നടത്തി. തുടർന്ന് രാജസ്ഥാനിലെ പഞ്ചായത്തീരാജ് വകുപ്പ് സെക്രട്ടറി ശ്രീ.പി.സി.കിഷൻ, എം.ഒ.പി.ആർ ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി ശ്രീമതി. രേഖയാദവ്, ഐ.ജി.പി.ആർ ആൻഡ് ജി.വി.എസ് ഡയറക്ടർ ജനറൽ ശ്രീ. രവിശങ്കർ ശ്രീവാസ്തവ് എന്നിവർ ഉദ്ഘാടന സെഷനിൽ സംസാരിച്ചു. ഹൈദരാബാദിലെ എൻ.ഐ.ആർ.ഡി& പി.ആർ. ശില്പശാല കോർഡിനേറ്റർ ഡോ.സി.കതിരേശൻ നന്ദി രേഖപ്പെടുത്തി.

2.2 സാങ്കേതിക സെഷൻ I: പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള ജനകീയ പദ്ധതി പ്രചാരണം

എം.ഒ.പി.ആർ ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി ശ്രീമതി. രേഖയാദവ് ജനകീയ പദ്ധതി കാമ്പയിനിന്റെ അവതരണം നടത്തി. ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതി രൂപീകരിക്കുന്നതിനായി പഞ്ചായത്ത് രാജ് മന്ത്രാലയം പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻ കാമ്പയിൻ 2021- സബ്ജി യോജന സബ്ജി വികാസ്, വൈബ്രന്റ് ഗ്രാമസഭാ ഡാഷ്ബോർഡ് എന്നിവ ആരംഭിച്ചതായി അവർ അടുത്തിടെ പറഞ്ഞു. രാജ്യത്തെ എല്ലാ പഞ്ചായത്തുകളും നന്നായി ആലോചിച്ച് ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതി ആവിഷ്കരിക്കണം, അതിലൂടെ ഗ്രാമങ്ങൾക്ക് വരും വർഷത്തിൽ സമഗ്രവും സുസ്ഥിരവുമായ വികസനം കൈവരിക്കാനാകും. അർത്ഥവത്തായതും ഉത്തരവാദിത്ത മുളളതുമായ ഗ്രാമസഭ യോഗങ്ങൾ ആവശ്യമാണ്. 'സബ്ജി യോജന സബ്ജി വികാസ്' കാമ്പയിൻ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതിയുടെ (ജി.പി.ഡി.പി) സമഗ്രവും സമഗ്രവുമായ തയ്യാറാക്കലിനായി സമർപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അംഗീകാരം ലഭിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ,

അത് ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾക്ക് ഒരു വർഷം മുഴുവനും പ്രവൃത്തികളുടെ നടത്തിപ്പിനും കാര്യക്ഷമമായ നിരീക്ഷണത്തിനും നൽകും.

ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി ശ്രീമതി. രേഖയാദവ് ജനകീയ പദ്ധതി പ്രചാരണം - 2021 - നെ കുറിച്ച് വിശദമായ അവതരണം നടത്തി. തുടക്കത്തിൽ, മുൻ കാമ്പെയ്നുകളിൽ നിന്നുള്ള പഠനങ്ങളുടെ ഒരു സ്റ്റാപ്പ്ഷോട്ട് അവർ അവതരിപ്പിച്ചു. തുടർന്ന് പെസ, നോൺ-പെസ ഗ്രാമസഭകളിലെ (പി.പി.സി 2021) പങ്കാളിത്തം അവർ വിശകലനം ചെയ്തു. 33418 പെസ ഗ്രാമസഭകളിലും 8106 നോൺപെസ ഗ്രാമസഭകളിലും വിശകലനം നടത്തി അവർ ഇതിനെക്കുറിച്ച് സംസാരിച്ചു:

1. ആസൂത്രണവും റിപ്പോർട്ടിംഗും ഡാഷ്ബോർഡ്
2. ഡിസീഷൻ സപ്പോർട്ട് സിസ്റ്റമായി ഗ്രാമൺചിത്ര
3. പട്ടിക വർഗ ഘടക മോണിറ്ററിംഗ് ഡാഷ്ബോർഡ്
4. ക്ലാസിറ്റി ബിൽഡിംഗും ഹാൻഡ്ഹോൾഡിംഗ് പിന്തുണയും
5. ജല സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ
6. ജല സംരക്ഷണത്തിനായുള്ള ഒത്തുചേരൽ
7. എം.ജി.എൻ.ആർ.ഇ.ജി.എ, ഗ്രാമീൻഹാത്ത്, അഗ്രികൾച്ചർ മാർക്കറ്റിംഗ്, ദേശീയ ആയുഷ് മിഷൻ, പട്ടിക ജാതി പട്ടിക വർഗ ഉപപദ്ധതി എന്നിവയുമായി എൻഡ് ടു എൻഡ് ലിങ്കേജ് സിസ്റ്റം

സംയോജിത പഞ്ചായത്ത് ആസൂത്രണത്തിനായുള്ള ആധുനിക/മോഡൽ I. E. C (ഇൻഫർമേഷൻ, എഡ്യൂക്കേഷൻ, കമ്മ്യൂണിക്കേഷൻ) പ്രവർത്തനങ്ങളെക്കുറിച്ച് ചർച്ച ചെയ്തത്, ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റിലെ പഞ്ചായത്തീ രാജ് മന്ത്രാലയത്തിലെ കൺസൾട്ടന്റായ ശ്രീ. വിപ്രഗോയൽ സെഷൻറെ രണ്ടാമത്തെ അവതരണം നടത്തി. ജനകീയ പദ്ധതി അഭിയാൻറെ 5 തത്വങ്ങൾ അദ്ദേഹം എടുത്തുകാട്ടി:

1. നിഷ്കഷത്ര
2. സാങ്കേതിക വൈദഗ്ദ്ധ്യം
3. അവബോധം
4. കമ്മ്യൂണിറ്റി ഇടപെടൽ
5. വിജിലൻസ്

പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻ കാമ്പെയ്നിയായുള്ള ആധുനിക ഐ.ഇ.സി സിട്രാജി (ആർജിഎസ്എ) വളരെ ചിട്ടയായ രീതിയിൽ അദ്ദേഹം വിശദീകരിച്ചു:

1. പിപിസി മൊഡ്യൂളുകൾ, ബുക്കറ്റുകൾ, മാർഗ്ഗ നിർദ്ദേശങ്ങൾ, റോളുകൾ, ഉത്തരവാദിത്തങ്ങൾ, സ്ലീമുകൾ എന്നിവയുടെ കൺവെർജൻസ് ചാർട്ടർ വിതരണം
2. സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകരെ ഉൾപ്പെടുത്തി ജി.പി.പി.എഫ്.ടി ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് പ്ലാനിംഗ് ഫെസിലിറ്റേഷൻ(ടീം) രൂപീകരണം
3. പുതുതായി രൂപീകരിച്ച ടീമിന്റെ മീറ്റിംഗുകൾ ടീമിന്റെ വാർഡ് തിരിച്ചുള്ള ഗ്രാം രഥ് റാലി
4. പരിസ്ഥിതി സൃഷ്ടിക്കൽ വാർഡ്-സഭ (ചുപൽ ബൈതക്ലി യോഗങ്ങൾ) സംഘടിപ്പിക്കുക
5. ജില്ലാപിൻറ & ഇലക്ട്രോണിക് മിഡിയയിലേക്കുള്ള പ്രവർത്തനം പ്രസ്തുത കുറിപ്പുകൾ
6. ദ്വിതീയ ഡാറ്റാ ശേഖരണത്തോടൊപ്പം ഡോർടു ഡോർ സർവ്വേ-കം-ഫയൽ-വർക്ക്
7. പി.ആർ.എ ചർച്ചകളും ഡാറ്റയും ഉപയോഗിച്ചുള്ള സാഹചര്യ വിശകലനം
8. P R A ടോക്കറുകളും ഡാറ്റയും ഉപയോഗിക്കുന്ന സാഹചര്യ വിശകലനം
9. ഒരു പ്രത്യേക ഗ്രാമസഭ സംഘടിപ്പിക്കൽ (റിസോഴ്സ് ആക്ടിവിറ്റി ഐഡൻറിഫിക്കേഷനും ദർശന വ്യായാമവും)

2.3 സാങ്കേതിക സെഷൻ II: പെസ സമ്പാദനങ്ങൾക്കുള്ള ജി.പി.ഡി.പി

യു.എൻ.എഫ്.പി.എ പ്രതിനിധി ഡോ.അനിത ഈ സെഷനിൽ അധ്യക്ഷയായി. ഈ സെഷനിൽ മൂന്ന് അവതരകർ ഉണ്ടായിരുന്നു.

രാജസ്ഥാനിലെ ഫൗണ്ടേഷൻ ഫോർ ഇക്കോളജിക്കൽ സെക്യൂരിറ്റിയിൽ (എഫ്.ഇ.എസ്) നിന്നുള്ള ശ്രീമതി. വന്ദന പ്രാദേശിക ജനാധിപത്യത്തെ ശക്തിപ്പെടുത്തുക - എന്ന വിഷയത്തിൽ ആദ്യ അവതരണം നടത്തി. ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതി. ജൽ ജംഗലിലും ജമീനിലും തന്നെ സംഘടന സജീവമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് അവർ പറയുന്നു. ഭൂമിയുടെയും ജലസ്രോതസ്സുകളുടെയും പരിസ്ഥിതി പുനരുദ്ധാരണത്തിനും സംരക്ഷണത്തിനും വേണ്ടി എഫ്.ഇ.എസ് പ്രവർത്തിക്കുന്നു, ഈ ലക്ഷ്യം കൈവരിക്കുന്നതിനുള്ള ഏകോപിത മനുഷ്യ പ്രയത്നത്തിന്റെയും ഭരണത്തിന്റെയും പ്രക്രിയകൾ സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അവരുടെ അനുഭവങ്ങൾ പങ്കുവെച്ച ശേഷം അവർ ശുപാർശ ചെയ്തു:

- ജി.പി.ഡി.പി രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള ശരിയായ നിരീക്ഷണ സംവിധാനം വികസിപ്പിച്ചെടുക്കണം.
- ജി.പി.ഡി.പിക്ക് ഒരു ഡാഷ്ബോർഡ് ഉണ്ടായിരിക്കണം.
- വാർഡ് സഭകൾക്കുള്ള ഓർഡറുകൾ പ്രാപ്തമാക്കണം.
- വാർഡ് പഞ്ചിന്റേ പങ്ക് വ്യക്തമാക്കണം.
- ഉപകരണങ്ങളുടെയും സാങ്കേതിക വിദ്യയുടെയും ഉപയോഗം- ജി.പി.ഡി.പിയിൽ ഇൻഫോർമാറ്റിക് ഡാറ്റാ മറ്റ് വകുപ്പുകളുമായി പഞ്ചായത്തിരാജിന്റെ സംയോജനം ഉണ്ടായിരിക്കണം.

എഫ്.ഇ.എസ് അംഗീകരിച്ച ജി.പി.ഡി.പിയുടെ പ്രക്രിയ ഭാഗം അവർ പങ്കിട്ടു.

ഗ്രാമീൺ വികാസ് സ്ക്രീൻ (ജി.വി.ടി) മാനേജർ റിതുരാജ് റാത്തോഡ് സെഷന്റെ രണ്ടാമത്തെ അവതരണം നടത്തി. 1992 മുതൽ തന്നെ ജി.വി.ടി ഗ്രാമവികസന മേഖലയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് അവർ അറിയിച്ചു. ഇത് സ്ഥാപിച്ചത് ക്രിബ്കോ, ഡി.എഫ്.ഐ.ഡി, യു.കെ.എം എന്നിവർ ചേർന്നാണ്. 7 തീമാനിക മേഖലകൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ജി.വി.ടി ഏറ്റെടുത്ത പ്രവർത്തനങ്ങളിലെ അനുഭവങ്ങൾ റാത്തോർ പങ്കുവെച്ചു:

1. നാച്ചുറൽ റിസോഴ്സ് മാനേജ്മെന്റ്
2. നൈപുണ്യ വികസനം
3. സ്ഥാപന വികസനം
4. വികസന പഠനങ്ങൾ
5. വിദ്യാഭ്യാസം
6. ആരോഗ്യവും ശുചിത്വവും
7. സാമൂഹിക സംരംഭകത്വവും വിപണി പ്രവേശനവും

സെഷന്റെ മൂന്നാമത്തെ അവതരണം രാഷ്ട്രവികാസ് അഗ്രോ എജ്യൂക്കേഷൻ സൻസ് (ആർ.എ.ഇ.എസ്) ശ്രീ. കാമേഷ് കുമാർ ജംഗിദ് അവതരിപ്പിച്ചു.

മഹാരാഷ്ട്രയിലെ ആദിവാസികളുടെ വികസനത്തിനായി 5 പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കിയതിലെ അനുഭവങ്ങൾ അദ്ദേഹം പങ്കുവെച്ചു. ഇവയായിരുന്നു:

1. നാനാർവി, കടുപാഡ, ഹനുമത് നഗർ ക്ലസ്റ്ററുകളിലെ ഇൻഡോ ജർമ്മൻ നീർത്തട വികസന പരിപാടി (2006-2013).
2. സുസ്ഥിര വികസന പദ്ധതി (എസ്സിപി) നടപ്പാക്കൽ (2017-2019)
3. സ്വർണ്ണ ജയന്തി ഗ്രാം സ്വരോജ്ജ് യോജന (എസ്.ജി.എസ്.വൈ), നന്ദൂർബാർ (2003-2012)
4. ഉപജീവനത്തിനും ഉപജീവനേതര വികസനത്തിനുമുള്ള എൽ.ആർ.എ, തേജസ്വിനി പ്രോഗ്രാമിന് കീഴിൽ മഹാരാഷ്ട്രയിലെ എസ്.എച്ച്.ജി.സംഗ്രഹകൾക്കായി മെമോർബിലി ഹൂഡ് പ്ലാനുകൾ തയ്യാറാക്കൽ
5. നബാർഡിന്റെ പി.ഒ.ഡി.എഫ്-ഐ.ഡി ഫണ്ടിന് കീഴിൽ ധൂലൈ ജില്ലയിൽ 03 എഫ്.പി.ഒ കളുടെ പ്രമോഷൻ

2.4 ടെക്നിക്കൽ സെഷൻ III: പഞ്ചായത്ത് ആസൂത്രണത്തിൽ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പങ്ക്

രാജസ്ഥാനിലെ ഐ.ജി.പി.ആർ. ആൻഡ് ജി.വി.എസ് അഡീഷണൽ ഡയറക്ടർ ശ്രീ.രാജേന്ദ്രസിംഗ് കെയർ അധ്യക്ഷനായ സെഷനാണിത്. 4 അവതരകർ ഉണ്ടായിരുന്നു. ന്യൂഡൽഹിയിലെ പെൻഷൻ ഫണ്ട് റെഗുലേറ്ററി ആന്റ്

ഡവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റി (പി.എഫ്.ആർ.ഡി.എ) ഡെപ്യൂട്ടി ജനറൽ മാനേജർ ശ്രീമതി. പ്രിയങ്കുപു സെഷന്റെ ആദ്യ അവതരണം അവതരിപ്പിച്ചു. അടുത്ത പെൻഷൻ യോജനയെക്കുറിച്ച് അവർ പവർപോയിന്റ് അവതരണം നടത്തി. മുമ്പ് സ്വാവലംബൻ യോജന എന്നറിയപ്പെട്ടിരുന്ന എ.പി.വൈ, ഇന്ത്യയിലെ സർക്കാർ-ബേക്കഡ് പെൻഷൻ പദ്ധതിയാണ്, പ്രാഥമികമായി അസംഘടിത മേഖലയെ ലക്ഷ്യം വച്ചുള്ളതാണ്.

അസംഘടിത മേഖലയിലെ 88 ശതമാനം തൊഴിലാളികൾക്കും 60 വർഷത്തിനു ശേഷം മാന്യമായ ജീവിതം നയിക്കാൻ പ്രയോജനം ചെയ്യുന്ന രാജ്യത്തെ ഒരു സുഹൃത്തായ പെൻഷൻ പദ്ധതിയാണ് എ.പി.വൈ എന്ന ശ്രീമതി. ഗുപ്ത പഠത്തു, ഇന്ത്യയുടെ ജനസംഖ്യാഘടന മാറുന്നതിനനുസരിച്ച് പ്രായമായവരുടെ അനുപാതത്തിലും മാറ്റം വരാൻ പോകുന്നു. 2050 - ഓടെ, പ്രായമായവരുടെ (60 വയസ്സിന് മുകളിലുള്ള) അനുപാതം നൂറുണ്ടിന്റെ തുടക്കത്തിൽ അതിന്റെ നിലയേക്കാൾ ഏകദേശം മൂന്നിരട്ടി വർദ്ധിക്കാൻ സാധ്യതയുണ്ട്. 2020 ലെ കണക്കനുസരിച്ച്, ഞങ്ങൾക്ക് 60 വയസ്സിന് മുകളിലുള്ള 10% ജനസംഖ്യയുണ്ട്, 2050 ൽ 60 വയസ്സിന്മുകളിലുള്ള ജനസംഖ്യ 19% ആയിരിക്കും. അടുത്ത 30 വർഷത്തിനുള്ളിൽ വ്യത്യസ്ത യുവാക്കളും തമ്മിലുള്ള അനുപാതം ഇരട്ടിയാക്കുമെന്ന് ഇത് സൂചിപ്പിക്കുന്നു, ഇത് പ്രായമായ ജനസംഖ്യ ചെറുപ്പക്കാർക്ക് ആശ്രയിക്കുന്നതിനെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. സ്ത്രീകളുടെ പ്രായ പരിധി, യോഗ്യത, ആനുകൂല്യങ്ങൾ എന്നിവ ശ്രീമതി. ഗുപ്ത തന്നെ അവതരണത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

യൂണിസെഫിലെ ലോക്കൽ ഗവേണൻസ് ആൻഡ് പബ്ലിക് മിനാൻസിലെ സോഷ്യൽ പോളിസി സ്പെഷ്യലിസ്റ്റ് ഡോ. സൗമൻബാഹ്യായാണ് അടുത്ത അവതരണം നടത്തിയത്.

ലോകമെമ്പാടുമുള്ള കുട്ടികൾക്ക് മാനുഷികവും വികസനപരവുമായ സഹായം നൽകുന്നതിന് ഉത്തരവാദിത്തമുള്ള ഒരു യു.എൻ ഏജൻസിയായി യൂണിസെഫ് എന്ന അദ്ദേഹം സൂചിപ്പിച്ചു കൊണ്ട് ശ്രീ. ബാഹ്യാ ഒരു പവർപോയിന്റ് അവതരണം നടത്തി.

ജി.പി.ഡി.പിയിൽ കുട്ടികളുടെ കാര്യത്തിലുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ യൂണിസെഫ് പിന്തുണയ്ക്കുന്ന മേഖലകളെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം ചർച്ചചെയ്തു. വികേന്ദ്രീകൃത പ്രാദേശിക ഭരണത്തിന്റെ പ്രധാന യൂണിറ്റാണ് പഞ്ചായത്തീരാജ് സ്ഥാപനങ്ങൾ (പി.ആർ.ഐ.കൾ). പ്രാദേശിക പ്രശ്നങ്ങൾ കണ്ടെത്തുന്നതിലും വികസന ഫലങ്ങൾ കൈവരിക്കുന്നതിനുള്ള ഇടപെടലുകൾ ആസൂത്രണം ചെയ്യുന്നതിലും നടപ്പിലാക്കുന്നതിലും പി.ആർ.ഐ-കൾക്ക് ഒരു പ്രധാന പങ്കുണ്ട്. സാമൂഹിക മാറ്റത്തിന്റെയും ഗ്രാമീണ സാമ്പത്തിക വികസനത്തിന്റെയും ഫലപ്രദമായ വാഹനങ്ങളായി മാറുന്നതിന് എല്ലാ PRI കളെയും സജ്ജരാക്കുന്നതിൽ പഞ്ചായത്താജ് മന്ത്രാലയം ഗണ്യമായ പങ്ക് വഹിച്ചിട്ടുണ്ട്. പ്രാദേശിക ഭരണ കുടത്തിന്റെ ശാക്തീകരണം അടിസ്ഥാനപരമായി മാറിയെന്ന് ശ്രീ. ബാഹ്യാ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

- താഴെത്തട്ടിലുള്ള ആസൂത്രണവും നടപ്പാക്കലും നിരീക്ഷണവും എന്ന നിലയിൽ എസ്.ഡി.ജി-കൾ കൈവരിക്കേണ്ടത് കാലഘട്ടത്തിന്റെ ആവശ്യമാണ്.
- 15 - ആം ധനകാര്യ കമ്മീഷൻ ശുപാർശ കാരണം മെച്ചപ്പെട്ട വിഭവലഭ്യത
- ഏറ്റവും ദുർബലരായവരുടെയും പാർശ്വവൽക്കരിക്കപ്പെട്ടവരുടെയും ആവശ്യങ്ങളും മുൻഗണനകളും ജി.പി.ഡി.പികളിലേക്ക് സമന്വയിപ്പിക്കുന്നു.
- കോവിഡ് 19 പോലുള്ള ആഘാതങ്ങളോട് പ്രതികരിക്കാനുള്ള സാമ്പത്തിക പ്രവർത്തനങ്ങളിലേക്കും ഉപജീവന ആവശ്യങ്ങളിലേക്കും സുസ്ഥിരമായ പ്രവേശനം- എ.ജി.എൻ.ആർ.ഇ.ജി.എച്ച് ഉള്ളിലെ കാലാവസ്ഥയെ പ്രതിരോധിക്കുന്ന അടിസ്ഥാനസൗകര്യങ്ങൾ.

ജി.പി.ഡി.പികൾ - എല്ലാവരെയും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന സാമൂഹികവും സാമ്പത്തികവുമായ വികസനത്തിന്റെ പ്രധാന ഘടകമാണ്. സമൂഹത്തിലെ എല്ലാ വിഭാഗങ്ങളിൽനിന്നുമുള്ള പങ്കാളിത്തത്തോടെ ഒരു ഉപാരണ മോഡൽ ജി.പി.ഡി.പി തയ്യാറാക്കുന്നതു പ്രാപ്തമാക്കുന്നതിനുള്ള ഫലപ്രദമായ തന്ത്രമാണ് പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻ കാമ്പെയ്ൻ. ഇതിൽ പിന്നോക്ക വിഭാഗങ്ങൾ, സാമ്പത്തികമായി പിന്നാക്കം നിൽക്കുന്ന വിഭാഗം,

75
Azadi Ka
Amrit Mahotsav

സ്ത്രീകൾ, കുട്ടികൾ, ഏറ്റവും ദുർബലരും പാർശ്വവൽക്കരിക്കപ്പെട്ടവരും ഉൾപ്പെടും. മുൻവർഷത്തെപ്പോലെ, പി.പി.സി 2022 ഒക്ടോബർ 2021 മുതൽ ജനുവരി 2022 വരെ പുറത്തിറക്കുന്നു.

അവസാനം, പി.ആർ.ഐ-കൾക്കുള്ള യൂണിസെഫ് ഇടപെടലുകൾ ഇവയാണെന്ന അദ്ദേഹം നിർദ്ദേശിച്ചു:

- പി.ആർ.ഐകളുടെ 3 ലെവലുകൾക്കായി പി.ആർ.ഐകളുടെ പരിശീലനം വിലയിരുത്തൽ
- വൈബ്രൻ്റ് ഗ്രാമസഭാ കാമ്പെയ്നുകളുടെ പിന്തുണ
- ശിശു സൗഹൃദ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾക്കായി മൂല്യ നിർണ്ണയ ചട്ടക്കൂട് വികസിപ്പിക്കുക
- ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകൾക്കുള്ള ജല-ശുചീകരണ സേവന നിലവാരത്തിലുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങൾ
- വെള്ളം, ശുചീകരണ സേവനങ്ങൾക്കായി ജി.പിമാർ ഉപയോഗിക്കുന്നതിനുള്ള മാതൃകാ കരാറുകൾ
- ആസൂത്രണം, നടപ്പാക്കൽ, നിരീക്ഷണം എന്നിവയിലേക്കുള്ള താഴത്തെ സമീപനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ചർച്ചകൾ നടക്കുന്നു- എസ്.ഡി.ജി.കളുടെ പ്രാദേശികവൽക്കരണം

യു.എൻ.പി.എയിൽ നിന്നുള്ള കൺസൾട്ടന്റ് (പി.ആർ.ഐ) ഡോ. അനീതയാണ് സെഷൻറെ അടുത്ത അവതരണം നടത്തിയത്. എസ്.ജി 5 പ്രാദേശികവൽക്കരിച്ച ജി.പി.ഡി.പിയുടെ ഭാഗമായി സംയോജിപ്പിച്ച സ്ത്രീകളുടെയും പെൺകുട്ടികളുടെയും മൂല്യ ഉയർത്തുന്നതിൽ പഞ്ചായത്തുകളുടെ പങ്കിനെക്കുറിച്ച ഡോ. അനീത പവർപോയിന്റ് അവതരണം നടത്തി.

യു.എൻ.പി.എയിൽ നിന്നുള്ള കൺസൾട്ടന്റ് (പി.ആർ.ഐ) ഡോ. അനീതയാണ് സെഷൻറെ അടുത്ത അവതരണം നടത്തിയത്. എസ്.ജി 5 പ്രാദേശികവൽക്കരിച്ച ജി.പി.ഡി.പിയുടെ ഭാഗമായി സംയോജിപ്പിച്ച സ്ത്രീകളുടെയും പെൺകുട്ടികളുടെയും മൂല്യ ഉയർത്തുന്നതിൽ പഞ്ചായത്തുകളുടെ പങ്കിനെക്കുറിച്ച ഡോ. അനീത പവർപോയിന്റ് അവതരണം നടത്തി.

തുടക്കത്തിൽ, യുണൈറ്റഡ് നേഷൻസ് പോപ്പുലേഷൻ ഫണ്ട് (യു.എൻ.പി.എഫ്.എ) ലോകമെമ്പാടുമുള്ള പ്രത്യുൽപാദന, മാതൃ ആരോഗ്യം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള ഐക്യരാഷ്ട്ര ഏജൻസിയായെന്ന അവാർഡ് പരഞ്ഞു. യു.എൻ.പി.എഫ്.എ യുടെ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുന്നു

- സ്ത്രീകൾക്കും പെൺകുട്ടികൾക്കുമെതിരായ വിവേചനത്തിന്റേ വ്യത്യസ്ത രൂപങ്ങൾ തിരിച്ചറിയുന്നതിനും പരിഹരിക്കുന്നതിനുമായി പഞ്ചായത്തുകൾക്കിടയിൽ അവബോധം പ്രചരിപ്പിക്കുക.
- പൊതു, സ്വകാര്യ ഇടങ്ങളിൽ സ്ത്രീകളും പെൺകുട്ടികളും നേരിടുന്ന എല്ലാത്തരം ലിംഗാധിഷ്ഠിത അതിക്രമങ്ങളും അവസാനിപ്പിക്കാൻ പ്രതിജ്ഞാബദ്ധമാക്കാൻ പഞ്ചായത്തുകളെ ക്ഷണിക്കുക.
- ലിംഗ-പക്ഷപാതപരമായ ലൈംഗിക-തിരഞ്ഞെടുപ്പ്, കൂട്ടി, നേരത്തെയുള്ളതും നിർബന്ധിതവുമായ വിവാഹങ്ങൾ, മന്ത്രവാദ-വേട്ട തുടങ്ങിയ പാനികരമായ സമ്പ്രദായങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യാൻ പഞ്ചായത്തുകളെ പ്രേരിപ്പിക്കുക.
- രാഷ്ട്രീയ, സാമ്പത്തിക, സാമൂഹിക ജീവിതത്തിൽ സ്ത്രീകൾക്കും പെൺകുട്ടികൾക്കും സമ്പൂർണ്ണവും ഫലപ്രദവുമായ പങ്കാളിത്തവും നേതൃത്വത്തിന് തുല്യ അവസരങ്ങളും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന് പഞ്ചായത്തുകൾ ദൃഢനിശ്ചയം ചെയ്യുന്നുവെന്ന് ഉറപ്പാക്കുക.
- സ്ത്രീകളുടെയും പെൺകുട്ടികളുടെയും ശാക്തീകരണത്തിനായുള്ള എല്ലാ നിയമങ്ങളും നയങ്ങളും പരിപാടികളും ഫലപ്രദമായി നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് പഞ്ചായത്തുകളുടെ ശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കുക.

ജെൻഡർ റെസ്പോൺസിവ് ഡവലപ്മെന്റ് പ്ലാനിംഗ് നടത്താൻ ഡോ.അനീത ഉണർത്ത് നൽകി. ലിംഗഭേദം ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തി വികസന പദ്ധതികൾ നിർമ്മിക്കുന്നതും ലിംഗ നീതി ഉറപ്പാക്കുന്നതും ലിംഗസമത്വം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതും കുടുംബതലത്തിലും സമൂഹതലത്തിലും വിവേചനപരമായ സാമൂഹിക മാനദണ്ഡങ്ങളും സമ്പ്രദായങ്ങളും പരിഹരിക്കാൻ സഹായിക്കുമെന്നും അതു വഴി സ്ത്രീകളുടെയും പെൺകുട്ടികളുടെയും മൂല്യം വർദ്ധിപ്പിക്കുമെന്നും അവർകരുതുന്നു. അതുവഴി സുസ്ഥിരവികസന ലക്ഷ്യങ്ങളുടെ കാഴ്ചപ്പാട്

സാക്ഷാത്കരിക്കാൻ സഹായിക്കുന്നു. വിവേചന പരമായ മാനദണ്ഡങ്ങളും ഘടനകളും കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള നടപടി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക..

രാജസ്ഥാൻ - സവായാധോപൂർ, മധ്യപ്രദേശ്-ഛത്തർപൂർ, ഐഷ്യ-ധേൻകനൽ, ബിഹാർ-ഛെയ്ബൂർ ജില്ലകളിലാണ് എൻ.പി.എഫ്.എ പ്രവർത്തിക്കുന്നതെന്നും അവർ അറിയിച്ചു.

കുടുംബശ്രീ-എൻ.ആർ.ഐയുടെ ഫീൽഡ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർമാരായ ശ്രീമതി. കാജൽതിവാരിയും ശ്രീ.രാജീംഗ് ആയിരുന്നു സെഷൻറെ അടുത്ത അവതാരകൻ.

പി.ആർ.ഐ - സി.ബി.ഒ കൺവർജൻസ് പ്രോജക്ടിന് കീഴിൽ കുടുംബശ്രീ എൻ.ആർ.ഐ വികസിപ്പിച്ച പങ്കാളിത്ത ആസൂത്രണത്തിന്റേ ഉപകരണങ്ങളിലൊന്നാണ് ഗ്രാമ ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജന പദ്ധതിയെന്ന് അവതരണം നടത്തുമ്പോൾ ശ്രീ.രാജ് പറഞ്ഞു. ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതിയുമായി (ജി.പി.ഡി.പി) കൂടുതൽ സംയോജിപ്പിക്കാൻ കഴിയുന്ന എസ്.എച്ച്.ജി കമ്മ്യൂണിറ്റി നെറ്റ്വർക്ക് തയ്യാറാക്കിയ ഡിമാൻഡ് പ്ലാനാണ് വി.പി.ആർ.പി വി.പി.ആർ.പി പ്രക്രിയ എസ്.എച്ച്.ജി നെറ്റ്വർക്കിന് അവരുടെ ആവശ്യങ്ങൾ വ്യവസ്ഥാപിതമായി ഉന്നയിക്കാനുള്ള അവസരം നൽകുന്നു. എസ്.എച്ച്.ജി തലത്തിൽ അവകാശ പദ്ധതി, വി.ഒ തലത്തിൽ ഉപജീവന പദ്ധതി, പൊതു ചരക്ക് സേവനങ്ങളും വിഭവ വികസന പദ്ധതിയും ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് തലങ്ങളിൽ സാമൂഹിക വികസന പദ്ധതിയും അദ്ദേഹം ചർച്ചചെയ്തു. ഓരോ പ്ലാനിനും കീഴിലുള്ള പദ്ധതികളും വകുപ്പുകളും അദ്ദേഹം വിശദീകരിച്ചു. വി.പി.ഡി.പിയുടെ പ്രക്രിയ അദ്ദേഹം ഇനിപ്പറയുന്ന രീതിയിൽ വിശദീകരിച്ചു: ഓരോ വി.ഒയ്ക്കും 2 ഫെസിലിറ്റേറ്റർമാരെ തിരിച്ചറിയൽ, ഓരോ വി.ഒയ്ക്കും 2 ഫെസിലിറ്റേറ്റർ മാർക്കുള്ള പരിശീലനം, സി.എൽ.എഫ്, വി.ഒ ലെവൽ പ്ലാൻ, എസ്.എച്ച്.ജി തലത്തിൽ തയ്യാറാക്കൽ, വി.ഒ തലത്തിൽ പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കലും ഏകീകരണവും, മുൻഗണനയും ഏകീകരണവും ജി.പി തലത്തിലുള്ള പദ്ധതികൾ ഗ്രാമസഭയിൽ വി.പി.ആർ.പി സമർപ്പിക്കൽ, ജി.പി.ഡി.പിയിൽ സംയോജിപ്പിക്കൽ, ആവശ്യങ്ങൾ നേടിയെടുക്കുന്നതിനുള്ള തുടർ നടപടികൾ.അവതരണ അവസാനം ശ്രീമതി. കാജൽതിവാരി അനുബന്ധമായി നൽകി. വി.പി.ആർ.പിയുടെ പ്രക്രിയയും ഘട്ടങ്ങളും അവർ ചർച്ച ചെയ്തു. വി.പി.ആർ.പിയിലെ നിരവധി വെല്ലുവിളികൾ അവർ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി:

- സംസ്ഥാനങ്ങളിലുടനീളമുള്ള പി.ആർ.ഐ പ്രതിനിധികളുടെ വി.പി.ആർ.പിയെക്കുറിച്ച അവബോധമില്ലായ്മ
- വി.പി.ആർ.പിക്കായി പ്രത്യേക ഗ്രാമസഭ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിൽ ബുദ്ധിമുട്ട്
- ലൈൽ വകുപ്പുകളുടെ പങ്കാളിത്തവും വളരെ കുറവാണ്
- ജി.പി.ഡി.പിയിലേക്ക് വി.പി.ആർ.പി പ്ലാനുകൾ നിരീക്ഷിക്കുന്നതിനും ട്രാക്കെയ്ക്കുന്നതിനും ഉചിതമായ സംവിധാനത്തിന്റേ അഭാവം
- www.gdpd.nic.in - ലേക്ക് വി.പി.ആർ.പി അപ്ലോഡ് ചെയ്യുന്നതിലെ സാങ്കേതിക പ്രശ്നങ്ങൾ
- ജി.പി.ഡി.പി 2020-21 ന്റെ അനുമാതി/നടപടിയുടെ നില സംബന്ധിച്ച വ്യക്തതയില്ല

എല്ലാ 4 അവതരണങ്ങളും അവസാനിച്ച ശേഷം, സെഷൻ ചെയർമാൻ സമാപന പ്രസ്താവനകളോടെ ഉപസംഹരിക്കുകയും അവതാരകർക്ക് മെമ്മറോകൾ നൽകുകയും ചെയ്തു. ഫലപ്രദമായ ചർച്ചകൾക്കും അനുഭവങ്ങൾ പങ്കുവെച്ചും ഒന്നാം ദിനം സമാപിച്ചു. അവസാനം, നാളെ രാവിലെ ഇന്നത്തെ ഇൻപുട്ടിനെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ഒരു ഹ്രസ്വ അവതരണം നടത്താൻ ഓരോ സംസ്ഥാനത്തോടും അഭ്യർത്ഥിച്ചു.

2.5 സാങ്കേതിക സെഷൻ IV : തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട പ്രതിനിധികളുടെ അനുഭവം പങ്കിടൽ

ടെക്നിക്കൽ സെഷൻ IV തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട പ്രതിനിധികളുടെ അനുഭവം പങ്കുവയ്ക്കുന്നതിൽ ശ്രദ്ധകേന്ദ്രീകരിച്ചു. പങ്കെടുക്കുന്ന ഓരോ സംസ്ഥാനത്തുനിന്നും സർപഞ്ചമാരെ വേദിയിൽ ക്ഷണിച്ചു. അതനുസരിച്ച്, ആന്ധ്രപ്രദേശ്, ഹിമാചൽപ്രദേശ്, ഗുജറാത്ത്, മധ്യപ്രദേശ്, മഹാരാഷ്ട്ര സംസ്ഥാനങ്ങൾ വാക്കാലുള്ള അവതരണവും തുടർന്ന് പവർപോയിന്റ് അവതരണവും ചിത്രങ്ങളും വീഡിയോകളും നടത്തി.

തന്നെ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തിനെ രാജ്യത്തെ ആദ്യത്തെ മാതൃകാ പഞ്ചായത്തായി പ്രഖ്യാപിക്കാനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ ജില്ലാ ദൗസ ഗ്രാമത്തിലെ സർപഞ്ച് ശ്രീ.മതി.പൂജമീന പറഞ്ഞു. ജില്ലാകളക്ടർ ശ്രീ.പിയൂഷ് സമരിയ മാധ്യമങ്ങൾക്ക് മുന്നിൽ ഹാജരായി പഞ്ചായത്തായ ചരേദയുടെ ശ്രമങ്ങളെ അഭിനന്ദിച്ചു. ഒരു സർക്കാർ ഓഫീസിലേക്ക് എല്ലാ സൗകര്യങ്ങളോടും കൂടി അവളുടെ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് ഓഫീസ് പ്രവർത്തിക്കുന്നു. അവതരണത്തിനിടെ അവർ ഒരു വീഡിയോ പങ്കുവെച്ചു. ശ്രീ.രാജേന്ദ്രപ്രസാദ് മീനയും, ആശാമീനയും അവരുടെ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് - മഹേശ്വരവുർ, ജില്ലാ ദൗസ കൊറോണ വിമുക്തമാക്കാനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ ചർച്ചചെയ്തു. ഐ.ഇ.സി ഉപയോഗിച്ച് അവർ കൊറോണ കവാച്ച സാത്തി അഭിയാൻ ആരംഭിച്ചു. അതൊരു മികച്ച ടീം വർക്കായിരുന്നു.

ദൗസ ജില്ലയിലെ ബന്ധി കൂടി സബ്സിവിഷനിലെ മിതർവാഡി ഗ്രാമത്തിലെ കർഷകനായ ശ്രീരാം ജിലാൽശർമ്മ ഒരു മാതൃ കാഫാം വികസിപ്പിച്ചതിന്റെ അനുഭവം പങ്കുവെച്ചു. 2001 - ൽ അദ്ദേഹം തന്നെ ബിസിനസ്സ് ഉപേക്ഷിച്ച സ്വന്തം 9 ബിഗാഭൂമിയിൽ വെർമി കമ്പോസ്റ്റിംഗ് ആരംഭിച്ചു. ജൈവകൃഷിക്ക് പോയി ഡയറി പ്ലാന്റ് സ്ഥാപിച്ചു.

Experience sharing by Elected Representatives and Farmers

ശ്രീശിവ് ചരൺ സെക്യൂ കർഷകൻ, ഗീജഡ് പഞ്ചായത്ത് സമിതി, സിക്കരായ് ജില്ലാ ദൗസ, കൃഷിയിലെ തന്നെ നൂതനാശയങ്ങൾ പങ്കുവെച്ചു. കാർഷിക മേഖലയിലെ അതുല്യ സംഭാവനകൾക്ക് കൃഷി അമ്മൻ എന്ന അംഗീകാര സർട്ടിഫിക്കറ്റ് ലഭിച്ചു.

പുരോഗമന കർഷകനായ ശ്രീ. സുരേന്ദ്രഅവാന്, വില്ലേജ്-ബൈരാൻ, പഞ്ചായത്തുമിതി, ബിച്ചൻ ജയ്ജർ ജില്ലയിലെ തന്നെ അനുഭവം പങ്കിടാൻ ക്ഷണിച്ചു. കഴിഞ്ഞ 3 5 വർഷമായി താൻ കൃഷിയിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുകയാണെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. മത്സ്യബന്ധനം, ഡയറി, താറാവ്, ഒട്ടകം, കുതിര, ആട്ട, ചെമ്മരിയാട്, കോഴി, തേനീച്ച, ഔഷധ സസ്യങ്ങൾ, ചരൽ, കല്ലുകൾ എന്നിവ കലർന്നതന്നെ 10 ഹെക്ടർമണ്ണൽ, അസമവും ഫലഭൂയിഷ്ഠമല്ലാത്തതുമായ സ്ഥലത്ത് ജൈവകൃഷി എന്നിവയ്ക്കായി അദ്ദേഹം പ്രവർത്തിക്കുന്നു.

എൻ.ഐ.ആർ.ഡി.പി.ആർ ഡോ. സി. കതിരേശനായിരുന്നു ഈ സെഷന്റെ അവതാരകൻ. എം.ഒ.പി.ആർ ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി ശ്രീമതി രേഖയാദവ്

അധ്യക്ഷതവഹിച്ചു.

പി.പി.സി.യിലെ ഗ്രാമസഭ - സംസ്ഥാന നാമം - മധ്യ പ്രദേശ് ജില്ല - രത്നം ഷോക്ക് - അലോട്ട് ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് - മണ്ഡലം

ടെക്നിക്കൽ സെഷൻ V: പി.ആർ.ഐ.കളിൽ എസ്. ഡി. ജികൾ പ്രാദേശിക വൽക്കരിക്കുന്നു

തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട പ്രതിനിധികളുടെ അനുഭവം പങ്കിടൽ സെഷൻ അവസാനിച്ചതിന് ശേഷം, സെഷന്റെ അധ്യക്ഷനായി അഡീഷണൽ ഡയറക്ടർ ശ്രീ.രാജേന്ദ്രസിംഗ് കെയ്നെ ക്ഷണിച്ചു. മന്ത്രാലയങ്ങളിൽ നിന്നും ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടുകളിൽ നിന്നും 5 അവതാരകരെ ക്ഷണിച്ചു.

പഞ്ചായത്തി രാജ് മന്ത്രാലയത്തിലെ കൺസൾട്ടന്റായ ശ്രീ.മോഹിത്റാവുവിനെ ഗ്രാമസഭകൾ വൈബ്രന്റ് ആക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചുള്ള അവതരണം നടത്താൻ ക്ഷണിച്ചു. അദ്ദേഹം പവർപോയിന്റ് പ്രസന്റേഷൻ നടത്തി. ഗ്രാമസഭ മാറ്റത്തിന്റെ ഏജൻറാണെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. എല്ലാ സാമൂഹിക മേഖലകളിലെയും സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും പ്രവർത്തകരുടെയും നിയന്ത്രണം നടപ്പിലാക്കാൻ ഗ്രാമസഭയ്ക്ക് അധികാരമുണ്ട്. ഗ്രാമസഭകൾക്ക് പ്രാഥമികമായി അധികാരം നൽകിയിരിക്കുന്നത്:

- ഗോത്ര സമൂഹങ്ങളുടെ പാരമ്പര്യങ്ങളും ആചാരങ്ങളും സംരക്ഷിക്കുകയും സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുക
- തർക്ക പരിഹാരത്തിന്റെ പതിവ് രീതി
- വിവിധ പദ്ധതികൾക്കുള്ള ഗുണഭോക്താക്കളുടെ തിരിച്ചറിയൽ
- സാമൂഹികവും സാമ്പത്തികവുമായ വികസനത്തിനുള്ള പദ്ധതികളും പദ്ധതികളും അംഗീകരിക്കുക
- യൂട്ടിലൈസേഷൻ സർട്ടിഫിക്കറ്റുകൾ നൽകുക
- ലഹരി വസ്തുക്കൾ നിയന്ത്രിക്കുക, ചെറുകിട വന വിഭവങ്ങളുടെ ഉടമസ്ഥാവകാശം, ചെറുകിട ജലാശയങ്ങൾ, പണം കടം കൊടുക്കൽ

ഗ്രാമസഭകളിലെ ഹാജരും ഗ്രാമസഭായോഗങ്ങളിലെ സ്ത്രീകളുടെ പങ്കാളിത്തവും കാണിച്ചുകൊണ്ട് പി.ഇ.എസ് മെമ്പലുകളുടെ സാമ്പിൾ ഡാറ്റയുടെ സംസ്ഥാനതല വിശകലനം ശ്രീ.റാവു നടത്തി.

വൈകല്യത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ആധുനിക ആശയത്തെക്കുറിച്ചും സമൂഹത്തിൽ വൈകല്യമുള്ളവരെ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിനെക്കുറിച്ചും അവതരണം നടത്താൻ ഐ.ജി.പി.ആർ & ജി.വി.എസ് ഡപ്യൂട്ടി ഡയറക്ടർ ശ്രീ. ആകാശ് പ അറോറയെ ക്ഷണിച്ചു. ദീർഘകാല ശാരീരികമോ മാനസികമോ ബുദ്ധിമുട്ടോ ഇന്ദ്രിയപരമോ ആയ വൈകല്യങ്ങളെയാണ് വൈകല്യത്തെ നിർവചിക്കുന്നത്, വിവിധ തടസ്സങ്ങളുമായുള്ള ഇടപെടൽ മറ്റുള്ളവരുമായി തുല്യമായ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സമൂഹത്തിൽ അവരുടെ സമ്പൂർണ്ണവും ഫലപ്രദവുമായ പങ്കാളിത്തത്തിന് തടസ്സമാകുമെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. വൈകല്യം മനുഷ്യാവസ്ഥയുടെ ഭാഗമാണെന്നും ഓരോരുത്തർക്കും അവരുടെ ജീവിതത്തിലെ ഏതെങ്കിലും ഘട്ടത്തിൽ സ്ഥിരമായോ താൽക്കാലികമായോ ഇത് അനുഭവപ്പെടാൻ സാധ്യതയുണ്ട്. 2016 ലെ വികലാംഗരുടെ അവകാശ നിയമത്തിലെ ചില വ്യവസ്ഥകൾ അദ്ദേഹം പരാമർശിച്ചു.

75
Azadi Ka
Amrit Mahotsav

എൻ.ഇ.ആർ.സി., എൻ.ഐ.ആർ.ഡി.പി.ആർ, ഗുവാഹത്തിയിലെ. അസോസിയേറ്റ് പ്രൊഫസർ ഡോ. നാരായണസാഹു, തെളിവുകൾ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള പഞ്ചായത്ത് ആസൂത്രണത്തെക്കുറിച്ച് പവർപോയിന്റ് അവതരണം നടത്തി. നിരീക്ഷണത്തിലൂടെ ശേഖരിക്കപ്പെടുന്ന സ്വഭാവ സവിശേഷതകൾ അല്ലെങ്കിൽ വിവരങ്ങൾ, സാധാരണയായി സംഖ്യാപരമായ വിവരങ്ങൾ എന്നിവയെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം ചർച്ച ചെയ്തു. കൂടുതൽ സാങ്കേതിക അർത്ഥത്തിൽ, ഒന്നോ അതിലധികമോ വ്യക്തികളെയോ വസ്തുക്കളെയോ കുറിച്ചുള്ള ഗുണപരമോ അളവ് പരമോ ആയ വേരിയബിളുകളുടെ മൂല്യങ്ങളുടെ ഒരു കൂട്ടമാണ് ഡാറ്റ. തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് പൊതുവായും പെസ മേഖലകളിലും തത്സമയവും വ്യക്തമായും ഭാവിയിലേക്കുള്ളതുമായ ഡാറ്റാ ബേസാണേജ്മെന്റിന് സിസ്റ്റം വികസിപ്പിക്കാൻ അദ്ദേഹം നിർദ്ദേശിച്ചു. ഡാറ്റാബേസാണേജ്മെന്റ് സെല്ലിനെ എഫ്ഐസി എന്ന് വിളിക്കും.

പ്രഥമ എജ്യൂക്കേഷൻ ഫൗണ്ടേഷനിലെ രണ്ട് അവതാരകർ സ്കൂൾ വിദ്യാഭ്യാസത്തിലെ കമ്മ്യൂണിറ്റി തല പ്രവർത്തനങ്ങളെക്കുറിച്ച് പവർപോയിന്റ് അവതരണം നടത്തി. സ്കൂളുകളിൽ കൂട്ടികളുമായി പ്രവർത്തിക്കുമ്പോൾ, ഇടപെടൽ മേഖലകളിൽ പ്രഥമൻ ശക്തമായ സാമൂഹികഘടനകൾ (അയൽപക്കങ്ങളിലെ കൂട്ടികളുടെ ഗ്രൂപ്പുകളും അമ്മമാരുടെ ഗ്രൂപ്പുകളും) വികസിപ്പിച്ചെടുത്തിട്ടുണ്ട്. ഇടപഴകലും പഠനപ്രവർത്തനങ്ങളും വീടുകൾ, അയൽപക്കങ്ങൾ/ഗ്രാമങ്ങൾ (മൊഹല്ലകൾ)കൂടാതെ കമ്മ്യൂണിറ്റി തലത്തിലും നടത്തപ്പെടുന്നു.

2.7 സാങ്കേതിക സെഷൻ VI: പഞ്ചായത്തീരാജ് സ്ഥാപനങ്ങളിൽ എസ്ഐജികൾ പ്രാദേശികവൽക്കരിക്കുക

എസ്.ഐ.ആർ.ഡി., ഒഡീഷ ജോയിന്റ് ഡയറക്ടറും വിദഗ്ദ്ധ ഗ്രൂപ്പ് അംഗവുമായ ശ്രീ.സരോജ്മാർ ദാഷ എസ്.ഡി.ജികളുടെ പ്രാദേശികവൽക്കരണത്തെക്കുറിച്ചും പഞ്ചായത്ത് ആസൂത്രണത്തിൽ അതിൻറെ പ്രസക്തിയെക്കുറിച്ചും പവർപോയിന്റ് അവതരണം നടത്തി.

സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ (SDGs) ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ അഞ്ചാം ഷെഡ്യൂളിൽ പ്രധാനമാണെന്ന് ശ്രീ.ദാഷ പറഞ്ഞു:

- നിരക്ഷരത
- ദാരിദ്ര്യവും ചൂഷണവും
- മോശം ആരോഗ്യവും പോഷകാഹാരവും
- പ്രകൃതി വിഭവങ്ങളുടെ മേൽ നിയന്ത്രണം / ഉടമസ്ഥാവകാശം ഇല്ലായ്മ
- വികസന സൗഹൃദ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളുടെ അഭാവം
- ലിംഗപരമായ പ്രശ്നങ്ങൾ

തുടർന്ന്, ഉൾജ്ജസ്വലതയും സ്ഥിരതയും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന എസ്.ഡി.ജികളുടെ പ്രാദേശികവൽക്കരണത്തിനുള്ള തന്ത്രം, മിഷൻ മോഡ് സമീപനം, മുഴുവൻ സർക്കാർ സമീപനം, ലോക്കൽ ഇൻസ്പിക്കേറ്റർ ഫ്രെയിംവർക്ക് - എൻ.ഐ.എഫ് (ടീം, ടാർഗെറ്റ്, ടൈം-ലൈൻ, സൂചകങ്ങൾ) എന്നിവയെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം ചർച്ചചെയ്തു. 1996-ലെ പെസ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകളെ തീമാനിക എസ്.ഡി.ജികളുടെ ലിങ്കേജുകളുമായി അദ്ദേഹം താരതമ്യം ചെയ്തു. ജി.പി.ഡി.പി-യിലേക്ക് എസ്.ഡി.ജി-കളെ സംയോജിപ്പിക്കുന്നതിൽ പെസ മൊബിലൈസർമാരുടെയും കോർഡിനേറ്റർമാരുടെയും പങ്കു അദ്ദേഹം അടിവരയിട്ടു. ഈ റോൾ ഇതായിരിക്കാം:

- എസ്.ടി, എസ്.സി, പി.ഡി.ടി.ജി, സ്ത്രീകൾ തുടങ്ങിയവരെ അവരുടെ ഹാജർനില വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും ഗ്രാമസഭയിൽ ഫലപ്രദമായി പങ്കെടുക്കുന്നതിനും വേണ്ടി അണിനിരത്തുക.
- ജിപിഡിപി തയ്യാറാക്കൽ സുഗമമാക്കുകയും ആസൂത്രണ പ്രക്രിയയുടെ എല്ലാവശങ്ങളിലും ജിപിപിപ്രവർത്തകർക്കുഹായം നൽകുകയും ചെയ്യുക.
- സമഗ്രമായ ഒരു പദ്ധതിയായി സെക്ടർൽ വകുപ്പുകളുമായി ഏകോപിപ്പിച്ച പങ്കാളിത്ത ആസൂത്രണ പ്രക്രിയയിലൂടെ ജി.പി.ഡി.പി തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള പിന്തുണ നൽകുക.
- വിവിധ മുൻനിര പരിപാടികളുടെ സംയോജനത്തിലൂടെ ഗോത്ര വർഗക്കാരുടെ വികസന ആവശ്യങ്ങൾ സുഗമമാക്കുകയും പിടിപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുക.
- എസ്എച്ച്ജി-പി.ആർ.ഐ ഇന്റർഫേസിലൂടെ വി.പി.ആർ.പിയും ഡിമാൻഡ് പ്ലാനും

തയ്യാറാക്കുന്നതിനായി എസ്.എച്ച്.ജികളുമായി ഏകോപിപ്പിക്കുകയും ലഭ്യമായ വിഭവങ്ങളുടെ ഫിറ്റിംഗ് ജനങ്ങളുടെ ആവശ്യത്തിനനുസരിച്ചുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

- വി.പി.ആർ.പി ഫലപ്രദമായി തയ്യാറാക്കുന്നതിനായി എസ്.എച്ച്.ജികളുമായി ഏകോപിപ്പിച്ച അവകാശം, ഉപജീവനമാർഗങ്ങൾ, പൊതു ചരക്കുകൾ & സേവനങ്ങൾ, സാമൂഹിക വികസനം എന്നിവയിൽ അവബോധം വളർത്തുന്നതിന് സൗകര്യമൊരുക്കുന്നു.

അവസാനം ഡിബ്രൂഫിംഗ് സെഷൻ നടത്തി. എ.ജി.പി.ആർ ആൻഡ് ജി.വി.എസ് ഡയറക്ടർ ജനറൽ ശ്രീ. രവിശങ്കർ ശ്രീവാസ്തവ്, എം.ഒ.പി.ആർ. ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി ശ്രീമതി. രേഖയാദവ് എന്നിവർ അധ്യക്ഷരായി. ഈ വർക്കുകളോടൊപ്പം നിന്നുള്ള ടേക്ക്അവേകൾ പങ്കിടാൻ പങ്കെടുക്കുന്ന ഓരോ സംസ്ഥാനത്തുനിന്നും ഒരാളെ ക്ഷണിച്ചു. ഭൂരിഭാഗം സംസ്ഥാന പ്രതിനിധികളും തങ്ങളുടെ പഠനം പ്രകടിപ്പിക്കുകയും ശിൽപശാലയുടെ ആലോചന തങ്ങൾക്ക് വളരെയധികം പ്രയാജനം ചെയ്തതായി റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുകയും ചെയ്തു.

- വെള്ളം, ആരോഗ്യം, വിദ്യാഭ്യാസം, ഡബ്ല്യൂസിഡി, പ്രവർത്തന രഹിതമാക്കുന്നു
- പവർ: പുനരുപയോഗ ഉൾജ്ജം
- മാലിന്യ സംസ്കരണം: പരിസ്ഥിതി
- ലൈനും സ്റ്റാഫും സംയോജിപ്പിച്ച് പ്ലാനിർവ്വഹണം- 12% വകുപ്പുകൾ ജി.എസ്.ടിൽ പങ്കെടുക്കുന്നു
- തിരിച്ചറിഞ്ഞ പ്രവൃത്തികളുടെയും പ്രവർത്തനങ്ങളുടെയും പൂർത്തീകരണം- 1% മാത്രം പൂർത്തീയായി
- സോഷ്യൽ ഓഡിറ്റ്, ദാരിദ്ര്യം, പങ്കാളിത്തം, സങ്കൽപ്പ്.

ജി.പി.ഡി.പിയുടെ ഉദ്ദേശ്യം റിസോഴ്സ് അസസ്മെന്റ്, ഡെവലപ്മെന്റ് മൊബിലൈസേഷൻ, പങ്കാളിത്തം, ലൈൻസ് ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റിൽനിന്നുള്ള പഠനം, എ.ഇ.സി, വിടവ് തിരിച്ചറിയാൻ, പരിശീലനം, പലായനവും കൂടിയേറ്റവും തടയൽ, തൊഴിൽ പ്രതിസന്ധി പരിഹരിക്കൽ, ദാരിദ്ര്യം കുറയ്ക്കൽ - വി.പി.ആർ.പി, സാമ്പത്തിക ഉന്നമനം, സോഷ്യൽ ഓഡിറ്റ്, സങ്കൽപ്പ്, മുൻഗണനാക്രമം

എസ്.ഡി.ജി, കൺവേർജൻസ്, ഡി.ഐ.എസ്, അസറ്റ് മാപ്പിംഗ്, സാങ്കേതികവിദ്യ, ചെലവ്, ശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കൽ.

ഉപസംഹാരവും മുന്നോട്ടുള്ള വഴിയും

സ്ഥാപന സമ്മേളനത്തിൽ ഇരു വിഭാഗം അധ്യക്ഷൻമാരും സംസാരിച്ചു. അവസാനം ഡോ.ആർ.കെ. ആതിഥേയരായ SIRD-ൽ നിന്നുള്ള ചൗബിസ, പരിപാടി വിജയകരമാക്കിയ എല്ലാവരുടെയും സജീവ പങ്കാളിത്തത്തിനും സഹകരണത്തിനും നന്ദി രേഖപ്പെടുത്താൻ ഒരു വോട്ട് നിർദ്ദേശിച്ചു. ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിനെ പ്രതിനിധീകരിച്ച്, അദ്ദേഹം എല്ലാവർക്കും ആശംസകളും സന്തോഷകരമായ യാത്രയും അറിയിക്കുകയും എല്ലാവർക്കും ഒരു കപ്പ് ചായ/കാപ്പി നൽകുകയും ചെയ്തു.

സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവുമായ പരിവർത്തനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രാദേശിക ശിൽപശാല ഹിമാലയൻ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികളിലൂടെ 2021 നവംബർ 28-29 ഉത്തരാഖണ്ഡിലെ ഡെറാഡൂണിൽ

1. പശ്ചാത്തലം

പഞ്ചായത്തുരാജ് മന്ത്രാലയം, ഇന്ത്യ ഗവൺമെന്റ്, നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് റൂറൽ ഡെവലപ്മെന്റ് ആൻഡ് പഞ്ചായത്ത് രാജ് (എൻ.ഐ.ആർ.ഡി.പി.ആർ), ഹൈദരാബാദ് ഉത്തരാഖണ്ഡിലെ പഞ്ചായത്തിരാജ് ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റും സംയുക്തമായി ഹിമാലയൻ സംസ്ഥാനങ്ങളിലും കേന്ദ്രങ്ങളിലും പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികളിലൂടെ സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവുമായ പരിവർത്തനം എന്ന വിഷയത്തിൽ ഒരു പ്രാദേശിക ശിൽപശാല സംഘടിപ്പിച്ചു. 2021 ലെ പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻ കാമ്പയിന്റെ (പിപിസി) ഭാഗമായി ഡെറാഡൂണിലെ പ്രദേശങ്ങൾ. ഹിമാലയൻ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽനിന്നുള്ള തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ജനപ്രതിനിധികൾ, മുതിർന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥർ, പി.ആർ.ഐയുടെ പോളിസി മേക്കർമാർ എന്നിവരുടെ വിഭാഗത്തിൽ നിന്ന് മൊത്തം 121 പേർ ഈ ശിൽപശാലയിൽ പങ്കെടുത്തു.

2. നടപടിക്രമങ്ങൾ

2.1 ഉദ്ഘാടന സമ്മേളനം

ഉദ്ഘാടന സെഷനിൽ, ഉത്തരാഖണ്ഡിലെ പി.ആർ ഡയറക്ടർ ശ്രീ.ചന്ദ്രസിംഗ് ഹാജരായി പങ്കെടുത്തവരെ സ്വാഗതം ചെയ്തു.

ഡോ. കതിരേശൻ അസോസിയേറ്റ് പ്രൊഫസർ എൻ.ഐ.ആർ.ഡി.പി.ആർ പി.പി.സി റീജിയണൽ വർക്കിംഗ് ഗ്രൂപ്പുകളുടെ പ്രാധാന്യത്തെക്കുറിച്ച് വിശദീകരിച്ചു. ശിൽപശാല ഒരു പഠനവേദിയായെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു, പഞ്ചായത്തുകളുടെ ഫലപ്രദമായ പ്രാദേശിക ആസൂത്രണത്തിനായി പങ്കെടുക്കുന്ന എല്ലാവരും പരസ്പരം പഠിക്കാനുള്ള അനുഭവം പങ്കിടാമെന്ന് അദ്ദേഹം പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

ശ്രീ. നിതേഷ് കുമാർ ഡി.പി.ആർ. ഉത്തരാഖണ്ഡ് തന്റെ പ്രസംഗത്തിൽ ഹിമാലയൻ സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ പ്രയാസകരമായ ഭൂപ്രകൃതി, ശാസനാചാര്യസം തുടങ്ങിയ വിഷയങ്ങൾ എടുത്തു പറഞ്ഞു. ഔഷധ സസ്യങ്ങൾ വളർത്തുന്നതിന് ഹിമാലയൻ സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് പ്രത്യേക സാഹചര്യമുണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹം പരാമർശിച്ചു.

2018-22 മുതൽ 725 കോടി രൂപയുടെ ഔട്ട്ലേയിൽ നാല് വർഷത്തേക്ക്, അതായത് 2018-22 മുതൽ ഒരു പ്രധാന കേന്ദ്രവിഷയ പദ്ധതിയായി ദേശീയ ഗ്രാമപരാജ് അഭിയാൻ (ആർജിഎസ്എ) നടപ്പിലാക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ച് എം.ഒ.പി.ആർ അണ്ടർ സെക്രട്ടറി ശ്രീസഞ്ജയ് ഉപാധ്യായ വിശദീകരിച്ചു.

പദ്ധതി ദേശീയ മുൻഗണനകളുമായി ഒത്തുചേരുന്നു, മിഷൻ അന്വേദന, അഭിലാഷ ജില്ലകളുടെ പരിവർത്തനം എന്നിവയിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുന്നു.

ആർ.ജി.എസ്.എയുടെ പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന ഫലങ്ങളിൽ പഞ്ചായത്തുകളുടെ നല്ല ഭരണത്തിനും പങ്കാളിത്തത്തോടൊപ്പമുള്ള പ്രാദേശിക ആസൂത്രണം, ജനാധിപത്യ തീരുമാനങ്ങൾ, സുതാര്യത, ഉത്തരവാദിത്തം എന്നിവയിലൂടെ എസ്.ഡി.ജി-കൾ നേടിയെടുക്കാനുള്ള കഴിവുകളും ഉൾപ്പെടുന്നു.

ഉത്തരാഖണ്ഡിലെ സർക്കാരിന്റെ ബഹുമാനപ്പെട്ട പഞ്ചായത്തിരാജ്, വിദ്യാഭ്യാസ, കായിക കാബിനറ്റ് മന്ത്രി ശ്രീ.അരവിന്ദ്പാണയ പ്രത്യേക പ്രസംഗം നടത്തി.

വികേന്ദ്രീകരണം, വികേന്ദ്രീകൃത ആസൂത്രണം എന്നീ മേഖലകളിൽ ഉത്തരാഖണ്ഡ് ഗവൺമെന്റ് സ്വീകരിച്ച മുൻകൈകളെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം അറിയിക്കുകയും താഴെത്തട്ട് മുതൽ സംസ്ഥാന തലം വരെയുള്ള ആസൂത്രണ പ്രക്രിയയുടെ സ്ഥാപനവൽക്കരണം എടുത്തുപറയുകയും ചെയ്തു.

ഉത്തരാഖണ്ഡിൽ നിരവധി യുവാക്കൾ പഞ്ചായത്ത് ഭരണത്തിലേക്ക് വരുന്നതിൽ അദ്ദേഹം സന്തോഷം പ്രകടിപ്പിച്ചു. ഫലപ്രദമായ പ്രാദേശിക പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിക്കുന്നതിന് പ്രതിനിധികൾ അർത്ഥവത്തായ ചർച്ചകൾ നടത്തുമെന്ന് അദ്ദേഹം പ്രത്യാശിച്ചു.

ഉത്തരാഖണ്ഡ് പഞ്ചായത്തിരാജ് വകുപ്പ് ഡയറക്ടർ ശ്രീ. മനോജ് തിവാരി നന്ദി പ്രകാശിപ്പിച്ചതോടെ സമ്മേളനം അവസാനിച്ചു.

2.2 സാങ്കേതിക സെഷൻ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള ജനകീയ പദ്ധതി പ്രചാരണം

2018 - ൽ കാമ്പയിൻ ആരംഭിച്ചതുമുതലുള്ള നേട്ടങ്ങൾ എടുത്തു കാണിച്ചു കൊണ്ട് പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻ കാമ്പയിന്റെ (സബ്ജി യോജന സബ്ജി വികാസ)അവലോകനത്തെക്കുറിച്ച് എം.ഒ.പി.ആർ ശ്രീ.ശ്യാമകാന്ത കൺസൾട്ടന്റ് അവതരിപ്പിച്ചു. സമൂഹത്തിന്റെയും ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെയും കൂടുതൽ പങ്കാളിത്തം ആവശ്യമാണെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ഗ്രാമസഭകളിലെ വകുപ്പുകൾ, പ്രചാരണ വേളയിൽ എ.ഇ.സി പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ കൂടുതൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുകയും ലൈൻ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റുകളുടെ ഫണ്ടുകൾ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിനായി റിസോഴ്സ് എൻവലപ്പ് വിപുലീകരിക്കുകയും ചെയ്യുക.

എം.ഒ.പി.ആർ കൺസൾട്ടന്റ് ശ്രീ. മോഹിത്റാവു ഗ്രാമസഭയെ ഊർജ്ജസ്വലമാക്കേണ്ടതിന്റെ പ്രാധാന്യം എടുത്തുകാട്ടി. 2021 ഫെബ്രുവരിയിൽ നിന്നി ആയോഗിന്റെ ഗവേണിംഗ് കൺസിൽ യോഗത്തിൽ, ഗ്രാമീണ ജനതയുടെ ജീവിത നിലവാരത്തിന് അടിസ്ഥാനമായ പ്രാദേശിക ഭരണം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിന് പഞ്ചായത്തുകളുടെ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട പ്രതിനിധികളുടെ പങ്കു ബഹുമാനപ്പെട്ട പ്രധാനമന്ത്രി ഉന്നിപ്പറഞ്ഞതായി അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു.

2.3 സാങ്കേതിക സെഷൻ II: പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതിയുമായി സംയോജനം ന്യീമുകളുടെയും പ്രോഗ്രാമുകളുടെയും സംയോജനം

ഈ സെഷനിൽ ലൈൻ മന്ത്രാലയങ്ങളിലെയും സംഘടനകളിലെയും ഉദ്യോഗസ്ഥർ പദ്ധതികളും പരിപാടികളും പ്രാദേശിക പദ്ധതികളുമായി സംയോജിപ്പിക്കേണ്ടതിന്റെ പ്രാധാന്യം എടുത്തു പറഞ്ഞു.

എൻ.ഡി.എം.എയിൽ നിന്നുള്ള ശ്രീ. അനുജിവാരി തന്റെ അവതരണത്തിൽ ദുരന്ത സാധ്യത കുറയ്ക്കുന്നതിനുള്ള നിക്ഷേപത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം എടുത്തുകാണിച്ചു. തയ്യാറാക്കിയ / അപകടസാധ്യത കുറയ്ക്കൽ അല്ലെങ്കിൽ ലഘൂകരണം എന്നിവയ്ക്കായി ചെലവഴിക്കുന്ന ഒരു ഡോളർപ്രതികരണത്തിനും ദുരിതാശ്വാസത്തിനും ആവശ്യമായ ഏഴ് ഡോളർ ലാഭിക്കുന്നു.

സ്പെഷ്യലൈസ്ഡ് ബാഹ്യ സഹായം എത്തുന്നതു വരെ ഏറ് ദുരന്തത്തെയും നേരിടാൻ പി.ആർ.ഐകൾക്ക് ശേഷിയും ശക്തിയും ആവശ്യമാണെന്ന് അദ്ദേഹം ഉന്നിപ്പറഞ്ഞു. വിലപ്പെട്ട നിരവധി ജീവൻ നഷ്ടപ്പെടുന്നതടയാനും നാശനഷ്ടങ്ങൾ കുറയ്ക്കാനും ഇത് സഹായിക്കും.

ഡിസാസ്റ്റർ റിസ്ക് റിഡക്ഷൻ (ഡി.ആർ.ആർ) എന്ന പ്രധാന മന്ത്രിയുടെ പത്ത്പോയിന്റ് അജണ്ടയെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം ഹ്രസ്വമായി വിശദീകരിച്ചു.

ശ്രീ. രാമൻവായ സെപ്റ്റി ഡയറക്ടർ ഡി.എ.വൈ.എൻ.ആർ.എൽ. എം.ഒ.ആർ.ഡി, മിസ് ബേനസീർ നസീം നവാസ്സീമാറ്റിക് ആർക്കർ ക്യാംബ്രിഡ്ജ്-N R O എന്നിവ ഗ്രാമത്തിലെ ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജന പദ്ധതികളുടെ (വി.പി.ആർ.പി) പ്രധാന സവിശേഷതകൾ എടുത്തുകാണിച്ചു. വി.പി.ആർ.പിയുടെ ഉപപദ്ധതികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു - അവകാശ പദ്ധതി, ഉപജീവനപദ്ധതി. പൊതുചരക്കുകൾ, സേവനങ്ങൾ, വിഭവവികസന പദ്ധതികൾ, സാമൂഹിക വികസന പദ്ധതികൾ.

എസ്.എച്ച്.ജി.തലത്തിലും ഗ്രാമ സംഘടനാ തലത്തിലും ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് തലത്തിലുമാണ് ഈ പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കുന്നത്. വി.പി.ആർ.പിയുടെ വിജയകരമായ തയ്യാറെടുപ്പിനായി സ്വീകരിക്കേണ്ട പ്രധാന നേട്ടങ്ങളും വെല്ലുവിളികളും തന്ത്രങ്ങളും അവതരണം എടുത്തുകൊണ്ട് ജലശക്തി മന്ത്രാലയത്തിലെ കൺസൾട്ടന്റ് ശ്രീ. ഉമാശങ്കർ പാണ്ടെ, തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കുള്ള x v ധനകാര്യ കമ്മീഷൻ ശുപാർശയും 2021 - 26 കാലയളവിലേക്ക് വി.ആർ.എക്സ്.2, 3, 6, 8, 0, 5 കോടി രൂപ അനുവദിച്ചും അവതരിപ്പിച്ചു. മൊത്തം വിഹിതത്തിന്റേ 60 ശതമാനവും കൂടി വെള്ളത്തിനും ശുചീകരണത്തിനുമായി ഉപയോഗിക്കേണ്ട ഗ്രാന്റാണ്.

പൈപ്പ് വഴിയുള്ള കുടിവെള്ള വിതരണം, ജല സംഭരണ ഘടനകൾ, ജല പുനരുപയോഗം എന്നിവയ്ക്കായി ജല വിതരണത്തിനുള്ള വിഹിതം വിനിയോഗിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ശുചീകരണത്തിനായുള്ള വിഹിതം സുസ്ഥിര ഒ.ഡി.എഫ് പദവി, ഖര മാലിന്യ സംസ്കരണം, ഗ്രേവാട്ടർ മാനേജ്മെന്റ്, ഫെക്കൽ സെപ്റ്റിക് മാനേജ്മെന്റ് എന്നിവയ്ക്കാണ്.

ശ്രീ.മോഹിതയാദവ്, അസി. പെൻഷൻ ഫണ്ട് റെഗുലേറ്ററി ആൻഡ് ഡവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റി (പി.എഫ്.ആർ.ഡി.എ) ജനറൽ മാനേജർ അടൽ പെൻഷൻ യോജനയുടെ (എ.പി.വൈ) സവിശേഷതകൾ വിശദീകരിച്ചു. ഈ സ്കീമിന് കീഴിൽ 18 - 40 വയസ് പ്രായമുള്ള എല്ലാ പുരുഷന്മാർക്കും സേവിംഗ് അക്കൗണ്ട് പരിപാലിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും വഴിയും സ്കീമിൽ ചേരാനും കൂടാതെ 1000 രൂപ മുതൽ 5000 രൂപ വരെ പെൻഷൻ ഓപ്ഷനുകൾ തിരഞ്ഞെടുക്കുക. യൂണിസെഫിൽ നിന്നുള്ള ഡോ. സൗമ്യമെൻബാഗ്ഗി ശിശു സൗഹൃദ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകളെക്കുറിച്ച് എടുത്തു പറഞ്ഞു. കുട്ടികൾ മുതിർന്നവരേക്കാൾ കൂടുതൽ ദുർബലരാണ്, അവർ ജീവിക്കുന്ന സാഹചര്യങ്ങളിൽ സർക്കാരുകളുടെയും സമൂഹത്തിന്റേയും പ്രവർത്തനങ്ങളും നിഷ്ക്രിയത്വവും മറ്റേതൊരു പ്രായക്കാരെക്കാളും അവരെ ബാധിക്കുന്നു.

2.4 ടെക്നിക്കൽ സെഷൻ III: ഹിമാലയൻ സംസ്ഥാനങ്ങൾക്കായുള്ള പഞ്ചായത്ത് ആസൂത്രണത്തിൽ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പങ്ക്

ഡോ. ബങ്കിബിഹാരിപ്ര. ശാസ്ത്രജ്ഞൻ (അഗ്രി.എക്സ്റ്റൻഷൻ) ഇന്ത്യൻ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് സൊയിൽ ആൻഡ് വട്ടർ കൺസർവേഷൻ, ഡെറാഡൂൺ തന്റെ അവതരണത്തിൽ, തോടുകൾ, ഷിഫ്റ്റിംഗ്, മലയിടുക്കുകൾ എന്നിവ കാരണം സംസ്ഥാനത്ത് പ്രതിവർഷം 5113 എം.ടി മണ്ണെലിച്ചു പോകുന്നതായി പരാമർശിച്ചു.

ഇത്തടയാൻകോണ്ടുർമാമിംഗ്, വിളമേലാപ്പിലെകൃത്രിമം, ഇടവിള, സമ്മിശ്രവിള, സ്ക്രിപ്റ്റ്കോപ്പിംഗ് രക്ഷണകൃഷി, പുതയിടൽ, ഇടവഴികൃഷി തുടങ്ങിയ കർഷകനടപടികളും സ്പീകർക്കേണ്ടതുണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ടെറസിംഗ്, കൺസർവേഷൻ ബെഞ്ച് ടെറസിംഗ്, ജലപാതകൾ തുടങ്ങിയവ.

ദേശീയ ഔഷധസസ്യബോർഡിലെ (എൻ.എം.പി.ബി) ഉദ്യോഗസ്ഥൻ ഔഷധസസ്യങ്ങളുടെ സംരക്ഷണം, വികസനം, സുസ്ഥിര പരിപാലനം എന്നിവയെക്കുറിച്ച് അവതരണം നടത്തി.

ത്തി. നമ്മുടെ തദ്ദേശീയ ആരോഗ്യ സംരക്ഷണ പാരമ്പര്യങ്ങളുടെ പ്രധാന വിഭവ അടിത്തറയാണ് ഔഷധസസ്യങ്ങൾ. ഗുണമേന്മയുള്ള ഗവേഷണ-വികസനത്തിൽ ഊന്നൽ നൽകുന്ന ഔഷധസസ്യങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള കേന്ദ്ര മേഖലാപദ്ധതി, പരിശീലനങ്ങളിലൂടെ ശേഷിവർദ്ധിപ്പിക്കൽ, വീട്/സ്കൂൾ ഹെർബൽഗാർഡനുകൾ സൃഷ്ടിക്കൽ തുടങ്ങിയ പ്രമോഷണൽ പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെ അവബോധം വളർത്തിയെടുക്കൽ എന്നിവയെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം വിശദീകരിച്ചു.

അടുത്ത അവതരണത്തിൽ, ഉത്തരാഖണ്ഡിലെ പി.ആർ വകുപ്പിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ സംസ്ഥാനത്തെ സാമൂഹികാധിഷ്ഠിത ജലവിതരണവും ശുചിത്വവും സംബന്ധിച്ച വിജയകരമായ പങ്കെടുത്ത ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഒഴി എം ചെലവുകൾ പഞ്ചായത്തുകൾ വഹിക്കുന്നതിനാൽ ജല വിതരണത്തിന് സംസ്ഥാന ഖജനാവിലൂടെ ബജറ്റ് പിന്തുണ കുറവാണ് അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി.

2.5 സാങ്കേതിക സെഷൻ IV: ഹിമാലയൻ മേഖലയിലെ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള ജനകീയ പദ്ധതി പ്രചാരണം

ജി.പി.ഡി.പി/ബി.പി.ഡി.പി/ഡി.പി.ഡി.പി.എന്നിവയുമായി സംയോജിപ്പിക്കുന്ന ജൈവ വൈവിധ്യ സംരക്ഷണ പദ്ധതിയെക്കുറിച്ച് ഹൈദരാബാദിലെ എൻ.എ.ആർ.ഡി.പി.ആർ.ലെ പഞ്ചായത്തിരാജ് സെന്റർ ഹെഡും അസോസിയേറ്റ് പ്രൊഫസറുമായ ഡോ. കതിരേശനും ഒരു അവതരണം നടത്തി. ബിഡിആക്ട് 2002 നടപ്പിലാക്കുന്നതിനായി എല്ലാ സംസ്ഥാനങ്ങളും ജൈവവൈവിധ്യ (ബി.ഡി) ചട്ടങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ഈ നിയമങ്ങൾ അനുസരിച്ച് സംസ്ഥാനതലത്തിൽ ഒരു സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡും (എസ്.ബി.ബി) പ്രാദേശിക ബോഡി തലത്തിൽ ജൈവവൈവിധ്യ മാനേജ്മെന്റ് കമ്മിറ്റികളും (ബി.എം.സി) ഉണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ബി.എം.സികളുടെ ഇനിപ്പറയുന്ന റോളുകളും ഉത്തരവാദിത്തങ്ങളും:

- a) ജനകീയ ജൈവവൈവിധ്യ രജിസ്റ്റർ (പി.ബി.ആർ) തയ്യാറാക്കാൻ
- b) ജൈവ വൈവിധ്യത്തിന്റെ സംരക്ഷണവും സുസ്ഥിര ഉപയോഗവും ഡോക്യുമെന്റേഷനും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.
- c) ബയോറിസോജുകൾ / പരമ്പരാഗത അറിവ് ആക്സസ് ചെയ്ത്, ചുമത്തിയ ഫീസ്, ലഭിച്ച ആനുകൂല്യങ്ങൾ, പങ്കിടൽ രീതി എന്നിവ കാണിക്കുന്ന വിശദാംശങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള രജിസ്റ്റർ സൂക്ഷിക്കുക
- d) ബയോറിസോജുകൾ / പരമ്പരാഗത അറിവ് ആക്സസ് ചെയ്ത്, ചുമത്തിയ ഫീസ്, ലഭിച്ച ആനുകൂല്യങ്ങൾ, പങ്കിടൽ രീതി എന്നിവ കാണിക്കുന്ന വിശദാംശങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള രജിസ്റ്റർ സൂക്ഷിക്കുക
- e) എൻ.ബി.എ, എസ്.ബി.ബി എന്നിവയ്ക്ക് അവരുടെ തീരുമാനങ്ങളിൽ പിന്തുണ നൽകുക

ജൈവവൈവിധ്യ രജിസ്റ്റർ (പി.ബി.ആർ) തയ്യാറാക്കുന്നതിൽ സമൂഹത്തിന്റെ പങ്കാളിത്തം അദ്ദേഹം ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. ഒരു പ്രത്യേക ഗ്രാമത്തിന്റെ ഭൂപ്രകൃതിയും ജനസംഖ്യാശാസ്ത്രവും ഉൾപ്പെടെ പ്രാദേശികമായി ലഭ്യമായ ജൈവ വിഭവങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള സമഗ്രമായ വിവരങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ഒരു രേഖയാണിത്.

അടുത്ത സ്ലീക്കർ ശ്രീ. മൊഹമ്മദ് ആയിരുന്നൂ. തവിയുദ്ദീൻ, കൺസൾട്ടന്റ് എൻ.എ.ആർ.ഡി.പി.ആർ. ജി.പി.ഡി.പിയുടെ ആശയം ഗ്രാമങ്ങളുടെ പരിവർത്തനമാണ്, ദുരന്തമുണ്ടായാൽ എല്ലാ വികസന നേട്ടങ്ങളും നഷ്ടപ്പെടുമെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. മോഴം / ആസൂത്രണം ചെയ്യാത്ത / കമ്മി വികസനത്തിന്റെ സൂചകമായും പ്രാദേശിക ആസൂത്രണത്തിൽ ദുരന്ത സാധ്യതയുടെ മുഖ്യയാരയോടുള്ള പ്രാദേശിക സർക്കാരുകളുടെ ഭാഗത്തുനിന്നുള്ള അവഗണനയായും ദുരന്തങ്ങളെ കണക്കാക്കാം.

പിന്നീട് എം.ഒ.പി.ആർ അഡീഷണൽ സെക്രട്ടറി ഡോ.ചന്ദ്രശേഖർകുമാർ തന്റെ പ്രത്യേക പ്രസംഗത്തിൽ

ഹിമാലയൻ സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ പ്രശ്നങ്ങൾ എടുത്തു പറഞ്ഞു. മേഖലയുടെ ദുർബലതയും പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണത്തിന്റെ ആവശ്യകതയും കണക്കിലെടുത്താണ് സംസ്ഥാനങ്ങൾക്കുള്ള തന്ത്രം ആസൂത്രണം ചെയ്യേണ്ടതെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ഗ്രാമ പ്രദേശങ്ങളുടെ സമഗ്രമായ പുരോഗതിക്ക് ഉതകുന്ന പഞ്ചായത്ത് വികസനത്തിന് പ്രധാന പ്രാധാന്യമുള്ള തിരഞ്ഞെടുത്ത മേഖലകളുടെ ഒരു വിശകലനം അദ്ദേഹം ഹ്രസ്വമായി അവതരിപ്പിച്ചു. മിഷൻ അന്ത്യോദയയുടെ 2020 സർവ്വേയെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ഹിമാലയൻ സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ സെക്ടർ / സംസ്ഥാനാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള താരതമ്യ പ്രകടനവും അദ്ദേഹം നടത്തി, പിന്നാക്കം നിൽക്കുന്നിടത്തെല്ലാം പ്രകടനം മെച്ചപ്പെടുത്താൻ അതാത് സംസ്ഥാനങ്ങളോട് അദ്ദേഹം അഭ്യർത്ഥിച്ചു. ഈ സ്കീമുകൾ ഓരോന്നും അതിന്റെ നിർദ്ദിഷ്ട ലക്ഷ്യം നിറവേറ്റുന്നതിനായി രൂപകൽപ്പന ചെയ്തിട്ടുള്ളതാണ്, എന്നാൽ അത്തരം ഓരോ പദ്ധതിയിലും പഞ്ചായത്തിന്റെ കേന്ദ്രീകൃതത്വം ക്രമാനുഗതമായി ഉറപ്പാക്കപ്പെടുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു. ഐ.സി.ഡി.എസ്, ജെ.ജെ.എം, എസ്.ബി.എം, എസ്.എസ്.എ എന്നിവയിൽ എം.ഒ.പി.ആർ നൽകിയ സമീപകാല ഉപദേശങ്ങൾ ആസൂത്രണം, നടപ്പാക്കൽ, നിരീക്ഷണം എന്നിവയിൽ പഞ്ചായത്തുകളുടെ പങ്ക് ഉറപ്പാക്കുന്നു.

ഹിമാലയൻ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽനിന്നുള്ള തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട പ്രതിനിധികളുമായുള്ള സംവേദനാത്മക സെഷനായിരുന്നു അടുത്തത്. പഞ്ചായത്തുകളിലെ വികസന പരിപാടികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്യുന്നതിലും നടപ്പാക്കുന്നതിലുമുള്ള അനുഭവങ്ങൾ അവർ പങ്കുവെച്ചു. ഈ സെഷനിൽ എം.ഒ.പി.ആർ അഡീഷണൽ സെക്രട്ടറി അധ്യക്ഷനായിരുന്നു. ഹിമാചൽ പ്രദേശിലെ ശ്രീ.സഞ്ജീവ്കുമാർ ഇസഡ്.പി.ടി.സി ഒരു വീഡിയോ ഫിലിമിലൂടെ ഗോഹാർ ബ്ലോക്ക് ജില്ലയിലെ മാണി ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് ശാലയുടെ കഥ പങ്കിട്ടു. ജമ്മു & കാശ്മീരിൽ നിന്നുള്ള ശ്രീ.മൊഹമ്മദ് അഷ്റഫ് ദുർ സർപഞ്ച് 1989 ലെ ജെ & കെ.പി.ആർ. ആക്ട് രാജ്യത്തെ ഏറ്റവും മികച്ചതാണെന്ന് പ്രസ്താവിച്ചു. പി.ആർ നിയമത്തിലെ ഷെഡ്യൂൾ പതിനൊന്നിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന കാര്യങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യാനും ഗ്രാമസഭയുമായി കൂടിയായോ ചിട്ട വികസന പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കാനും ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തിന് (ഹൽവ പഞ്ചായത്ത്) അധികാരമുണ്ട്.

ജെ & കെയിലെ ശ്രീ. അനിൽശർമ്മ സർപഞ്ച് ജിന്ദർ, മാലിന്യവും ചാരജലവും ചിട്ടയായ സംസ്കരണത്തിനും പരിപാലനത്തിനുമായി ഒരു ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് തയ്യാറാക്കിയ ശുചീകരണത്തിനായി ഒരു മാതൃകാ ഗ്രാമ കർമ്മപദ്ധതി അവതരിപ്പിച്ചു. ഉത്തരാഖണ്ഡിൽ നിന്നുള്ള ശ്രീമതി. കൃശശല്യാറാവത്ത് പ്രധാൻ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് ക്യാർകൂട്ടിട്ടേ തന്റെ പഞ്ചായത്ത് 50.00 ലക്ഷം രൂപ സ്വന്തം വരുമാനമായി സ്വരൂപിച്ചതായി അറിയിച്ചു. പഞ്ചായത്ത് ഓഫീസ് രാവിലെ 8 മുതൽ പൊതുജനങ്ങൾക്കായി തുറന്നിരിക്കും. ഗ്രാമത്തിലെ വരമാലിന്യ സംസ്കരണത്തിന് പഞ്ചായത്ത് പ്രാധാന്യം നൽകുകയും ഓരോ വീടുകളിൽ നിന്നും മാലിന്യം ശേഖരിക്കുന്നതിനുള്ള കുട്ടകൾ വിതരണം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നു.

ശ്രീ.തൈസാങ് നോർബോ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് ഫർക്ക, ലേ ജില്ലയിലെ കർഷകർ തന്റെ പഞ്ചായത്തിൽ കൃഷി, ഹോർട്ടികൾച്ചർ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നു, എന്നാൽ ഗ്രാമത്തിൽ വിപണന സൗകര്യം ഇല്ലെന്നും തൽഫലമായി കുറച്ച കാലമായി പഴങ്ങളും പച്ചക്കറികളും വലിയ അളവിൽ നശിക്കുമെന്നും അറിയിച്ചു.

കൊവിഡ്-19 പാൻഡെമിക് സമയത്ത് തന്റെ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾ അവസരത്തിനൊത്ത് ഉയരുകയും കേന്ദ്ര /യു.ടി സർക്കാരുകളുടെ നിർദ്ദേശങ്ങൾ നടപ്പാക്കുകയും പൗരന്മാർ പടരാതിരിക്കാൻ ആവശ്യമായ എല്ലാ സുരക്ഷാ നടപടികളും പാലിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്ന് കാർഗിൽ ജില്ലയിലെ ശ്രീ. ഇസ അലി സർപഞ്ച് ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് പഷ്ടും അറിയിച്ചു. വൈറസിന്റെ. (-)10 ഡിഗ്രിസെന്റിഗ്രേഡ് താപനിലയിലും തന്റെ പഞ്ചായത്ത് ഫണ്ട്ഷണൽ ഹൗസ്പാപ്പ കണക്ഷൻ വഴി കുടിവെള്ളം വിതരണം ചെയ്യുന്നുവെന്ന് അദ്ദേഹം

പ്രത്യേകം എടുത്തുകാട്ടി.

പി.പി.സി - സംസ്ഥാന -ഹിമാചൽ പ്രദേശ് ജില്ല - കുള്ള ബ്ലോക്ക്-ബഞ്ചാർ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്-ചാകൂർത്തയിലെ ഗ്രാമസഭ

2.6 ടെക്നിക്കൽ സെഷൻ v : പി. ആർ.ഐകളിൽ എസ്.ഡി.ജികൾ പ്രാദേശികവൽക്കരിക്കുന്നു

കേരള ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ലൊക്കൽ അഡ്മിനിസ്ട്രേഷൻ ഡയറക്ടർ ജനറൽ ഡോ.ജോയ്ഇളമൺ വി.സി മുഖേന പങ്കെടുത്ത് ഗ്രാ ഗ്രാമീണ മേഖലയിലെ സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ പ്രാദേശികവൽക്കരിക്കുന്നതിന്റെ പ്രാധാന്യം എടുത്തുപറഞ്ഞു. ലൈൻ മന്ത്രാലയങ്ങളുടെ പിന്തുണയോടെ സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങളുടെ പലലക്ഷ്യങ്ങളും കൈവരിക്കുന്നതിന് സംസ്ഥാന സർക്കാരുകൾ നിരവധി മുൻകൈകൾ എടുത്തിട്ടുണ്ട്. എന്നിരുന്നാലും, ഗ്രാമ പ്രദേശങ്ങളിലെ പഞ്ചായത്തുകളുടെയും സമൂഹത്തിന്റെയും ഫലപ്രദമായ ഇടപെടലിലൂടെ എസ്.ഡി.ജി സമീപനം താഴേത്തട്ടിലേക്ക് കൊണ്ടുപോകേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയുണ്ട്. ഇടപെടലുകളുടെ പ്രധാന മേഖലകൾ ആരെയും പിന്നിലാക്കരുത്. എസ്.ഡി.ജി-കളുടെ പ്രാദേശികവൽക്കരണത്തിനും ജി.പി.ഡി.പി - യുമായുള്ള മുഖ്യധാരയ്ക്കും അദ്ദേഹം ഇനിപ്പറയുന്നവ നിർദ്ദേശിച്ചു:

- പഞ്ചായത്ത് നിർദ്ദിഷ്ട ലക്ഷ്യങ്ങൾ സജ്ജമാക്കുക
- സർക്കാർ, സർക്കാരിതര ഏജൻസികളുമായി ഏകോപിപ്പിക്കുക
- കേന്ദ്ര, സംസ്ഥാന സ്പോൺസർ ചെയ്ത സ്കീമുകളിൽ നിന്നുള്ള വിഭവങ്ങൾ ടാപ്പ് ചെയ്യുക
- സേവനങ്ങൾ സമൂഹത്തിൽ എത്തുന്നുവെന്ന് ഉറപ്പാക്കുക
- സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ കൈവരിക്കുന്നതിൽ പഞ്ചായത്ത് മുന്തിട്ടു നിൽക്കും!

ന്യൂഡൽഹിയിലെ പെൻഷൻ ഫണ്ട് റെഗുലേറ്ററി ആൻഡ് ഡവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റി (പി.എഫ്.ആർ.ഡി.എ) ഡെപ്യൂട്ടി ജനറൽ മാനേജർ ശ്രീമതി. പ്രിയങ്കഗുപ്തയുടെ അവതരണം, ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റിന്റെ പ്രധാന പദ്ധതിയായ അടൽ പെൻഷൻ യോജനയുടെ (എ.പി.വൈ) പ്രാധാന്യം എടുത്തുകാട്ടി.

ഈ പദ്ധതി 2015-ൽ അവതരിപ്പിച്ചു, 60 വർഷത്തിനു ശേഷം മാന്യമായ ജീവിതം നയിക്കുന്നതിന് 88% അസംഘടിത മേഖലയിലെ തൊഴിലാളികൾക്കും ഇത് പ്രയോജനം ചെയ്യുന്നു.

സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവുമായ പരിവർത്തനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രാദേശിക ശിൽപശാല വടക്കുകിഴക്കൻ സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികളിലൂടെ 2021 ഡിസംബർ 13-14 ത്രിപുരയിലെ അഗർത്തലയിൽ

1. പശ്ചാത്തലം

സമഗ്രമായ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികൾ (ജി.പി.ഡി.പി), ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത് വികസനം എന്നിവയുടെ രൂപീകരണത്തിനായി രാജ്യത്തുടനീളം ജനകീയ പദ്ധതി പ്രചാരണം (പിപിസി) വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതിനായി 2021 സെപ്റ്റംബർ 13 - ന് ഹൈദരാബാദിലെ എൻ.ഐ.ആർ.ഡി.പി.ആർ -ൽ P.P.C - 2021 - നെ കുറിച്ചുള്ള ദേശീയതല ഓറിയന്റേഷൻ വർക്കുകൾ സംഘടിപ്പിച്ചു. 2021 ഒക്ടോബർ 2 മുതൽ 2022 ജനുവരി 31 വരെ യഥാക്രമം ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്, ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത്, ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത് പദ്ധതികൾ (ബി.പി.ഡി.പി), ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികൾ (ഡി.പി.ഡി.പി).

അതുപോലെ, ഇന്തോ-ഗംഗാനദി, തീരദേശ സംസ്ഥാനം, പെസ സംസ്ഥാനങ്ങൾ, ഹിമാലയൻ സംസ്ഥാനങ്ങൾ എന്നിവയ്ക്കായി നാല് പ്രാദേശിക ശിൽപശാലകളും ഒടുവിൽ 2021 ഡിസംബർ 13 & 14 തീയതികളിൽ ത്രിപുരയിലെ അഗർത്തലയിൽ നടന്ന വടക്കുകിഴക്കൻ സംസ്ഥാനങ്ങൾക്കായി ഒരു ദ്വിദിന പ്രാദേശിക ശിൽപശാലയും നടത്തി.

2. നടപടിക്രമങ്ങൾ

2.1 ഉദ്ഘാടന സമ്മേളനം

ത്രിപുരയിലെ പശ്ചിമത്രിപുരജില്ലാപരിഷത്ത്ബഹുമാനപ്പെട്ട സഭാധിപതി ശ്രീമതി അന്താര സർക്കാർ ദേബ്സി ശിശുവ്യക്തികൾക്കൊപ്പം രണ്ടദിവസത്തെ പ്രാദേശിക ശിൽപശാല ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു വിളിക്കപ്പെട്ടു. 'അഗർ' ചെടിനനച്ചും ചെടിയുടെ പേരിൽ നിന്നു തന്നെ 'അഗർത്തല' എന്ന പേർ ഉരുത്തിരിഞ്ഞു.

ഉദ്ഘാടന സെഷനിൽ, ഉത്തരാഖണ്ഡിലെ പി.ആർ ഡയറക്ടർ ശ്രീ. ചന്ദ്രസിംഗ് റാശർകതു പങ്കെടുത്ത വരെ സ്വാഗതം ചെയ്തു.

ശ്രീ. ദേവാനന്ദ റിയാങ്, പഞ്ചായത്തുകളുടെ ഡയറക്ടർ, ത്രിപുര എൻ.ഇ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള എല്ലാ വിശിഷ്ടാതിഥികളെയും റിസോഴ്സ് പേഴ്സൺമാരെയും ഫാക്കൽറ്റികളെയും പ്രതിനിധികളെയും സ്വാഗതം ചെയ്തു. റീജിയണൽ വർക്കുകൾ സംഘടിപ്പിക്കാൻ ത്രിപുരയിലെ അഗർത്തലയെ തിരഞ്ഞെടുത്തതിന് എം.ഒ.പി.ആർ. എൻ.ഐ.ആർ.ഡി& പി.ആർ, ഹൈദരാബാദ് എൻ.ഇ.ആർ.സി- എൻ.ഐ.ആർ.ഡി.പി.ആർ, ഗുവാഹത്തി എന്നിവയ്ക്ക് അദ്ദേഹം അഗാധമായ നന്ദി രേഖപ്പെടുത്തി. " സബ്ബി യോജന സബ്ബി വികാസ്" എന്ന സന്ദേശം വഹിക്കുകയും ആഗ്രഹിച്ച ലക്ഷ്യം നേടുന്നതിനായി താഴെത്തട്ടിൽ അത് നടപ്പിലാക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ടോർച്ച് വാഹകനായും പങ്കാളിയായും എല്ലാ ബി.ഡി.കളെയും അദ്ദേഹം സ്വാഗതം ചെയ്യുന്നു.

ശ്രീ. പങ്കജ് കുമാർ, അണ്ടർ സെക്രട്ടറി, എം.ഒ.പി.ആർ.

എൻ.ഇ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള എല്ലാ വിശിഷ്ടാതിഥികളെയും റിസോഴ്സ് പേഴ്സൺമാരെയും ഫാക്കൽറ്റികളെയും പ്രതിനിധികളെയും സ്വാഗതം ചെയ്തു. പി.പി.സി യുടെ നാലാം വർഷമാണെങ്കിലും മാനുമായ ഒരു ജി.പി.ഡി.പി രൂപപ്പെടുത്താനുണ്ടെന്ന് ഇതുവരെ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ലൈൻ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റ് ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ സാന്നിധ്യവും കൺവെർജൻസ് ആസൂത്രണത്തിന് സാങ്കേതികതയും ഉദ്ദേശിച്ച നിലയിൽ എത്തുന്നില്ല. ഗ്രാമങ്ങളിൽ നിന്ന് നഗരങ്ങളിലേക്കുള്ള ജനങ്ങളുടെ കുടിയേറ്റം ആശങ്കയുടെ പ്രധാന ഉറവിടമാണ്.

ഡോ.സി.കതിരേശൻ അസോസിയേറ്റ് പ്രൊഫസർ & ഹെഡ്, സി.പി.ആർ.ഡി.പി & എസ്.എസ്.ഡി, എൻ.ഐ.ആർ.ഡി.പി.പി.ആർ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള ജനകീയ പദ്ധതി കാമ്പെയ്നെക്കുറിച്ച് (പിപിസി) ചർച്ച ചെയ്യുകയും പ്രാദേശിക തലത്തിലുള്ള ആസൂത്രണത്തിന്റേയും (ഒരു പഞ്ചായത്ത് - ഒരു പദ്ധതി) ഭരണ ഘടനയുടെയും പ്രാധാന്യത്തെക്കുറിച്ചും ചർച്ച ചെയ്തു. സാമ്പത്തിക വികസനത്തിനും സാമൂഹിക നീതിക്കും വേണ്ടിയുള്ള പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കാൻ പഞ്ചായത്തുകൾക്ക് നൽകിയിരിക്കുന്ന വ്യവസ്ഥകൾ.

ഡോ. നാരായൺ സാഹു, അസോസിയേറ്റ് പ്രൊഫസർ, എൻ.ഐ.ആർ.ഡി.പി.ആർ, ഗുവാഹത്തി എൻ.ഇ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള എല്ലാ വിശിഷ്ടാതിഥികളെയും റിസോഴ്സ് പേഴ്സൺമാരെയും ഫാക്കൽറ്റികളെയും പ്രതിനിധികളെയും സ്വാഗതം ചെയ്യുകയും റീജിയണൽ വർക്കുകൾ പ്രോഗ്രാം മൊഡ്യൂളിന്റെ ഉള്ളടക്കം വിശദീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.

മുഖ്യാതിഥി ശ്രീമതി. അന്താര സർക്കാർ, ദേബ്, സഭാധിപതി, പശ്ചിമ ത്രിപുര ജില്ലാ പരിഷത്ത്, എൻ.ഇ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള എല്ലാ വിശിഷ്ടാതിഥികളെയും റിസോഴ്സ് പേഴ്സൺമാരെയും ഫാക്കൽറ്റികളെയും പ്രതിനിധികളെയും സ്വാഗതം ചെയ്യുകയും ഗ്രാമസഭയുടെ ജി.പി.ഡി.പി തയ്യാറാക്കേണ്ടതിന്റെ പ്രാധാന്യം എടുത്തു കാണിക്കുകയും ചെയ്തു. ഗ്രാമസഭയിൽ ഗ്രാമീണരുടെയും ലൈൻ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റ് ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെയും പങ്കാളിത്തം ത്യംകരമല്ലെന്ന് അതിനാൽ ഈ പ്രശ്നത്തെ എങ്ങനെ നേരിടണമെന്ന് എല്ലാ പങ്കാളികളും പരിശോധിക്കണമെന്നും അവർ പറഞ്ഞു. കൂടാതെ, ഗ്രാമീണരുടെ സാമൂഹിക-സാമ്പത്തിക പരിവർത്തനത്തിനായി ശിൽപശാലയുടെ പഠനം താഴെത്തട്ടിൽ നടപ്പിലാക്കാൻ എല്ലാ Z.P.Z.കളോടും പങ്കാളികളോടും അവർ അഭ്യർത്ഥിച്ചു.

Inaugural of the exhibition by Smt. Antara Sarkar Deb, Sabhadhipati, Paschim Tripura Zilla Parishad

2.2 സാങ്കേതിക സെഷൻ I: പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള ജനകീയ പദ്ധതി പ്രചാരണം

എം.ഒ.പി.ആർ കൺസൾട്ടന്റ് ശ്രീമതി. പിയാലി റോയ് പ്ലീസർസ് ഹാൻ കാമ്പെയ്ന്റെ (സബ്ബി യോജന സബ്ബി വികാസ്) ഒരു അവലോകനം അവതരിപ്പിച്ചു. അവർ

75
Azadi Ka
Amrit Mahotsav

റീജിയണൽ വർക്കുകൾക്കായി ടോൺ സജ്ജമാക്കി, വർഷങ്ങളായി G P D P യുടെ പശ്ചാത്തലം, ലക്ഷ്യങ്ങൾ, പ്രക്രിയ, പുരോഗതി, ബി.പി.ഡി.പി.ഓ. ഡി.പി.ഡി.പി.എന്നിവയുടെ നിലവിലെ അവസ്ഥ എന്നിവയെക്കുറിച്ച് സംസാരിച്ചു.

അവർണ്ണനീളുന്ന കാര്യങ്ങൾ ചർച്ച ചെയ്തു: 90% ജി.പി.ഡി.പി.ഓ. ഒരു ഗ്രാമസഭകൾ നടത്തുകയും രണ്ട് ഗ്രാമസഭകൾക്ക് പകരം ജി.പി.ഡി.പി.ഓ. സൈക്കിളിലെ എല്ലാ പരിപാടികളും സംയോജിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

- ഗ്രാമസഭകളിൽ പൗരന്മാരുടെ കൂടുതൽ പങ്കാളിത്തം / പാജർ ആവശ്യമാണ്
- I E C പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് ബഹുജന സമാഹരണം ഉറപ്പാക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത
- ലൈൻ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റുകളിൽ നിന്നുള്ള കൂടുതൽ പിന്തുണ/പങ്കാളിത്തത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം
- ജി.പി.ഡി.പി.ഓ.യിൽ ഗ്രാമ ദാരിദ്ര്യം കുറയ്ക്കുന്നതിനുള്ള പദ്ധതികൾ (വി.പി.ആർ.പി) ഉൾപ്പെടുത്തൽ
- റിസോഴ്സ് എൻവലപ്പിൽ മറ്റ് മന്ത്രാലയങ്ങളുടെ മുൻനിര സ്കീമുകളുടെ ആവശ്യകത- വ്യക്തി MGNREGA, XV FC സ്കീമുകൾ നിലവിൽ ഉപയോഗിക്കുന്നു

മിസ്.മോണിക്കമീന, എം.ഒ.പി.ആർ, എൻ.ഇ സംസ്ഥാനങ്ങൾക്കുള്ള ആർ.ജി.എസ്.എ റിലീസ് & പി.എഫ്.എം.എസ്.സ്റ്റാൻഡ് എന്നിവയിൽ അവതരിപ്പിച്ചു. ആർ.ജി.എസ്.എ അക്കൗണ്ടിന്റെ എൻ.ഇ സംസ്ഥാനങ്ങൾ തിരിച്ചുള്ള സ്റ്റാൻഡ് എടുത്തുകാണിച്ചു കൊണ്ടാണ് അവർത്തിന്റെ വിശ്കലനം ആരംഭിച്ചത്. നിലവിൽ, അസം ഒഴികെ, എൻ.ഇയുടെ എല്ലാ സംസ്ഥാനങ്ങളും ഇതുവരെ സംസ്ഥാന നോഡൽ ഏജൻസി അക്കൗണ്ട് ഉപയോഗിച്ചു ചെയ്ത ഏജൻസികളെ മാപ്പ് ചെയ്തിട്ടില്ല. അതിനാൽ ഈ മാസത്തിനകം ഓൺലൈൻ ഏജൻസികളെ പോസിറ്റീവായി മാപ്പ് ചെയ്യണമെന്ന അവർ എല്ലാവരോടും അഭ്യർത്ഥിച്ചു.

യൂസി സമർപ്പിക്കാത്തതിനാൽ നിലവിൽ കുറച്ച് എൻ.ഇ സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് ആർ.ജി.എസ്.എ ഫണ്ട് ലഭിക്കുന്നില്ലെന്ന അവർ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. എല്ലാ സംസ്ഥാനങ്ങളോടും സംസ്ഥാന ഓഫീസുകൾ റിലീസ് ചെയ്യാനും ശേഷിക്കുന്ന യൂസികൾ എത്രയും വേഗം സമർപ്പിക്കാനും അവർ അഭ്യർത്ഥിച്ചു.

• സംസ്ഥാനം ടി.എം.പി.യിൽ ഓഫ്ലൈനായും ഓൺലൈനായും നടത്തുന്ന പരിശീലനകലണ്ടറും പരിശീലന ഷെഡ്യൂൾ പരിശീലനവും അപ്പോഡ് ചെയ്യണം

• ഇ-ഗ്രാം സ്വരാജ് പോർട്ടലിൽ ജി.പി.ഡി.പി.ഓ./ബി.പി.ഡി.പി.ഓ./ഡി.പി.ഡി.പി.ഓ. എന്നിവ അപ്പോഡ് ചെയ്യുന്നതിന് സംസ്ഥാനത്തിന് വേഗത്തിലാക്കാം.

ജി.പി.ഡി.പി.ഓ./ബി.പി.ഡി.പി.ഓ./ഡി.പി.ഡി.പി.ഓ.യുമായി സംയോജിപ്പിക്കുന്ന ജൈവ വൈവിധ്യ സംരക്ഷണ പദ്ധതിയെക്കുറിച്ച് എൻ.ഐ.ആർ.ഡി.പി.ആർ അസോസിയേറ്റ് പ്രൊഫസർ ഡോ.സി. കതിരേശൻ അവതരിപ്പിച്ചു. താഴെ പറയുന്ന കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം ചർച്ച ചെയ്തു:

• ജൈവ വൈവിധ്യ നിയമം 2002, ബയോ ഡൈവേഴ്സിറ്റി മാനേജ്മെന്റ് കമ്മിറ്റിയുടെ (ബി.എം.സി) ഭരണഘടന ബി.എം.സി.കളുടെ റോളുകളും ഉത്തരവാദിത്തങ്ങളും ഒപ്പം ജി.പി.ഡി.പി.ഓ. / ബി.പി.ഡി.പി.ഓ. / ഡി.പി.ഡി.പി.ഓ.യുമായി ജൈവ വൈവിധ്യ സംരക്ഷണ പദ്ധതിയുടെ സംയോജനത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം പ്രസ്താവിച്ചു.

• പീപ്പിൾസ് ബയോ-ഡൈവേഴ്സിറ്റി രജിസ്റ്ററിന്റെ മാർഗ്ഗ നിർദ്ദേശങ്ങളും പി.ബി.ആർ. തയ്യാറാക്കലിലെ സാമൂഹിക പങ്കാളിത്തത്തിന്റെ പ്രാധാന്യവും എൻ.ഇ.ആർ.സി.എൻ.ഐ.ആർ.ഡി.പി.ആർ, ഗുവാഹത്തിയിലെ അസോസിയേറ്റ് പ്രൊഫസർ ഡോ. നാരായൺ സാഹു, തെളിവുകൾ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള പഞ്ചായത്ത് ആസൂത്രണത്തെക്കുറിച്ച് അവതരിപ്പിച്ചു.

• പഞ്ചായത്ത് തലത്തിൽ തെളിവ് അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ആസൂത്രണത്തിന്റെ ആവശ്യകത അദ്ദേഹം വിശദീകരിച്ചു, അടിസ്ഥാന യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളുടെയും യഥാർത്ഥ ആവശ്യങ്ങളുടെയും തെളിവായി ആവശ്യമായതും മതിയായതുമായ ഡാറ്റ ഉപയോഗിച്ച് പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കണമെന്ന അദ്ദേഹം സൂചിപ്പിച്ചു.

ഡോ. നാരായൺ സാഹു, അസോസിയേറ്റ് പ്രൊഫസർ, NERC-NIRDPR, ഗുവാഹത്തി, തെളിവുകൾ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള പഞ്ചായത്ത് ആസൂത്രണത്തെക്കുറിച്ച് അവതരിപ്പിച്ചു.

• പഞ്ചായത്ത് തലത്തിൽ തെളിവ് അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ആസൂത്രണത്തിന്റെ ആവശ്യകത അദ്ദേഹം വിശദീകരിച്ചു, അടിസ്ഥാന യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളുടെയും യഥാർത്ഥ

ആവശ്യങ്ങളുടെയും തെളിവായി ആവശ്യമായതും മതിയായതുമായ ഡാറ്റ ഉപയോഗിച്ച് പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കണമെന്ന അദ്ദേഹം സൂചിപ്പിച്ചു.

• ലൈൻ വകുപ്പുകളുടെ വിവരങ്ങളുടെ ലഭ്യത അദ്ദേഹം ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുമായി ചർച്ച ചെയ്തു. കേന്ദ്ര പഠനങ്ങളിലൂടെ, ഒന്നുകിൽ ലൈൻ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റ് ഡാറ്റ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തിൽ ലഭ്യമല്ല അല്ലെങ്കിൽ ഭാഗികമായി ലഭ്യമല്ലെന്ന നിരീക്ഷിക്കപ്പെടുന്നു. ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പിന്റെ ഡാറ്റയെയും സ്കീമിനെയും കുറിച്ചുള്ള അറിവ് സംബന്ധിച്ച ഗ്രാമസഭകളിലെ മുൻനിര പ്രവർത്തകരുടെ കഴിവിന്റെ നിലവാരം അനിശ്ചിതത്വത്തിലാണ്

Gramsabha on PPC- State- Sikkim, District- West Sikkim, GP- Timburbong

2.3 സാങ്കേതിക സെഷൻ II: വി. പി. ഡി.പി.ഓ./ജി.പി.ഡി.പി.ഓ.യുമായി സ്കീമുകളുടെയും പ്രോഗ്രാമുകളുടെയും സംയോജനം ക്ഷണിക്കപ്പെട്ട ലൈൻ മിനിസ്ട്രികളും ഓർഗനൈസേഷനുകളും മുഖേനയുള്ള അവതരണം

മിസർ സൗമെൻ ബാഗ്ലി, യുണൈറ്റഡ് നേഷൻസ് ചിൽഡ്രൻസ് ഫണ്ട് (യുണിസെഫ്)

• കുട്ടികൾ മുതിർന്നവരേക്കാൾ കൂടുതൽ ദുർബലരായതിനാൽ അവർക്ക് പ്രത്യേക ശ്രദ്ധ നൽകണമെന്ന അദ്ദേഹം വിശദീകരിച്ചു; കുട്ടികൾ പ്രത്യേകിച്ചു ചൂഷണത്തിനും ദുരുപയോഗത്തിനും ഇരയാകുന്നു. കുട്ടികളുടെ കഴിവുകൾ തിരിച്ചറിയാൻ ശിശുസൗഹൃദ പഞ്ചായത്തുകൾക്ക് കഴിയും.

• രാജ്യത്തെ എല്ലാ കുട്ടികൾക്കും മൗലികാവകാശങ്ങൾ ഉറപ്പുനൽകുന്ന ഭരണഘടനാ വ്യവസ്ഥകളെക്കുറിച്ചും കുട്ടികളുടെ സംരക്ഷണം, സംരക്ഷണം, വികസനം എന്നിവയെ നിയന്ത്രിക്കുന്ന പ്രധാന നിയമങ്ങളെക്കുറിച്ചും അദ്ദേഹം സംസാരിച്ചു.

• ശിശുസൗഹൃദ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിന്റെ പ്രധാന സവിശേഷതകൾ, എം.ഒ.പി.ആർ& എസ്.ഡി.ജികളുടെ പ്രാദേശികവൽക്കരണം, പി.ആർ.ഐകൾ എന്നിവയുടെ പങ്കു അദ്ദേഹം വിശദീകരിച്ചു.

• കൂടാതെ, കുട്ടികൾ അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനായി " ബാലസഭകൾ" സംഘടിപ്പിക്കേണ്ടതിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം ചർച്ച ചെയ്തു.

ശ്രീ. പങ്കജ് കുമാർ, ദേശീയ ദുരന്ത നിവാരണ അതോറിറ്റി (എൻ.ഡി.എം.എ)

• പതിറ്റാണ്ടുകളുടെ വികസന നേട്ടങ്ങളെ ദുരന്തങ്ങൾ കവർന്നെടുക്കുന്നതിനാൽ പഞ്ചായത്ത് വികസന

75
Azadi Ka
Amrit Mahotsav

പദ്ധതിയിൽ വില്ലേജ് ഡിസാസ്റ്റർ മാനേജ്മെന്റ് പ്ലാൻ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതിന്റെ പ്രാധാന്യം അദ്ദേഹം ചർച്ച ചെയ്തു.

- അദ്ദേഹം ഉദ്ധരിച്ചു: “ഒരു ഡോളർ അപകടസാധ്യത കുറയ്ക്കൽ അല്ലെങ്കിൽ ലഘൂകരണം എന്നിവയ്ക്കായി ചെലവഴിക്കുന്നു, പ്രതികരണത്തിനും ആശ്വാസത്തിനും ആവശ്യമായ ഏഴ് ഡോളർ ലാഭിക്കുന്നു”.
- കൂടാതെ, 2005 - ലെ ഡിഎം ആക്ടിലെ പ്രധാന വ്യവസ്ഥകളും ദുരന്തസാധ്യത കുറയ്ക്കുന്നതിനും പ്രതിരോധിക്കുന്നതിനുമുള്ള പ്രധാനമന്ത്രിയുടെ പത്ത്-പോയിന്റ് അജണ്ടയെക്കുറിച്ചും അദ്ദേഹം ചർച്ച ചെയ്തു.

ഡോ. ജുയി ഭട്ടാചാര്യ, നാഷണൽ മിഷൻ മാനേജർ, ഡോ-എൻ.ആർ.എൽ.എം. എം.ഒ.പി.ആർ

- ഗ്രാമ ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജന പദ്ധതിയുടെ (വി.പി.ആർ.പി) പ്രക്രിയയെക്കുറിച്ചും ജി.പി.ഡി.പിയിൽ വി.പി.ആർ.പി ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെക്കുറിച്ചും അവർ ചർച്ച ചെയ്തു.
- വി.പി.ആർ.പി 2020 - 21 - ലെ പ്രധാന നേട്ടങ്ങൾ, വി.പി.ആർ.പി. തയ്യാറാക്കുന്നതിന്റെയും പഞ്ചായത്തുകൾക്ക് സമർപ്പിക്കുന്നതിന്റെയും സംസ്ഥാനാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള നില, വി.പി.ആർ.പി തയ്യാറാക്കുമ്പോൾ നേരിടുന്ന പ്രധാന പ്രശ്നങ്ങൾ എന്നിവ അവർ ഉന്നിപ്പറയുകയും ചെയ്തു. major problems encountered while preparing the VPRP.

ശ്രീമതി . ബെൻസീർ നസീം നവാസ്, തീമാറ്റിക് ആർക്കി, കുടുംബശ്രീ-എൻ.ആർ.ഒ

- വി.പി.ആർ.പി (2020 - 21) - നുള്ള കുടുംബശ്രീ-എൻ.ആർ.ഒയുടെ തന്ത്രം അവർ എടുത്തുപറഞ്ഞു.
- പ്രായോഗികവും സുതാര്യവും പങ്കാളിത്തവുമുള്ള ജി.പി.ഡി.പി തയ്യാറാക്കാൻ എസ്.എച്ച്.ജി നെറ്റ്വർക്കുമായി സഹകരിക്കുന്നതിന്റെ നേട്ടങ്ങളും അവർ ശ്രദ്ധിക്കുന്നു.

മിസ്റ്റർ റിപൻചക്ര, സ്റ്റേറ്റ് മിഷൻ മാനേജർമാർ, ടി.ആർ.എൽ.എം

- ത്രിപുര റൂറൽ ലൈവ്ലിഹുഡ് മിഷന്റെ സുപ്രധാന നേട്ടങ്ങളും വി.പി.ആർ.പിയുടെ തയ്യാറെടുപ്പിനായി ത്രിപുര ഉപയോഗിക്കുന്ന സാങ്കേതിക വിദ്യകളും അതിന്റെ നിലവിലെ അവസ്ഥയും അദ്ദേഹം ഉന്നിപ്പറഞ്ഞു.

2.4 ടെക്നിക്കൽ സെഷൻ III: പി. ആർ.ഐ.കളിൽ എസ്.ഡി.ജികൾ പ്രാദേശികവൽക്കരിക്കുന്നു | ശ്രീ. സരോജ് കുമാർ ദാഷ്, എസ്.ഐ.ആർ.ഡി.പി.ആർ, ഒഡീഷയിലെ ജോയിന്റ് ഡയറക്ടർ & അംഗം, എസ്.ഡി.പി.പി.ആർ.ഐകൾ

- എസ്.ഡി.ജികളുടെ ആശയത്തെക്കുറിച്ചും എസ്.ഡി.ജികളെ പ്രാദേശികവൽക്കരിക്കുന്നതിന്റെ അർത്ഥത്തെക്കുറിച്ചും അദ്ദേഹം ഹ്രസ്വമായി ചർച്ച ചെയ്തു. സാധാരണക്കാരുടെ പ്രശ്നങ്ങളുമായി എസ്.ഡി.ജികളെ സമന്വയിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള തന്ത്രങ്ങൾ രൂപീകരിക്കണമെന്ന് അദ്ദേഹം ഉന്നിപ്പറഞ്ഞു.
- എൻ.ഇ സംസ്ഥാനങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ട്രൈബൽ മെയ്ന്റനൻസ് ടീമിംഗിന്റെയും വികസനത്തിന്റെയും പ്രാധാന്യം അദ്ദേഹം ഉന്നിപ്പറഞ്ഞു.
- ലക്ഷ്യങ്ങൾ കൈവരിക്കുന്നതിന് ഒരു ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിന്റെ കാഴ്ചപ്പാട് ആയിരിക്കേണ്ട ഒമ്പത് തീമുകളായി എസ്.ഡി.ജികൾ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിന്റെ പ്രാധാന്യം അദ്ദേഹം ചർച്ച ചെയ്തു.
- ഫിനാൻസ് കമ്മീഷൻ & അവർഡ് ഗ്രാന്റുകൾ, മറ്റ് കേന്ദ്രാവിഷ്കൃത സ്കീമുകൾക്കും സംസ്ഥാനം സ്പോൺസേർഡ് സ്കീമുകൾക്കും പുറമെ, ലക്ഷ്യങ്ങൾ കൈവരിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു പ്രധാന സഹായ സ്രോതസ്സായിരിക്കാം. **ആർ.ജി.എസ്.എ - എൻ.പി.എം.യു,**

എം.ഒ.പി.ആർ പ്രോജക്ട് മാനേജർ ശ്രീ.ആർ.എസ്.എൻ. ശർമ്മ,

നവീകരിച്ച ആർ.ജി.എസ്.എ & ജി.പി.ഡി.പിയുടെ പ്രാദേശികവൽക്കരണം എന്നിവയെക്കുറിച്ച് അവതരിപ്പിച്ചു. അദ്ദേഹം നവീകരിച്ച ആർ.ജി.എസ്.എ, എസ്.ഡി.ജി-കളുടെ പ്രാദേശികവൽക്കരണം എന്നിവയെക്കുറിച്ച് ചർച്ച ചെയ്തു, ഇക്കാര്യത്തിൽ ഇതിപ്പറയുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

- പതിവായി എസ്.എൽ.എം.
- ടി.ടിയുടെ ക്ലാസിറ്റി ബിൽഡിംഗ് തിരിച്ചറിഞ്ഞ എസ്.ഡി.ജി സൂചകങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള M.A സർവ്വേ
- ജി.പി.ഡി.പിയിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കേണ്ടത് ആസൂത്രണത്തിൽ അളവിൽ നിന്ന് ഗുണനിലവാരത്തിലേക്ക് മാറുന്നതായിരിക്കണം
- ജി.പി.ഡി.പി -യിൽ അഭിസംബോധന ചെയ്യേണ്ട എസ്.ഡി.ജി -കൾക്ക് കീഴിലുള്ള ആരെയും പിന്നിലാക്കരുത് എന്നതാണ്
- എസ്.ഡി.ജി-കളുടെ നിരീക്ഷണത്തിനായി പ്രത്യേക ഡാഷ്ബോർഡ്
- പി.ഡി.ഐ, എസ്.ഡി.ജി നേട്ടങ്ങൾക്ക് കീഴിൽ എസ്.ഡി.ജി പ്രാദേശികവൽക്കരിക്കുന്നതിനുള്ള അവർദ്ധകൾ
- ആർ.ജി.എസ്.എ വഴി എസ്.ഡി.ജികളുടെ പ്രാദേശികവൽക്കരണത്തിനുള്ള റോഡ് മാപ്പ്

2.5 സാങ്കേതിക സെഷൻ IV : പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻ കാമ്പെയ്ൻ - തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട പ്രതിനിധികളുടെ അനുഭവം പങ്കിടൽ ജില്ലാ പഞ്ചായത്തു പ്രസിഡന്റുമാരുടെ അനുഭവങ്ങൾ പങ്കുവയ്ക്കൽ അരുണാചൽ പ്രദേശ്: ശ്രീ ചുക്കു ബബ്ബു, ഇസഡ്ഡിസി, പാപുംപാറെ ജില്ല.

- പാപുംപാറെ ജില്ലയുടെ പ്രസിഡന്റായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട തന്റെ അനുഭവങ്ങൾ അദ്ദേഹം പങ്കുവെച്ചു
- പി.ആർ.ഐ.അംഗങ്ങൾക്കും ഭാരവാഹികൾക്കും ഓറിയന്റേഷനും പരിശീലനവും അതത് പാർട്ടികൾ കൃത്യസമയത്ത് നൽകുന്നില്ല.
- എല്ലാ ലൈൻ വകുപ്പുകളുടെയും ജി.പി.ഡി.പി / ഗ്രാമസഭകളിൽ പങ്കെടുക്കാതിരിക്കുക.
- ലൈൻ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റുകളുടെ പ്രവർത്തനം പരിശോധിക്കുന്നതിന് അനുയോജ്യമായ നിരീക്ഷണ സംവിധാനം നിലവിലില്ല.

മേലാലയ: ശ്രീമതി. ബിൻസറി ചുരക്, സെക്രട്ടറി, വിഇസി റോംബാഗെ, വെസ്റ്റ് ഗാരോ ഹിൽസ് ഡിസ്ട്രിക്റ്റ്

ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തിന്റെ സമഗ്ര വികസനത്തിനായി ലഭ്യമായ എല്ലാ പ്രാദേശിക വിഭവങ്ങളും ഉപയോഗിച്ച് ഒരു പങ്കാളിത്ത പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിൽ അവർ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചു.

ത്രിപുര: ശ്രീ. ജോയ്ദേബ് ദെബ്ബർമ, സഭാധിപതി, ഖോവായ് ജില്ല

- ജില്ലാ തലത്തിലും ബ്ലോക്ക് തലത്തിലും ഇത്തരത്തിലുള്ള ശിൽപശാല പതിവായി സംഘടിപ്പിക്കണമെന്ന് അദ്ദേഹം അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു.
- കർഷകന്റെ വരുമാനം ഇരട്ടിയാക്കുന്നതിന് എല്ലാ പദ്ധതികളും എല്ലാ തലങ്ങളിലും കൃത്യമായി നടപ്പിലാക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹം പരാമർശിക്കുന്നു.
- വികസന പ്രവർത്തനങ്ങളെക്കുറിച്ച് കൂടുതൽ അറിവ് ശേഖരിക്കുന്നതിനായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട പ്രതിനിധിയുടെ എക്സ്പോസർ സന്ദർശനത്തിനുള്ള പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിക്കുന്നതിന് അദ്ദേഹം ഉന്നത നൽകി.

ത്രിപുര: ശ്രീ. അമലേന്ദു ദാസ്, സഭാധിപതി, ഉനകോട്ടിജില്ല

- ആക്ഷൻ പ്ലാനിന് ചില പരിമിതികൾ ഉണ്ട്, മുൻഗണനാക്രമത്തിലുള്ള പദ്ധതികൾ രൂപപ്പെടുത്തുകയും ഫലപ്രദമായ വികസനത്തിന് ഒരു ഉപദേശം ഉണ്ടായിരിക്കുകയും വേണം.
- ആസൂത്രണ പ്രക്രിയയിൽ ലൈൻ വകുപ്പിന്റെ പങ്കാളിത്തം മെച്ചപ്പെടുത്തണം.
- സമഗ്രമായ വികസന ലക്ഷ്യം കൈവരിക്കുന്നതിന്, പ്രായോഗിക ആസൂത്രണവും സുതാര്യതയും നിലനിർത്തണം.
- 15 - ാം ധനസഹായവും സംസ്ഥാന ഫണ്ടും ഉപയോഗിച്ച് വരുമാനം സൃഷ്ടിക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ, കുടിവെള്ള പ്രശ്നങ്ങൾ എന്നിവ പരിഹരിക്കുന്നു

ത്രിപുര: ശ്രീമതി. അന്തരസർക്കാർ ദേവ്, സഭാധിപതി, ത്രിപുര

- ഗ്രാമസഭകളുടെ പ്രാധാന്യം അവർ പരാമർശിക്കുകയും ഒരു വർഷത്തിൽ ഗുണമേന്മയുള്ള ഗ്രാമസഭകളുടെ എണ്ണം വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.
- ഗ്രാമസഭയുടെ ഷെഡ്യൂളിനെക്കുറിച്ച് വ്യാപകമായ ബോധവൽക്കരണം നടത്തുകയും ലൈൻ വകുപ്പിന്റെ പങ്കാളിത്തം ഉറപ്പാക്കുകയും വേണം.
- തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ജനപ്രതിനിധികൾക്ക് അവരുടെ പഠനം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനായി സംസ്കാരികരണവും പുറത്തുള്ള എകസപോഷർ സന്ദർശനങ്ങളിലും അവർ ശ്രദ്ധകേന്ദ്രീകരിച്ചു.
- ഉപയോഗിക്കാത്ത സർക്കാർ ഭൂമി (മത്സ്യബന്ധനവും മറ്റ് പ്രവർത്തനങ്ങളും ഏറ്റെടുക്കാം) ഉപയോഗിച്ച് തനത് വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ അവർ നിർദ്ദേശിച്ചു

ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് പ്രസിഡന്റുമാരുടെ അനുഭവങ്ങൾ പങ്കുവയ്ക്കൽ അരുണാചൽ പ്രദേശ്: ശ്രീ. ഹാപ്പി മാണെ, ജിപി അംഗം, മയൂ II ജി.പി, ലോവർ ദിബ്ബാഗലി ജില്ല

- തന്റെ ഭരണകാലത്ത് കുടിവെള്ളം, മൊബൈൽ കണക്റ്റിവിറ്റി, റോഡ് കണക്റ്റിവിറ്റി എന്നിവ വിവിധ ഫണ്ടുകൾ ഉപയോഗിച്ച് മെച്ചപ്പെടുത്തിയതായി അദ്ദേഹം റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.
- ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തിന്റെ വികസനത്തിനായി ഒരു വർഷത്തിനുള്ളിൽ സർക്കാരിന് ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിന്റെ എല്ലാ വികസന ജോലികളും ഏറ്റെടുക്കാൻ കഴിയാത്തതിനാൽ, ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തിന്റെ വികസനത്തിന് സാധനങ്ങളായോ പണമായോ തൊഴിലാളികളായോ സംഭാവനകൾ നൽകാൻ അദ്ദേഹം നാട്ടുകാർ പ്രേരിപ്പിച്ചു.

അസം: ശ്രീ. മനാബ സനവാൾ, തലാപ് ജിപി, ടിൻസുകിയ ജില്ല

- തന്റെ പഞ്ചായത്തിൽ നടത്തിയ എല്ലാ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങളും കൃത്യമായതും ഫലപ്രദവുമായ ആസൂത്രണത്തോടെ അദ്ദേഹം പങ്കുവെച്ചു.
- ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തിൽ ലഭ്യമായ ഫണ്ട് ഉപയോഗിച്ച് തനത് വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിലും അദ്ദേഹം ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചു.

അസം: ശ്രീ. പ്രദീപ് ദേവരി, ബാഗ്ലാപ്പ് ജിപി, മോറിഗാവ് ജില്ല

- 2017-18 വർഷത്തെ ദീൻ ദയാൽ ഉപാധ്യായ പഞ്ചായത്ത് സശക്തികരണ പൂർണ്ണാർക്കം ബാഗ്ലാപ്പ് ജി.പി നേടിയെന്നും അവാർഡിൽ നിന്നുള്ള പണം പഴൾടി ഹാച്ചറി സൗകര്യം നിർമ്മിക്കാൻ ഉപയോഗിച്ചെന്നും ഇത് പഞ്ചായത്തിന്റെ വരുമാന

സ്രോതസ്സായി മാറിയെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടിക്രമങ്ങൾ അദ്ദേഹം പങ്കുവെച്ചു.

2.6 ടെക്നിക്കൽ സെഷൻ V : എം.ഒ.പി.ആർ സംരംഭങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള അവതരണങ്ങൾ

ശ്രീജി.എസ്. കൃഷ്ണൻ, കൺസൾട്ടന്റ്, എം.ഒ.പി.ആർ വൈബ്രന്റ് ഗ്രാമസഭ ഉണ്ടാക്കുന്നതിനുള്ള സെഷൻ എടുത്തു. അദ്ദേഹം ഇനിപ്പറയുന്ന പോയിന്റുകൾ ചർച്ചചെയ്തു:

- ഗ്രാമസഭയുടെ ഭരണഘടന വ്യവസ്ഥകളും ഗ്രാമസഭയിൽ പ്രത്യേകിച്ചു സ്ത്രീകളുടെ പങ്കാളിത്തനിലവാരവും അദ്ദേഹം ചർച്ചചെയ്തു.
- ഗ്രാമസഭയെ ഉൾജ്ജ്വലമാക്കുന്നതിനുള്ള പ്രക്രിയയെ അദ്ദേഹം പരാമർശിച്ചു, അതായത് ഗ്രാമസഭയെ ജൈവികവും നൂതനവും സാർവത്രികമായി പ്രയോജനകരമാക്കുക.
- കൂടാതെ, ഗ്രാമസഭയെ വൈബ്രന്റ് ആക്കുന്നതിന് എം.ഒ.പി.ആർ നൽകിയ ഏറ്റവും പുതിയ ഉപദേശം അദ്ദേഹം പരാമർശിച്ചു.

ഡോ.കതിരേശൻ അസോസിയേറ്റ് പ്രൊഫസർ, എൻ.ഐ.ആർ.ഡി.പി.ആർ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്

ആസൂത്രണത്തിനുള്ള ഗ്രാമമൺചിത്ര - സ്പെഷ്യൽ ടൂൾ എന്ന വിഷയം അവതരിപ്പിച്ചു.

- ജി.പി.ഡി.പി രൂപീകരണ പ്രക്രിയയിൽ ജിയോ സ്പെഷ്യൽ പ്ലാനിംഗ് ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിന്റെ പ്രാധാന്യവും പ്രയോജനവും അദ്ദേഹം ചർച്ചചെയ്തു.
- ഉപഗ്രഹ ചിത്രങ്ങളുമായി സ്പെഷ്യൽ ഡാറ്റാ സെനറെറുകൾ അതിന്റെ നിലവിലെ അവസ്ഥയിൽ പദ്ധതിയുടെ ദൃശ്യചിത്രം നൽകുമെന്നതിനാൽ, സൂസ്ഥിര വികസന പദ്ധതിക്കായി ഭൂമി ശാസ്ത്രപരമായ ഡാറ്റാ ഉപയോഗിക്കാനാണ് എം.ഒ.പി.ആർ ഉദ്ദേശിക്കുന്നതെന്നും അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിച്ചു.
- കൂടാതെ, എം.ഒ.പി.ആർ അതായത് ഗ്രാമസ്വരാജ്, ഗ്രാമമൺചിത്ര, മിഷൻ അന്തോദ്യ, വൈബ്രന്റ് ഗ്രാമസഭ, ജി.പി.ഡി.പി, പൗരാവകാശരേഖ, സ്വാമിത്വ എന്നിവയുടെ സുപ്രധാന വെബ് പോർട്ടലുകളെ അദ്ദേഹം ഓർമ്മിപ്പിച്ചു.

2.7 സമാപന സമ്മേളനം ഈ വർഷം പൂർത്തിയാക്കി നിന്നുള്ള ടേക്ക് അവേകൾ: സംസ്ഥാന പ്രതിനിധികളിൽ നിന്നുള്ള അവതരണങ്ങൾ

ത്രിപുര: ശ്രീ. രത്തൻ നാമ, അസിസ്റ്റന്റ് ഡയറക്ടർ, പഞ്ചായത്ത് ഡയറക്ടറേറ്റ്, ത്രിപുര

- കേന്ദ്ര വിഷ്വൽ പദ്ധതി/ സംസ്ഥാന സ്പോൺസേർഡ് സ്കീം മുതലായവ ഉപയോഗിച്ച് ശരിയായതും ഫലപ്രദവുമായ ആസൂത്രണത്തോടെ പഞ്ചായത്ത് പ്രാദേശങ്ങളിൽ നടത്തിയ ഏതാനും വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾ അദ്ദേഹം പങ്കുവെച്ചു.
- പീപ്പിൾസ് പ്ലാനിംഗ് കാമ്പയിന്റെ തുടക്കം മുതൽ, ഭരണഘടനയുടെ പതിനൊന്നാം ഷെഡ്യൂളിലെ 29 വിഷയങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള പരമാവധി ലൈൻ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റിനെ ഉൾപ്പെടുത്തി ത്രിപുര സംസ്ഥാനം ഒരു സമഗ്രകർമ്മ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നു.

പഞ്ചായത്ത് പരികൽപ്പന ഉത്സവ്: അസം സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ഒരു അനുഭവം

*പബിത്രകലിത, ജോയിന്റ് ഡയറക്ടർ (ടി.ആർ.ജി), എസ്.ഐ.പി.ആർ.ഡി, അസം

പശ്ചാത്തലം:

2019-20 സാമ്പത്തികവർഷത്തേക്കുള്ള ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതികൾ (ജി.പി.ഡി.പി) തയ്യാറാക്കാൻ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളെ (ജി.പി) പ്രാപ്തമാക്കുന്നതിനായി പീപ്പിൾസ് പ്ലാൻ കമ്പയിൻ (പി.പി.സി) സബ്ജി യോജന സബ് വികാസ് 02.10.2018 മുതൽ 31.12.2018 വരെ ആദ്യമായി ആരംഭിച്ചു. സമഗ്രവും യാഥാർത്ഥ്യവും പങ്കാളിത്തവുമായരീതിയിൽ കൃത്യമായ ആസൂത്രണത്തിലൂടെയും പരിശീലനത്തിലൂടെയും ഈ കമ്പയിൻ ഫലപ്രദമായി പുരത്തിയാക്കാൻ കഴിയും; സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ ഉൾജ്ജ്വലമായ ഇൻപുട്ടുകളും ബന്ധപ്പെട്ട മന്ത്രാലയങ്ങളുടെ/വകുപ്പുകളുടെ ശക്തമായ പിന്തുണയും. ജനകീയ പദ്ധതി കമ്പയിൻ 2018-ൽ ആരംഭിച്ചതു മുതൽ സമഗ്രവും യാഥാർത്ഥ്യബോധമുള്ളതുമായ പഞ്ചായത്ത് വികസനപദ്ധതി പങ്കാളിത്തത്തോടെ തയ്യാറാക്കുന്നതിൽ പ്രധാന പങ്കുവഹിച്ചു. മിഷൻ അന്വേഷണയുടെ കീഴിൽ ലഭ്യമായ പ്രായോഗിക ഡാറ്റ, മുൻവർഷ പദ്ധതിയുടെ വിട്ടുവീഴ്ചകൾ, പ്രാഥമിക വിവരശേഖരണം എന്നിവയെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ജനങ്ങളുടെ ആവശ്യം ഉൾക്കൊള്ളുന്നതിനായി താഴെയുള്ള ആസൂത്രണരീതി സ്വീകരിക്കുക എന്നതാണ് പ്രധാനലക്ഷ്യം. ജി.പി.ഡി.പി-യുടെ രൂപീകരണത്തിന്റെ പ്രധാന ഘട്ടങ്ങൾ /ലക്ഷ്യം ജി.പി.ഡി.പി-യിൽ പിടിച്ചെടുക്കേണ്ടതും (i) ദാരിദ്ര്യം കുറയ്ക്കൽ; (ii) മാനവ വികസനം; (iii) എസ്സി/എസ്ടി, വികലാംഗർ, സ്ത്രീകൾ, ദുർബല വിഭാഗങ്ങൾ എന്നിവർക്ക് പ്രത്യേക ഉന്നത നൽകുന്ന സാമൂഹിക വികസനം; (iv) സാമ്പത്തിക വികസനം; (v) പാരിസ്ഥിതിക വികസനം; (vi) പൊതുസേവന വിതരണവും (vii) ചെലവില്ലാത്ത വികസനവും, നടപ്പാക്കലിന്റെ പ്രധാനതന്ത്രം സെൻട്രൽ / സ്റ്റേറ്റ്സ് കീംസ് കളുമായി സംയോജിപ്പിച്ച ആസൂത്രണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ / പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുക എന്നതാണ്. മിഷൻ അന്വേഷണയുടെ കീഴിൽ ലഭ്യമായ പ്രായോഗിക ഡാറ്റ, മുൻവർഷ പദ്ധതിയുടെ വിട്ടുവീഴ്ചകൾ, പ്രാഥമിക വിവരശേഖരണം എന്നിവയെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ജനങ്ങളുടെ ആവശ്യം ഉൾക്കൊള്ളുന്നതിനായി താഴെയുള്ള ആസൂത്രണ രീതി സ്വീകരിക്കുക എന്നതാണ് പ്രധാന ലക്ഷ്യം. ഒരു കൂട്ടുകീഴിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന എല്ലാ വകുപ്പുകൾക്കും പങ്കാളികൾക്കും വേണ്ടി "ഒരു ദൗത്യം ഒരു പദ്ധതി" എന്നതിന്റെ സാരാംശത്തിൽ 2020-21-ലെ പ്ലാൻ കാമ്പെയ്നായി പി.പി.സി സമീപനം വീണ്ടും അവതരിപ്പിച്ചു. അങ്ങനെ എല്ലാ ലൈൻ വകുപ്പുകൾക്കും പഞ്ചായത്തിൽ പങ്കെടുക്കാനുള്ള അന്തരീക്ഷം പ്രാവർത്തികമാക്കുന്നു. ഒരു മിഷൻ മോഡിൽ ലൈൻ പ്ലാനിംഗ് കീഴിന്തവർഷം പി.പി.സി-യിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരുന്ന ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളുടെയും ഗ്രാമസഭകളുടെയും മറ്റ് പങ്കാളികളുടെയും ദൃശ്യവും തൃപ്തികർവുമായ പ്രകടനത്തിൽ നിന്ന് പ്രചോദനം ഉൾക്കൊണ്ടിട്ട്, പഞ്ചായത്ത് രാജ് മന്ത്രാലയം, ഗവ. 2020 ഒക്ടോബർ 2 മുതൽ 2021-22 വർഷത്തേക്കുള്ള ഭരണഘടനയുടെ പതിനൊന്നാം ഷെഡ്യൂളിൽ ലിസ്റ്റ് ചെയ്തിരിക്കുന്ന 29 വിഷയങ്ങളും ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പിന്റെ/മന്ത്രാലയത്തിന്റെ സീമകളും/പരിപാടികളും ജി.പി.ഡി.പി ഉൾപ്പെടുത്തണം. ജി.പി.ഡി.പി രൂപീകരണത്തിൽ പങ്കാളിത്ത പ്രക്രിയയിലൂടെ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനാൽ, എല്ലാ ലൈൻ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റുകളിലെയും മുൻനിരതൊഴിലാളികൾ ജി.പി-യിലെ അവരുടെ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിശദമായ അവതരണങ്ങൾ നടത്തുന്ന ഘടനാപരമായ ഗ്രാമസഭായോഗങ്ങൾ ആവശ്യമാണ്. മുൻനിര തൊഴിലാളികൾ നൽകുന്ന ഇത്തരം ഇൻപുട്ടുകൾ ജി.പി.ഡി.പി രൂപീകരണത്തിൽ ഒരു പ്രധാന പങ്കുവഹിക്കുന്നു, കാരണം ഇത് ജി.പി.ഡി.പി-യുടെ മേഖലാ പദ്ധതിയിലേക്ക് നയിക്കുന്നു. 2020-21 വർഷത്തേക്കുള്ള പി.പി.സി-യുടെ കീഴിലുള്ള ആസൂത്രണത്തിന്റെ മുഴുവൻ പ്രക്രിയയ്ക്കും അസാം സർക്കാർ മുൻകൈയെടുക്കുമെന്ന് പ്രഖ്യാപിച്ചത് പഞ്ചായത്ത് പരികൽപ്പന ഉത്സവ് ആയിട്ടാണ്. അതിൽ എല്ലാ ലൈൻ വകുപ്പുകളും പഞ്ചായത്ത്, ഗ്രാമ വികസന വകുപ്പും ഒരു റിയിലിസ്റ്റിക് കാർഷിക കർമ്മ

പദ്ധതി തയ്യാറാക്കാൻ പഞ്ചായത്തുകളെ സഹായിക്കും. 2020-21-ലെ തെളിവുകൾ, വസ്തുതകൾ, ശരിയായ ഗ്രാമ സഭകളിലൂടെ ലഭ്യമായ വിഭവങ്ങൾ എന്നിവയെ അടിസ്ഥാനമാക്കി. ഈ നിർദ്ദേശ പ്രകാരം, ഗ്രാമസഭകളുടെ നടത്തിപ്പും ജി.പി.ഡി.പി-യുടെ മാർഗ്ഗ നിർദ്ദേശങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന മാനദണ്ഡങ്ങൾക്കനുസൃതമായി നടപടിക്രമങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുന്നതും വിലയിരുത്തുന്നതിന് പഞ്ചായത്തുകൾ സന്ദർശിക്കുന്നതിനായി ഒരു പാനൽ രൂപീകരിച്ചു. വിവിധ പദ്ധതികളിലെയും പരിപാടികളിലെയും മുൻനിര തൊഴിലാളികൾ, പ്രത്യേകിച്ചു മഹാരഥാഗാസി ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതി (എം.ജി.എൻ.ആർ.ഇ.ജി.എസ്), ഡി.എ.വൈ.എൻ.ആർ.എൽ.എം മുതലായവയുടെ അത്യാധുനിക തലത്തിലുള്ള തൊഴിലാളികൾ നിർവഹിക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളും ചുമതലകളും ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകളുടെ ജി.പി.ഡി.പി രൂപീകരണ ജോലികളെ ഗണ്യമായി സഹായിക്കും. ഉപജീവന മിഷനിലെ വനിതാ കമ്മ്യൂണിറ്റി റിസോഴ്സ് പേജൻമാരെയും (സി.ആർ.പി) പരിശീലനം ലഭിച്ച സോഷ്യൽ ഓഡിറ്റർമാരെയും ഗ്രാമസഭായോഗങ്ങളിൽ ഫെസിലിറ്റേറ്റർമാരായി പങ്കെടുപ്പിക്കുക എന്നതും ഉദ്ദേശ്യമാണ്. മിഷൻ അന്വേഷണ സർവ്വേ ഗ്രാമത്തിലും ജി.പി തലത്തിലും ഉള്ള വിട്ടുവീഴ്ചകൾ കണ്ടെത്തുന്നതിനു വളരെയധികം സഹായിക്കുകയും തെളിവുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള ആസൂത്രണവും മുൻകൈ പ്രാപ്തമാക്കുകയും ചെയ്യും. With this background a details ഈ പശ്ചാത്തലത്തിൽ, പ്രക്രിയയുടെ എല്ലാവശങ്ങളും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ഒരു വിശദമായ പ്രവർത്തന പദ്ധതി നമ്മുടെ സംസ്ഥാനത്തിനായി തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്. മിഷൻ അന്വേഷണ സർവ്വേ നടത്തുന്നതിനും പങ്കാളിത്ത ആസൂത്രണം തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള വിവിധ ഘട്ടങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നതിനും വിവിധ കമ്മിറ്റികൾക്ക് പരിശീലനം ആരംഭിക്കും. അവസാനമായി, ജി.പി.ഡി.പി പ്ലാൻ പൂസിൽ അപ്ലോഡ് ചെയ്യണം. തീയതി തിരിച്ചുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ വിശദാംശങ്ങൾ ഇതിനകം പ്രചരിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. മേൽപ്പറഞ്ഞ കാര്യങ്ങൾ കണക്കിലെടുത്ത്, സംയോജിതവും കാര്യങ്ങൾ സമഗ്രവും യാഥാർത്ഥ്യബോധമുള്ളതുമായ ഗാവ് പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനും ലൈൻ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റ് ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ പങ്കാളിത്തം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും ഗാവ് പഞ്ചായത്തിനെ സുഗമമാക്കുന്നതിന് ജി.പി.ഡി.പി തയ്യാറാക്കുന്ന പ്രക്രിയയിൽ ഗ്രാമസഭകളിൽ മുതിർന്ന സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ പങ്കാളിത്തം ആവശ്യമാണ്. **മുതിർന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ വിശദാംശങ്ങളുടെ രീതി:** സ്റ്റാറ്റിലെ 2676 ഗാവ് പഞ്ചായത്തുകളിലും വി.ഡി.സി/വി.സി.ഡി.സി-കളിലും പോഗ്രാം നടപ്പിലാക്കും. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ, താഴെ പറയുന്ന കാര്യങ്ങളിൽ ഗാവ് പഞ്ചായത്തിന് സൗകര്യമൊരുക്കുന്നതിന് സംസ്ഥാനത്തെയും ജില്ലകളിലെയും മുതിർന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ പങ്കാളിത്തം ഉണ്ടായിരിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചു:

- മിഷൻ അന്വേഷണയെ അടിസ്ഥാനമാക്കി സർവ്വേ ചെയ്ത ഡാറ്റയുടെ മൂല്യനിർണ്ണയം സുഗമമാക്കുന്നതിന്.
- ജി.പി.പി.എഫ്.ടി/വി.പി.എഫ്.ടി തയ്യാറാക്കിയ കരട് പഞ്ചായത്ത് സ്റ്റാറ്റസ് റിപ്പോർട്ടിന്റെ ദർശനത്തിനും മുൻഗണനയ്ക്കും സൗകര്യമൊരുക്കുന്നതിന്.
- എ.എസ്.ആർ.എൽ.എം.എസിന്റെ എസ്.എച്ച്.ജി.കൾ തയ്യാറാക്കിയ ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജന പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള സൗകര്യത്തിനായി
- മിഷൻ അന്വേഷണ ഡാറ്റയെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ജി.പി.പി.എഫ്.ടി തയ്യാറാക്കിയ സമഗ്രമായ ദർശന പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള സൗകര്യമൊരുക്കി

- ജി.പി.യുടെ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റ് തിരിച്ചുള്ള സെക്ടറൽ പ്ലാൻ വേർതിരിക്കാൻ സൗകര്യമൊരുക്കുന്നതിന്. അതനുസരിച്ച്, 2020 നവംബർ 1 മുതൽ നവംബർ 19 വരെയും 2020 നവംബർ 27 മുതൽ ഡിസംബർ 13 വരെയും പഞ്ചായത്ത് പരികല്പന ഉത്സവത്തിൽ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകൾ സന്ദർശിക്കുന്നതിനായി വിസിറ്റിംഗ് ഓഫീസറുടെ വിശദമായ ഷെഡ്യൂൾ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്. പഞ്ചായത്ത് പരികല്പന സമയത്ത് 79 വിസിറ്റിംഗ് ഓഫീസർമാർ ഗ്രാമസഭകൾ സന്ദർശിച്ചു. പരികല്പന ഉത്സവ സന്ദർശകരായ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്ക് ഓറിയന്റേഷൻ പരിശീലനം നൽകി, ഇതിനായി തയ്യാറാക്കിയ ചോദ്യാവലി പുരിപ്പിക്കാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. എക്സിക്യൂട്ടീവ് സമ്മറി സംസ്ഥാന സർക്കാർ ചുമതലപ്പെടുത്തിയ വിസിറ്റിംഗ് ഓഫീസർമാരുടെ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകൾ സന്ദർശിച്ചതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറാക്കിയത്. ഈ ആവശ്യങ്ങൾക്ക് സന്ദർശനത്തിനായി മുതിർന്ന സിവിൽ സർവീസ് കേഡർമാരെ വിസിറ്റിംഗ് ഓഫീസർമാരായി തിരഞ്ഞെടുത്തു. എന്നാൽ, മറ്റ് ഇടപഴകൽ ക്ലാർണിംഗ്, ചില ഉദ്യോഗസ്ഥർക്ക് അവരുടെ ബ്ലോക്ക് സന്ദർശിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. പഞ്ചായത്തുകൾ സന്ദർശിച്ച 79 ഉദ്യോഗസ്ഥരിൽ 34 മുതിർന്ന സിവിൽ ഓഫീസർമാരും 9 ഉദ്യോഗസ്ഥർ പഞ്ചായത്ത് ഗ്രാമവികസന വകുപ്പിൽ നിന്നുള്ളവരും 36 പേർ എസ്.ഐ.പി.ആർ.ഡി-യിലെ ഫാക്കൽറ്റി അംഗങ്ങളുമാണ്. സന്ദർശക ഉദ്യോഗസ്ഥർ ഗ്രാമസഭകളുടെ കാലത്ത് അവർക്കിഷ്ടമുള്ള രണ്ട് പഞ്ചായത്തുകൾ സന്ദർശിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചു. മുഴുവൻ പരിപാടിയിലും "പഞ്ചായത്ത് പരികല്പന ഉത്സവം" ആയി പ്രഖ്യാപിച്ചു. ഈ ഉത്സവത്തിൽ, 2019 നവംബർ 7 മുതൽ നവംബർ 19 വരെയും 2019 നവംബർ 27 മുതൽ ഡിസംബർ 13 വരെയും വിസിറ്റിംഗ് ഓഫീസർമാർ സന്ദർശിച്ച 236 ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകൾ ഉൾപ്പെടുന്ന 24 ജില്ലകളും 88 ബ്ലോക്കുകളും ഉണ്ട്. "പഞ്ചായത്ത് പരികല്പന ഉത്സവ"ത്തിന്റെ നിരീക്ഷണങ്ങൾ ഇനിപ്പറയുന്നവയാണ്.

I. രണ്ടാം ഗ്രാമസഭാ മൈക്ക് അനുബന്ധം (91%) ആയിരുന്നു ജനങ്ങളെ അണിനിരത്തുന്നതിനുള്ള ഫലപ്രദമായ ഉപകരണം, തുടർന്ന് ക്ഷണം (82%), അറിയിപ്പ് (79%), ബാനർപട്ടി (76%)

II. വാർഷിക പ്രവർത്തന പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള മൂന്നാം ഗ്രാമസഭയിൽ മൈക്ക് അനുബന്ധം (82%), തുടർന്ന് ക്ഷണം (70%), അറിയിപ്പ് (70%), ബാനർ പട്ടി (64%)

III. രണ്ട് ഗ്രാമസഭകളിലും പങ്കെടുത്ത സ്ത്രീകളുടെ പങ്കാളിത്തം യഥാക്രമം 51%, 53% എന്നിങ്ങനെ പുരുഷന്മാരേക്കാൾ കൂടുതലാണ്.

IV. 2 - ആംഗ്ലാവ്സഭയിൽ 93% ഉം 3 - ആംഗ്ലാവ്സഭയിൽ 80% ഉം ഉള്ള രണ്ട് ഗ്രാമസഭകളിലും ശരിയായ അജണ്ട നിലനിർത്തുകയും പിന്തുടരുകയും ചെയ്യുവെന്നു കണ്ടെത്തി. എന്നിരുന്നാലും, മൂന്നാം ഗ്രാമസഭയിൽ 24% പഞ്ചായത്തുകൾ മാത്രമാണ് ശരിയായ അജണ്ട നിലനിർത്തുന്നതിന്റെ തെളിവുകൾ നൽകിയത്.

V. ലൈൻ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റിന്റെ സാന്നിധ്യവും മോശമായിരുന്നു. 18% ഉദ്യോഗസ്ഥർ മാത്രമാണ് ഗ്രാമസഭയിൽ പങ്കെടുത്തത്.

VI. 94% ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് രണ്ടാം ഗ്രാമസഭയ്ക്ക് മുമ്പായി പഞ്ചായത്തിന്റെ ആദ്യ സിറ്റിംഗ് സംഘടിപ്പിച്ചു. 79% ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് വാർഷിക ആക്ഷൻ ഗ്രാമസഭയ്ക്ക് മുമ്പായി രണ്ടാം സിറ്റിംഗ് സംഘടിപ്പിച്ചു.

VII. 93% ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തും വാർഡ് തിരിച്ചുള്ള സ്ഥിതി വിശകലനം നടത്തിയതായും 84% ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് വാർഡ് തിരിച്ചുള്ള D S R അവതരിപ്പിച്ചതായും നിരീക്ഷിക്കപ്പെടുന്നു.

IX. 73% ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് അനുബന്ധം-I ഉപയോഗിച്ചു പഞ്ചായത്ത് കരട് സ്ഥിതിനിശ്ചാർട്ട് പഞ്ചായത്ത് തയ്യാറാക്കിയതായി വ്യക്തമാണ്.

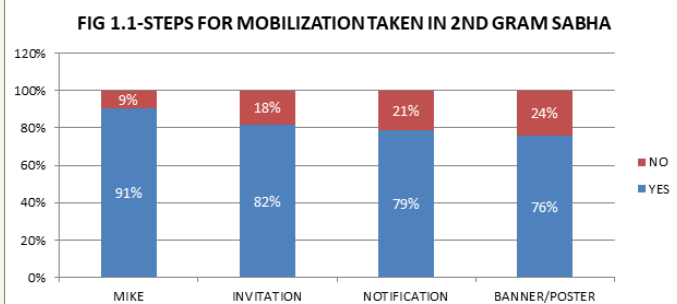
IX. 54% ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് അനുബന്ധം-II ഉപയോഗിച്ചു റിസോഴ്സ് എൻവലപ്പ് തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

X. 52% ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് മാത്രമേ അനുബന്ധം -IV ഉപയോഗിച്ചു ഹോളിസ്റ്റിക് ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതി (GDP) തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ളൂവെന്നു കണ്ടെത്തി.

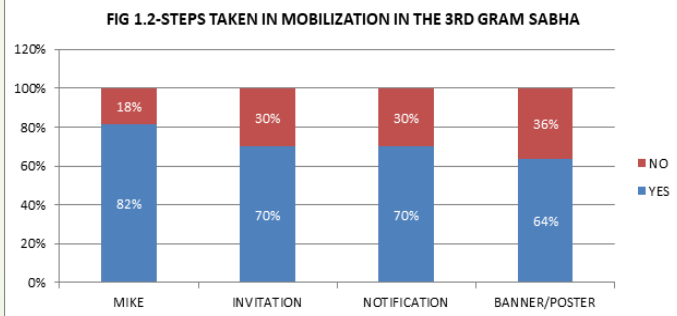
XI. 62% ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് 2020-2021 വാർഷിക കർമ്മ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കിയത് അനുബന്ധം-V ഉപയോഗിച്ചാണ്.

XII. ജി.പി.ഡി.പി.യുടെ അവിഭാജ്യ ഘടകമാണ് ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജന പദ്ധതി. ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജന പദ്ധതി തയ്യാറാക്കാൻ 59% ഗോവൻ പഞ്ചായത്തിനു മാത്രമേ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളൂ എന്നു വ്യക്തമാണ്

1.1 രണ്ടാം ഗ്രാമ സഭയിൽ ജനങ്ങളെ അണിനിരത്തുന്നതിന് സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ സർവ്വേയിൽ പങ്കെടുത്ത 236 ജി.പി-മാരിൽ 215 പഞ്ചായത്തുകൾ മൈക്ക് അനുബന്ധം 194 ജി.പി-മാർക്ക് ക്ഷണക്കത്തും 186 ജി.പി-മാർ അറിയിപ്പും 179 ജി.പി-മാർ ബാനറുകളും പോസ്റ്ററുകളും ഉപയോഗിച്ചു രണ്ടാം ഗ്രാമസഭയിലേക്ക് ആളുകളെ അണിനിരത്തി. 2 - രണ്ടാം ഗ്രാമസഭയിലേക്ക് ആളുകളെ അണിനിരത്താൻ ജി.പി-മാർ വിവിധ മൊബിലൈസേഷൻ രീതികൾ ശതമാനം തിരിച്ച് സ്വീകരിച്ചതിനെ ചിത്രം 1.1 പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നു.

1.2 മൂന്നാം ഗ്രാമസഭയിൽ ജനങ്ങളെ അണി നിരത്തുന്നതിന് സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ട 236 ജി.പി-മാരിൽ 82 ശതമാനം പഞ്ചായത്തുകളും മൈക്ക് അനുബന്ധം ഉപയോഗിച്ചു. 70 ശതമാനം ജി.പി-മാർക്ക് ക്ഷണക്കത്തും 70 ശതമാനം ജി.പി-മാർക്ക് അറിയിപ്പും 64 ശതമാനം ജി.പി-മാർ ബാനറുകളും പോസ്റ്ററുകളും ഉപയോഗിച്ചു. മൂന്നാം ഗ്രാമസഭയിലേക്ക് ആളുകളെ അണിനിരത്തി. മൂന്നാം ഗ്രാമസഭയിലേക്ക് ആളുകളെ അണിനിരത്താൻ ജി.പി-മാർ വിവിധ മൊബിലൈസേഷൻ രീതികൾ ശതമാനം തിരിച്ച് സ്വീകരിച്ചതിനെ ചിത്രം 1.2 പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നു.

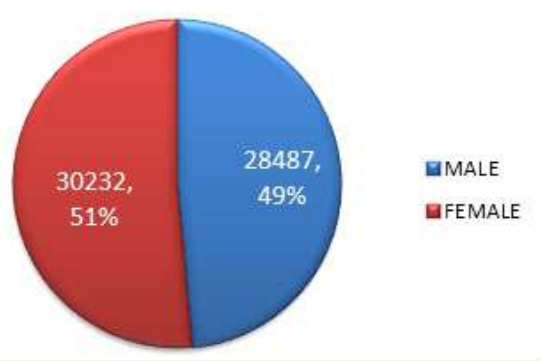

2.1 രണ്ടാം ഗ്രാമസഭയിൽ പുരുഷ-സ്ത്രീ അനുപാതത്തിന്റെ പങ്കാളിത്തം. സർവ്വേയിൽ പങ്കെടുത്ത 236 ജി.പി-മാരിൽ, രണ്ടാം ഗ്രാമസഭയിൽ പങ്കെടുക്കാൻ 58,721 പേർ ആ പഞ്ചായത്തുകളിൽ ഒത്തുകൂടി, അതിൽ 28,487 പുരുഷന്മാരും 30,232 പേർ സ്ത്രീകളുമാണ് പങ്കെടുത്തത്. പുരുഷ പങ്കാളിത്തത്തേക്കാൾ സ്ത്രീ പങ്കാളിത്തത്തിൽ ഗണ്യമായ വർദ്ധനവ് ഈ കണക്ക് കാണിക്കുന്നു.

3rd Gram Sabha showed a significant decrease in the overall രെ

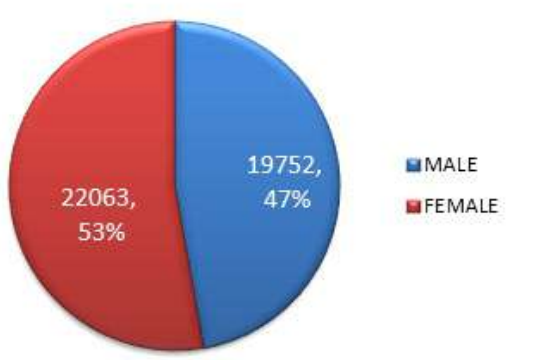
FIG 2.1-PARTICIPATION OF MALE AND FEMALE IN 2ND GAON SABHA

രണ്ടാം ഗ്രാമസഭയിൽ അണിനിരന്ന മൊത്തം പങ്കാളികളിൽ സ്ത്രീ പങ്കാളിത്തം 51% ആണ്, പുരുഷ പങ്കാളിത്തം 49% ആയിരുന്നു.

2.2 മൂന്നാം ഗ്രാമസഭയിൽ പുരുഷ-സ്ത്രീ അനുപാതത്തിന്റെ പങ്കാളിത്തം. മൂന്നാം ഗ്രാമസഭയിൽ പങ്കെടുത്ത 41,815 പേരിൽ 22,063 പേർ സ്ത്രീകളും 19,752 പേർ പുരുഷന്മാരുമാണ്. മൂന്നാം ഗ്രാമസഭയിൽ പങ്കെടുത്ത പുരുഷന്മാരുടെയും സ്ത്രീകളുടെയും ശതമാനം തിരിച്ചുള്ള വിതരണം യഥാക്രമം 47 ശതമാനവും 53 ശതമാനവും ആണെന്ന് ചിത്രം 2.2 കാണിക്കുന്നു.

FIG 2.2-PARTICIPATION OF MALE AND FEMALE IN 3RD GAON SABHA

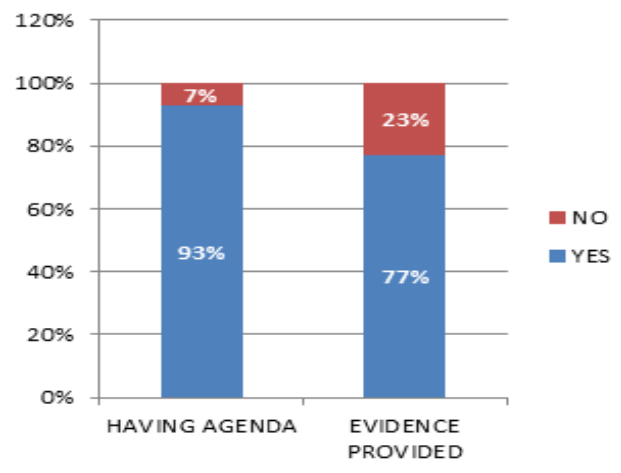

ഗ്രാമസഭയിൽ 16,906 ആളുകളുടെ പങ്കാളിത്തത്തിൽ ഗണ്യമായ കുറവുണ്ടായി. രണ്ടാമത്തെയും മൂന്നാമത്തെയും ഗ്രാമസഭകളിൽ സ്ത്രീകളുടെ പങ്കാളിത്തം അതിന്റെ പുരുഷ എതിരാളികളേക്കാൾ കൂടുതലാണ്.

3.1 ഗ്രാമസഭയിലെ ശരിയായ അജണ്ടയുടെ പരിപാലനം

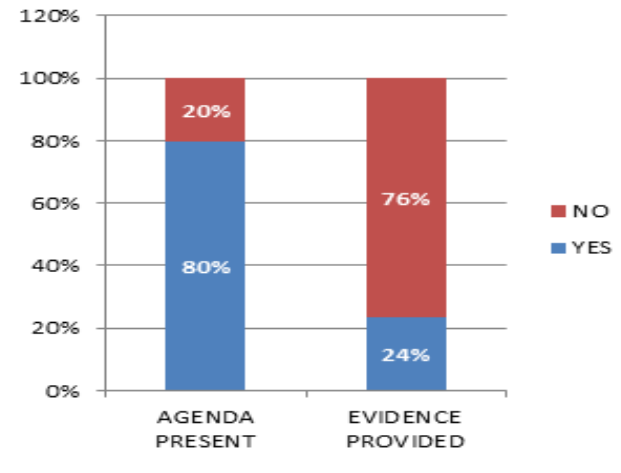
236 ജി.പി-മാരിൽ 219 ജി.പി-മാർ വിശകലനം ചെയ്യുകയും രണ്ടാം ഗ്രാമസഭയുടെ ശരിയായ അജണ്ട നിലനിർത്തുകയും ചെയ്തു. 93 ശതമാനം ജി.പി-മാരും ശരിയായ അജണ്ട നിലനിർത്തിയിരുന്നെങ്കിലും, 77 ശതമാനം മാത്രമാണ് അജണ്ട പരിപാലിക്കുകയും ശരിയായി പിന്തുടരുകയും ചെയ്യുന്നതിന്റെ തെളിവുകളും രേഖകളും നൽകിയതെന്ന് രണ്ടാം ഗ്രാമസഭയിലെ ശരിയായ അജണ്ടയുടെ ഒരു വിശകലനം ചിത്രം 3.1 കാണിക്കുന്നു.

FIG 3.1-MAINTENANCE OF PROPER AGENDA IN 2ND GAON SABHA

3.2 മൂന്നാം ഗ്രാമസഭയിലെ ശരിയായ അജണ്ടയുടെ പരിപാലനം 236 ജി.പി.മാരിൽ 189 ജി.പി.മാർ മൂന്നാം ഗ്രാമസഭയുടെ ശരിയായ അജണ്ട പിന്തുടരുകയും പരിപാലിക്കുകയും ചെയ്തു. 80 ശതമാനം ജി.പി.മാരും ശരിയായ അജണ്ട നിലനിർത്തിയിരുന്നെങ്കിലും 76 ശതമാനം മാത്രമാണ് അജണ്ട കൃത്യമായി പാലിക്കുകയും പിന്തുടരുകയും ചെയ്യുന്നതിന്റെ തെളിവുകളും രേഖകളും നൽകിയതെന്ന് മൂന്നാം ഗ്രാമസഭയിലെ ശരിയായ അജണ്ടയുടെ ഒരു വിശകലനം ചിത്രം 3.2 കാണിക്കുന്നു.

FIG 3.2-MAINTENANCE OF PROPER AGENDA IN 3RD GAON SABHA

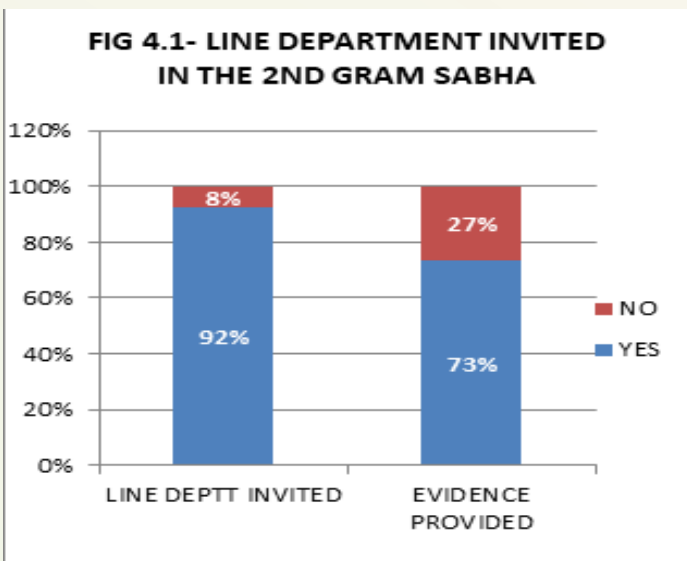

4.1 ലൈൻ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റുകൾ ക്ഷണിക്കുകയും രണ്ടാം ഗ്രാമസഭയിൽ തെളിവ് നൽകുകയും ചെയ്തു

വിശകലനം ചെയ്ത 236 ജി.പി മാരിൽ 217 ജി.പിമാർ ലൈൻ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റ് ഉദ്യോഗസ്ഥരെ ശരിയായ മാർഗ്ഗത്തിലൂടെ ക്ഷണിച്ചിരുന്നു, എന്നാൽ 172 ജി.പിമാർ മാത്രമാണ് രണ്ടാം ഗ്രാമസഭയിൽ ഉദ്യോഗസ്ഥരെ ക്ഷണിച്ചതിന് തെളിവായി രേഖകൾ നൽകിയത്.

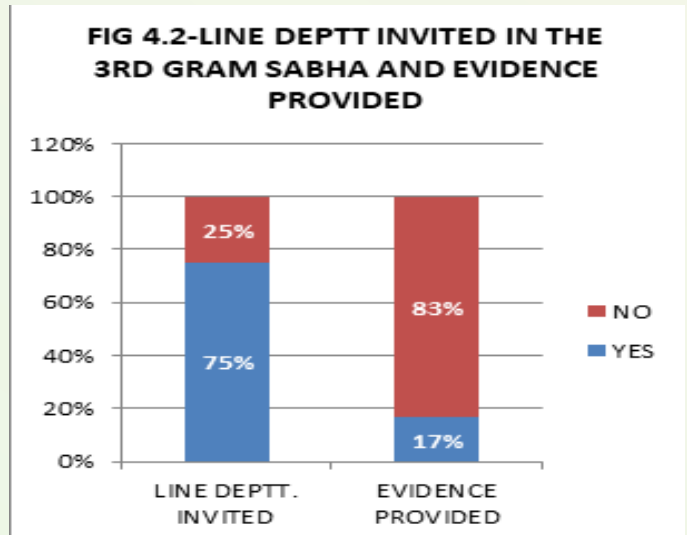
ബാക്കിയുള്ള 19 ജി.പിമാർക്ക് ഔദ്യോഗിക രേഖകളോ ലൈൻ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റ് ഉദ്യോഗസ്ഥരെ രണ്ടാം ഗ്രാമസഭയിൽ പങ്കെടുക്കാൻ ക്ഷണിച്ചിരുന്നില്ല.

4.2 ലൈൻ വകുപ്പുകൾ ക്ഷണിക്കുകയും തെളിവുകൾ നൽകുകയും ചെയ്തു

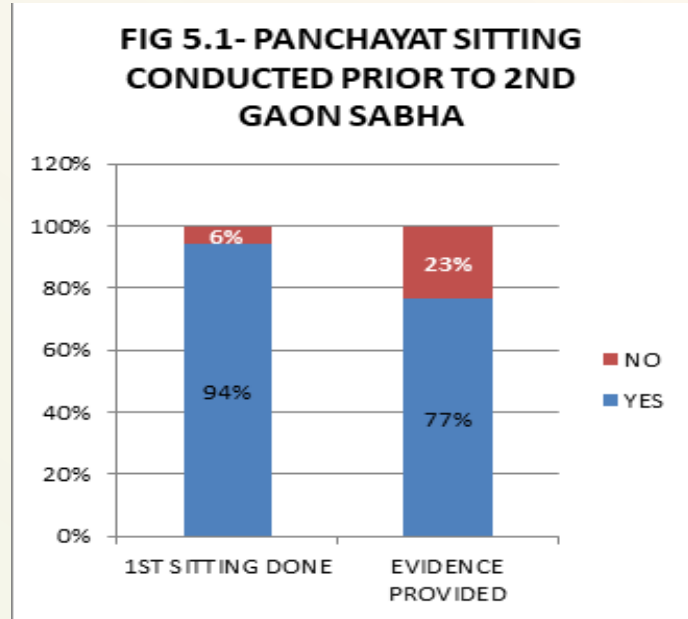
വിശകലനം ചെയ്ത 236 ജി.പിമാരിൽ 177 ജി.പിമാർ മൂന്നാം ഗ്രാമസഭയിൽ ലൈൻ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റ് ഉദ്യോഗസ്ഥരെ ക്ഷണിച്ചിരുന്നു, എന്നാൽ 40 ജി.പിമാർ മാത്രമാണ് ഗ്രാമസഭയിലേക്ക് ഉദ്യോഗസ്ഥരെ ക്ഷണിച്ചതിന് തെളിവായി രേഖകൾ നൽകിയത്.

ലൈൻ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റുകളെ ക്ഷണിച്ചതിന്റെ തെളിവുകൾ സൂക്ഷിക്കാത്ത ജി.പിമാരുടെ എണ്ണം മൊത്തം സന്ദർശിച്ച ജി.പിമാരുടെ 83 ശതമാനമാണ്.

5.1 രണ്ടാം ഗ്രാമ സഭയ്ക്ക് മുമ്പുള്ള പഞ്ചായത്ത് സിറ്റിംഗ്

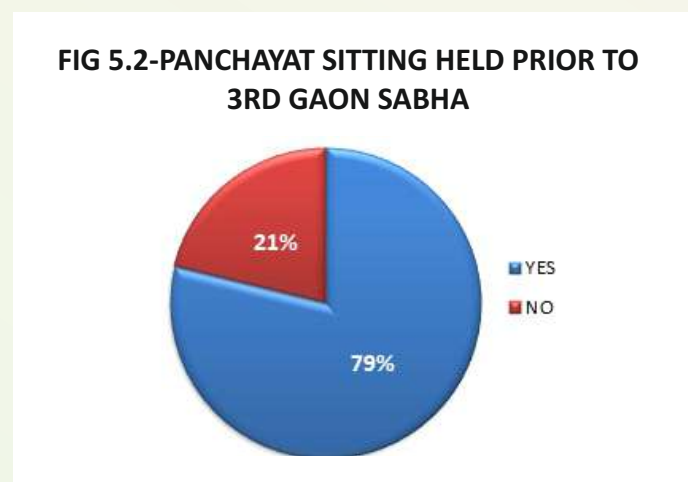
രണ്ടാം ഗ്രാമസഭയ്ക്ക് മുമ്പ് പഞ്ചായത്ത് സിറ്റിംഗ് നടത്തുന്ന പഞ്ചായത്തുകളുടെ ശതമാനം ചിത്രം 5.1 കാണിക്കുന്നു. ജി.പിയിലെ എല്ലാ 10 വാർഡുകളും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന വിവിധ പി.ആർ.എ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ശേഖരിച്ച പ്രാഥമിക, ദ്വിതീയ ഡിവിഷൻ വിശകലനം ചെയ്ത ഡി.എസ്.ആർ തയ്യാറാക്കുക എന്നതായിരുന്നു ഇതിന്റെ സാരം. 94 ശതമാനം (219 ജി.പിമാർ) ആദ്യ സിറ്റിംഗ് വിജയകരമായി നടത്തി, എന്നാൽ 77 ശതമാനം ജി.പിമാർക്ക് മാത്രമേ ശരിയായ ഡോക്യുമെന്റേഷൻ ലഭ്യമായിട്ടുള്ളൂ. അതായത് സന്ദർശിച്ച 236 ജി.പിമാരിൽ 181 ജി.പിമാർ ശരിയായ ഡോക്യുമെന്റേഷൻ സൂക്ഷിച്ചിരുന്നു. വെന്ന് ഇത് വെളിപ്പെടുത്തുന്നു.

5.2 മൂന്നാം ഗ്രാമസഭയ്ക്ക് മുമ്പുള്ള പഞ്ചായത്ത് സിറ്റിംഗ്

മൂന്നാം ഗ്രാമസഭയ്ക്ക് മുമ്പ് പഞ്ചായത്ത് സിറ്റിംഗ് നടത്തുന്ന പഞ്ചായത്തുകളുടെ ശതമാനം ചിത്രം 5.1 കാണിക്കുന്നു. മൂന്നാമത്തേതും അവസാനത്തേതുമായ ഗ്രാമസഭയിൽ അവതരിപ്പിക്കേണ്ട കരട് വാർഷിക പുദ്ധതിയുടെ കരട് തയ്യാറാക്കുന്നതിന് മൂന്നാം ഗ്രാമസഭയ്ക്ക് മുമ്പായി 2-ാമത് പഞ്ചായത്ത് സിറ്റിംഗ് നടക്കുന്നു.

ആകെ സന്ദർശിച്ച 236 ജി.പിമാരിൽ 186 ജി.പിമാർ പങ്കെടുത്ത മൂന്നാം ഗ്രാമസഭയ്ക്ക് മുമ്പ് 79 ശതമാനം ജി.പിമാരും രണ്ടാം പഞ്ചായത്ത് സിറ്റിംഗ് നടത്തിയതായി കണക്ക് കാണിക്കുന്നു.

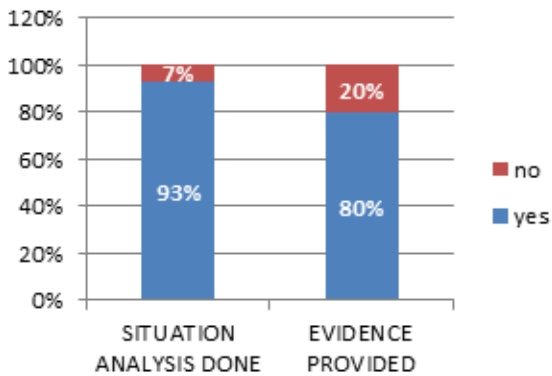

6.1 വാർഡ് തിരിച്ചുള്ള സാഹചര്യ വിശകലനം നടത്തിയെളിവുകൾ നൽകി

236 ജി.പിമാരിൽ 219 ജി.പിമാരും വാർഡ് തിരിച്ചുള്ള സ്ഥിതിവിവര വിശകലനം നടത്തിയെന്നാണ് റിപ്പോർട്ട്. 236 ജി.പിമാരിൽ 188 ജി.പിമാർ റിസോഴ്സ് മാപ്പ്, സോഷ്യൽ മാപ്പ് മുതലായവയുടെ രൂപത്തിൽ സാഹചര്യ വിശകലനം നടത്തുന്നതിന് ശരിയായ തെളിവുകൾ നൽകി. ജനങ്ങളുടെ ആവശ്യങ്ങളുമായി സമഗ്രമായ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ പ്രാഥമിക ഡാറ്റാ കണ്ടെത്തുന്നതിനുള്ള ഒരു പ്രാഥമിക ഉപകരണമാണ് സാഹചര്യ വിശകലനം.

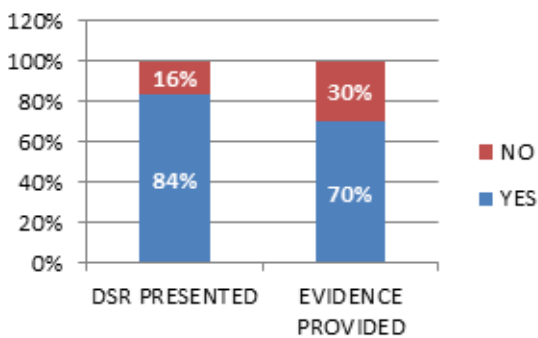
FIG 6.1-Situation Analysis done and evidence provided

6.2 വാർഡ് തിരിച്ചുള്ള നിലവിലുണ്ട്/തെളിവുകൾ നൽകി DSR

ഒരു പഞ്ചായത്തിലെ ഓരോ വാർഡും വിവിധ വികസന വിടവുകളും വാർഡുകളിലെ ലഭ്യമായ വിഭവങ്ങളും പിടിച്ചെടുക്കുന്നതിന് വികസന സ്ഥിതി റിപ്പോർട്ട് (ഡി.എസ്.ആർ) തയ്യാറാക്കേണ്ടതുണ്ട്. സന്ദർശിച്ച മൊത്തം ജി.പിമാരിൽ 84 ശതമാനം പേരും വാർഡ് തിരിച്ചുള്ള ഡി.എസ്.ആർ കൃത്യമായി പാലിച്ചു, അതിൽ 70 ശതമാനം പേർ മാത്രമാണ് കൃത്യമായ ഡി.എസ്.ആർ നിലനിർത്തുന്നതിനെ തെളിവുകൾ നൽകിയത്.

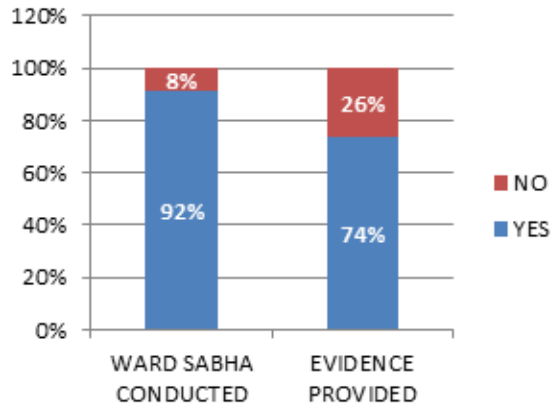
FIG 6.2-WARD WISE DSR PRESENTED/EVIDENCE PROVIDED

6.3 വാർഡ് സഭ തെളിവുകളോടെ നടത്തി
 ഓരോ ജി.പിമാരും രണ്ടാം ഗ്രാമസഭയ്ക്ക് മുമ്പ് വാർഡിന്റെ പ്രാഥമിക ആവശ്യങ്ങൾ മുൻഗണനാടിസ്ഥാനത്തിൽ പരിഹരിക്കുന്നതിനും വാർഡ് തിരിച്ചുള്ള സഭ നടത്തണം. വാർഡ് തിരിച്ചുള്ള ഡി.എസ്.ആർ വിശകലനം ചെയ്യുന്നതിനും മുൻഗണന നൽകുന്നതിനും സാധ്യമാക്കുന്നതിനുമായി ഇത് നടത്തുന്നത്. സന്ദർശിച്ച 236 ജി.പിമാരിൽ 217 ജി.പിമാരും വാർഡ് തിരിച്ചുള്ള സഭ നടത്തിയിട്ടുണ്ടെന്ന് ചിത്രം 6.3

കാണിക്കുന്നു, എന്നാൽ 175 ജി.പിമാർ മാത്രമാണ് വാർഡ് തിരിച്ചുള്ള സഭ നടത്താൻ വിസിറ്റിംഗ് ഉദ്യോഗസ്ഥർക്ക് ശരിയായ തെളിവ് നൽകിയത്.

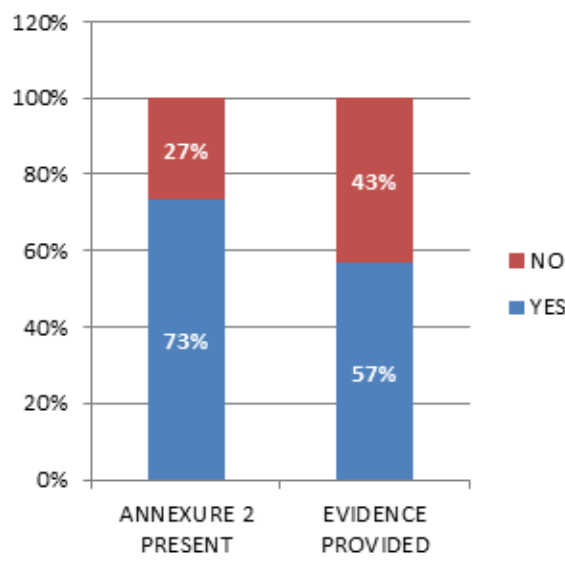
FIG 6.3-Ward Wise Ward Sabha Conducted and Evidence provided

7.1 അനുബന്ധം II നിലവിലുണ്ട്, തെളിവുകൾ നൽകിയിട്ടുണ്ട്

പഞ്ചായത്ത് ഡ്രാഫ്റ്റ് സ്റ്റാറ്റസ് റിപ്പോർട്ട് എന്നും അറിയപ്പെടുന്ന അനുബന്ധം II, വാർഡ് തിരിച്ചുള്ള DSR മുഴുവൻ പഞ്ചായത്തിനെയും ഒരൊറ്റ സ്റ്റാറ്റസ് റിപ്പോർട്ടായി ഏകീകരിക്കുന്നതിനുള്ള നിർദ്ദിഷ്ട ഫോർമാറ്റാണ്. ഓരോ വാർഡിന്റെയും മുൻഗണനാ റാങ്കിംഗിനൊപ്പം സെക്രറിനറെ പേർ ഉൾപ്പെടെ, പദ്ധതിയുടെ നിർദ്ദിഷ്ട പേർ ഇതു കൂടുതൽ കാണിക്കുന്നു. മൊത്തം 236 ജി.പിമാർ സന്ദർശിച്ചതിൽ 172 പഞ്ചായത്തുകളുള്ള പഞ്ചായത്തിന്റെ 73 ശതമാനം മാത്രമാണ് അനുബന്ധം II ന്റെ ശരിയായ ഡോക്യുമെന്റേഷൻ സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്ന തെന്ന് വിശകലനം കാണിക്കുന്നു, അതിൽ 134 പഞ്ചായത്തുകൾ മാത്രമാണ് തെളിവ് നൽകിയത്.

FIG 7.1-Annexure II present and evidence provided

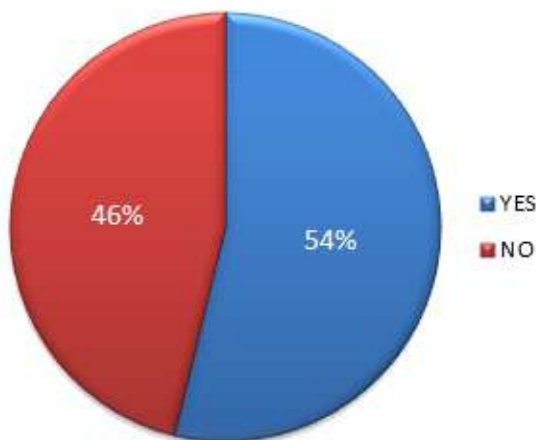

7.2 അനുബന്ധം III നിലവിലുണ്ട്, തെളിവുകൾ നൽകിയിട്ടുണ്ട്

ഒരു പ്രത്യേക വർഷത്തിൽ ഗ്രാമ്പ് പഞ്ചായത്തിന്റെ വിവിധ ലൈൻ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റുകളും സ്വന്തം റവന്യൂ സ്രോതസ്സുകളും ഉൾപ്പെടെ വിവിധ സ്രോതസ്സുകളിൽ നിന്ന് ഗ്രാമ്പ് പഞ്ചായത്തിലേക്കുള്ള ഫണ്ട് ലഭ്യതയും അതിന്റെ ഒഴുക്കും പിടിച്ചെടുക്കുന്നതിന് അനുബന്ധം III (റിസോഴ്സ് എൻവലപ്പ്) നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ട്. 236 ജി.പി.മാർ സന്ദർശിച്ചതിൽ 127 ജി.പി.മാർ മാത്രമാണ് അനുബന്ധം III രേഖപ്പെടുത്തുന്നത്. സന്ദർശിച്ച ബാക്കി 108 ജി.പി.മാർ അനുബന്ധം III - ന്റെ ശരിയായ ഡോക്യുമെന്റേഷൻ സൂക്ഷിച്ചില്ല.

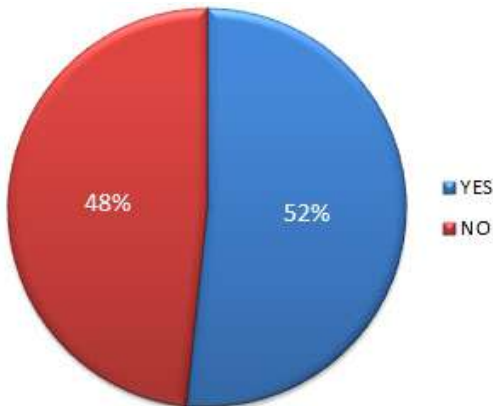
FIG 7.2-ANNXURE III PRESENTED

7.3 അനുബന്ധം IV നിലവിലുണ്ട്

ഗ്രാമ്പ് പഞ്ചായത്ത് വികസന പദ്ധതിയുടെ (G P D P) അധ്യായവൽക്കരണത്തിനുള്ള ഒരു സ്റ്റാൻഡേർഡ് ഘടനയാണ് അനുബന്ധം IV. ജി.പി.ഡി.പി.യെ ചിട്ടയായ രീതിയിൽ ചാപററൈസ് ചെയ്യാൻ ഇത് ശരിയായ ദിശ നൽകുന്നു. ജി.പി.ഡി.പി നടത്താൻ ഈ രേഖ സഹായകമായിരുന്നെങ്കിലും, സന്ദർശിച്ച 236 ജി.പി.മാരിൽ 48 ശതമാനം ജി.പി.മാർക്കും അനേകർ IV നിലനിർത്താൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

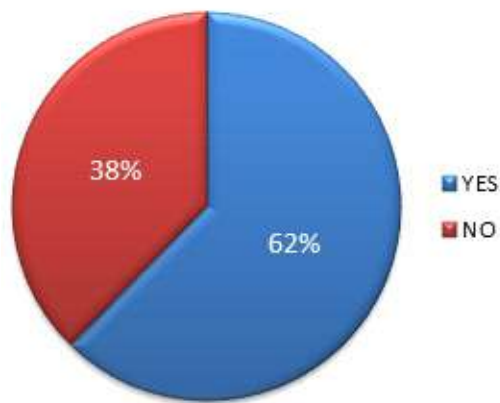
FIG 7.3-ANNXURE IV PRESENTED

7.4 അനുബന്ധം V നിലവിലുണ്ട്

വിഭവങ്ങളുടെ/ഫണ്ടുകളുടെ ലഭ്യത അനുസരിച്ച് മാസ്റ്റർ പ്ലാൻ വേർതിരിക്കുന്നതിന് അനുബന്ധം V നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ട്. അടിസ്ഥാനപരമായി, ജി.പി.യുടെ പക്കൽ ലഭ്യമായ ലൈൻ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റ് ഫണ്ടുകൾ ഉൾപ്പെടെ എം.ജി.എൻ.ആർ.ഇ.ജി.എ, എഫി.എഫി.സി, ഒ.എസ്.ആർ എന്നിവയ്ക്കായുള്ള സ്കീമുകൾ വേർതിരിക്കുന്നതിന് അനേകർ ഉപയോഗിച്ചു. ആകെ 236 ജി.പി.മാർ സന്ദർശിച്ചതിൽ 146 ജി.പി.മാർ കൃത്യമായി പരിപാലിക്കുന്ന അനേകർ, ബാക്കി 90 ജി.പി.മാർക്ക് അനേകർ ഇല്ലായിരുന്നു.

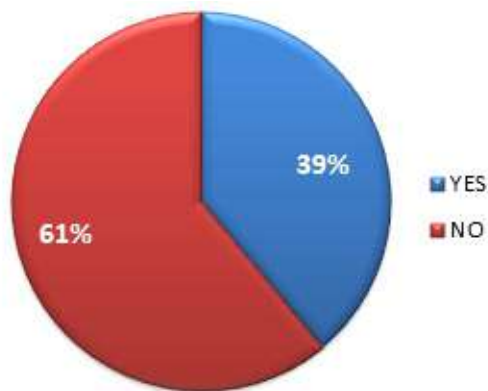
FIG 7.4-ANNEXURE V PRESENTED

7.5 അനുബന്ധം VI നിലവിലുണ്ട്

അനുബന്ധം VI ലൈൻ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റുകൾക്ക് മാത്രമായി രൂപകൽപ്പന ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അതാത് ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റുകളിലെ മുൻനിര തൊഴിലാളികൾ അവരുടെ വിവിധ സ്കീമുകൾക്ക് കീഴിലുള്ള യോഗ്യതാമാനദണ്ഡങ്ങളും അപ്ലിക്കേഷനുകളും അനുക്യൂലുകളും ഉൾപ്പെടെ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റുമായി ബന്ധപ്പെട്ട അവരുടെ സ്കീമുകളുടെ പ്രസ്താവലോകനം അവതരിപ്പിക്കും, കൂടാതെ ജി.പി.ഡി.പി.യിൽ അവരുടെ പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിന് ഗ്രാമ്പ് പഞ്ചായത്തിന്റെ പങ്കു സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

FIG 7.5- ANNEXURE VI PRESENTED

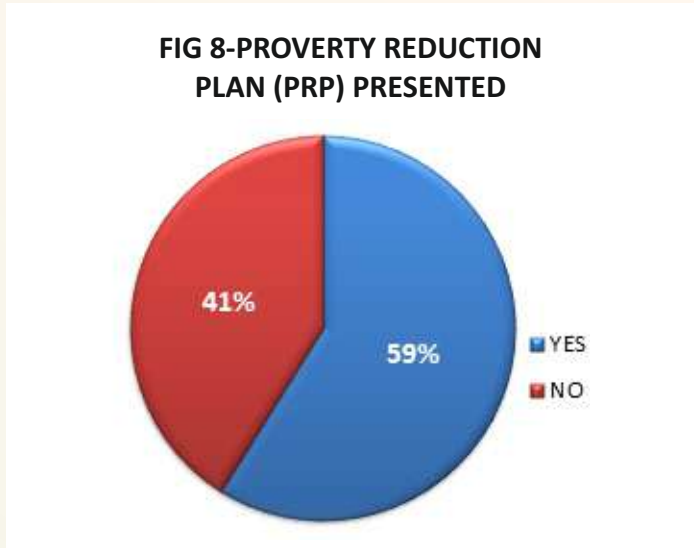

സന്ദർശിച്ച 236 ജി.പി.മാരിൽ 144 ജി.പി.മാർക്ക് അനുബന്ധം VI രേഖ നൽകാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. സന്ദർശിച്ചവരിൽ 39 ശതമാനം പേർ മാത്രമാണ് അനുബന്ധം VI രേഖ സൂക്ഷിച്ചിരുന്നത്.

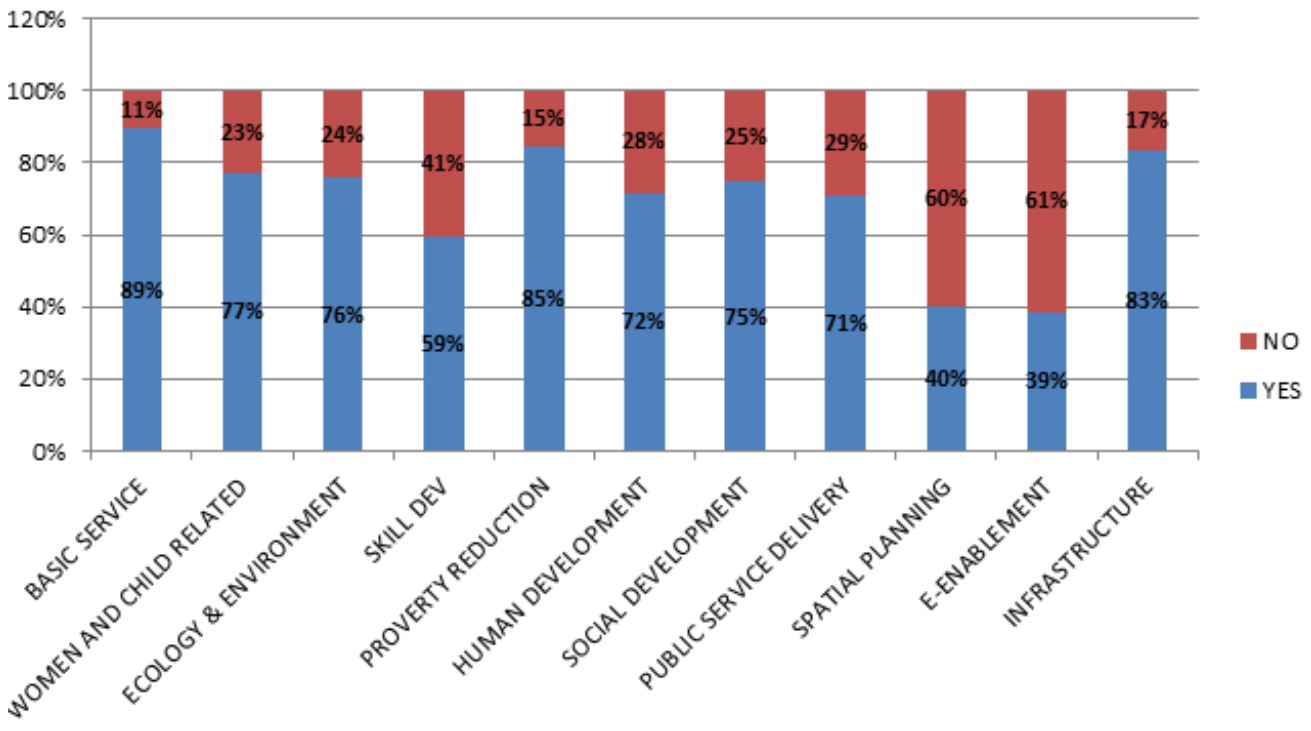

8. ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജന പദ്ധതി നിലവിലുണ്ട്

എസ്.എച്ച്.ജി-യുടെ കമ്മ്യൂണിറ്റി പ്രവർത്തകർ അതത് ഗ്രാമ പുഞ്ചായത്തുമായി സഹകരിച്ച് തയ്യാറാക്കുന്ന പ്രാദേശിക വികസനത്തിനായുള്ള ഏകീകൃത ഡിമാൻഡ് പ്ലാനാണ് ദാരിദ്ര്യം കുറയ്ക്കൽ പദ്ധതി (പി.ആർ.പി).
 എൻ.ആർ.എൽ.എം -ന് കീഴിൽ P R I - C B O ഒത്തുചേരലിനുള്ള ഒരു പ്രധാന ഉപകരണമായി P R P ഉയർന്നു വന്നിരിക്കുന്നു.
 സർവ്വേയിൽ പങ്കെടുത്ത 236 ജി.പി-മാരിൽ 139 ജി.പി-മാർ മാത്രമാണ് ഗ്രാമസഭയിൽ ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജന പദ്ധതി അവതരിപ്പിച്ചത്, ബാക്കി 97 ജി.പി-മാർക്ക് രൈ ഗ്രാമസഭയിൽ അവതരിപ്പിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

SECTOR WISE DISCUSSION IN THE 2ND GRAM SABHA

സന്ദർശിച്ച 236 ജി.പി-മാരുടെയും രണ്ടാം ഗ്രാമസഭയിൽ ചർച്ച ചെയ്യുകയും അവതരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്ത മേഖല തിരിച്ചുള്ള വിഷയങ്ങൾ ചിത്രം കാണിക്കുന്നു. അടിസ്ഥാനസേവനം, ദാരിദ്ര്യ നിർമ്മാർജ്ജനം, അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിഷയങ്ങൾ യഥാക്രമം 89 ശതമാനം, 85 ശതമാനം, 83 ശതമാനം എന്നിങ്ങനെയാണ് പട്ടികയിൽ മുന്നിൽ. ഇ-പ്രാപ്തമാക്കൽ, യഥാക്രമം 39 ശതമാനം, 40 ശതമാനം എന്നിങ്ങനെ സ്പേഷ്യൽ പ്ലാനിംഗ് എന്നിവയായിരുന്നു ഏറ്റവും കുറവ് ചർച്ച ചെയ്യപ്പെട്ട വിഷയങ്ങൾ.

ജമ്മു & കശ്മീരിലെ ശ്രീനഗറിലെ എസ്.കെ.ഐ.സി.സിയിൽ പഞ്ചായത്തിരാജ മന്ത്രാലയത്തിനറെ എട്ടാമത അന്താരാഷ്ട്ര യോഗദിന (ഐ.ഡി.വൈ) ആഘോഷം

75 ദേശീയ തലങ്ങളിൽ ഒന്നായ ജമ്മുകശ്മീരിലെ ശ്രീനഗറിലെ ഷെർ-ഇ-കശ്മീർ ഇന്റർനാഷണൽ കൺവെൻഷൻ സെന്ററിൽ (SKICC) 2022 ജൂൺ 21-ന് എട്ടാമത അന്താരാഷ്ട്ര യോഗദിനത്തോടനുബന്ധിച്ച ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റ് പഞ്ചായത്തിരാജ മന്ത്രാലയം മാന്യോഗു പ്രകടനങ്ങൾ സംഘടിപ്പിച്ചു. ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റ് തിരഞ്ഞെടുത്ത ഐക്കണി ക്ലോക്കേഷനുകൾ, 2022 6:00 AM മുതൽ 8:00 AM വരെ ജമ്മുകശ്മീർ ലെഫ്റ്റനന്റ് ഗവർണ്ണർ ശ്രീ.മനോജ്ജിൻഹയും കേന്ദ്ര പഞ്ചായത്ത രാജ സഹമന്ത്രി ശ്രീ. കപിൽ മൊരേശ്വർ പാട്ടീലും ചേർന്ന് ദീപം തെളിയിച്ച ചടങ്ങ് ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു. പ്രാദേശിക നിവാസികൾ, ശ്രീ. അരുൺകുമാർമേത്ത, ജമ്മുകശ്മീർ ഗവൺമെന്റ് ചീഫ് സെക്രട്ടറി, ശ്രീ (ഡോ.) ചന്ദ്രശേഖർ കുമാർ, പഞ്ചായത്തിരാജ മന്ത്രാലയം അഡീഷണൽ സെക്രട്ടറി, ശ്രീ. നിതീഷ് കുമാർ, ലഫ്. ഗവർണ്ണറുടെ പ്രിൻസിപ്പൽ സെക്രട്ടറി, ജമ്മുകശ്മീർ, ശ്രീ (ഡോ.) ബിജയകുമാർ ബെഹറ, പഞ്ചായത്തിരാജ മന്ത്രാലയത്തിലെ സാമ്പത്തിക ഉപദേഷ്ടാവ് ശ്രീമതി. മുന്ദീപുര, കമ്മീഷണർ/സെക്രട്ടറി, ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റ് ഓഫ് റൂറൽ ഡെവലപ്മെന്റ് & പഞ്ചായത്തിരാജ, ജമ്മുകശ്മീർ ഗവൺമെന്റ്, കേന്ദ്ര സർക്കാരിന്റെയും ജമ്മു-കശ്മീർ സർക്കാരിന്റെയും മറ്റ് മുതിർന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥരും അവരുടെ സാന്നിധ്യത്താൽ ചടങ്ങിൽ പങ്കെടുത്തു. പങ്കെടുക്കുന്നവരെ അഭിസംബോധന ചെയ്യവേ, ജമ്മുകശ്മീർ ലെഫ്റ്റനന്റ് ഗവർണ്ണർ ശ്രീ. മനോജ്ജിൻഹ, നമ്മുടെ ദൈനംദിന ജീവിതത്തിൽ യോഗയുടെ പ്രാധാന്യത്തെക്കുറിച്ച് വിശദമായ സംസാരിക്കുകയും വ്യക്തിപരവും തൊഴിൽപരവുമായ ജീവിതത്തിനറെ എല്ലാ മേഖലകളിലും സന്തുലിതാവസ്ഥ നിലനിർത്താൻ യോഗ പരിശീലിക്കാൻ ഓരോരുത്തരോടും ആഹ്വാനം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. വിവിധ ഓഫീസുകളിൽ ജോലി ചെയ്യുന്നവർ ജോലിയിൽ ഉൽപ്പാദനക്ഷമത വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനായി പകൽ സമയങ്ങളിൽ യോഗാ ബ്രേക്ക് എടുക്കാൻ ലെഫ്റ്റനന്റ് ഗവർണ്ണർ നിർദ്ദേശിച്ചു.

ചടങ്ങിൽ സംസാരിച്ച കേന്ദ്ര പഞ്ചായത്തീരാജ സഹമന്ത്രി ശ്രീ. കപിൽമൊരേശ്വർ പാട്ടീൽ, എട്ടാം ഐ.ഡി.വൈയുടെ വേളയിൽ പങ്കെടുത്ത എല്ലാവർക്കും തനറെ ഊഷ്മളമായ ആശംസകൾ അറിയിക്കുകയും, മാനസികവും, വൈകാരികവും, ആയി സ്ഥിരമായി യോഗാഭ്യാസങ്ങൾ പരിശീലിപ്പിക്കാനും എല്ലാവരോടും അഭ്യർത്ഥിച്ചു. ശാരീരിക ആരോഗ്യവും ക്ഷേമവും. കാശ്മീർ താഴ്വരയിലെ ചരിത നിഗർമായ ശ്രീനഗറിലെ ലോക പ്രശസ്തവും പ്രകൃതിരമണീയവുമായ ദാൽതടാകത്തിനറെ തീരത്ത് സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന SKICC യിൽ ചെറിയ മഴയെ അവഗണിച്ച് പ്രാദേശിക യോഗ പ്രേമികൾ ധാരാളം ഒത്തുകൂടിയതിൽ അദ്ദേഹം സന്തോഷം പ്രകടിപ്പിച്ചു. ഭൂമിയിലെ സ്വർഗ്ഗം എന്നറിയപ്പെടുന്നു. കോമൺ യോഗ പ്രോട്ടോക്കോൾ പ്രകാരമുള്ള മാസ് യോഗ ഡെമോൺസ്ട്രേഷൻ മാസ്റ്റർ യോഗ ട്രെയിനർ ഡോ. റുഹിതബന്ധും വേദിയിൽ നടത്തി, എല്ലാ പങ്കാളികളും IDY-2022 ടൈയാളപ്പെടുത്തുന്നതിനായി 45 മിനിറ്റ് യോഗ സെഷനിൽ ചേർന്നു. ശ്രീനഗറിലെ SKICC യിൽ നടന്ന IDY-2022 ആഘോഷങ്ങളിൽ വിവിധ സംഘടനകളിൽ നിന്നുള്ള ഏകദേശം 1200 പേർ പങ്കെടുത്തു, ആയുഷ് ഡയറക്ടറേറ്റിൽ നിന്നും യുനാനി കോളേജിൽ നിന്നുമുള്ള 250 പേർ ഉൾപ്പെടെ; RRIUM-ൽ നിന്ന് 50; RDD-യിൽ നിന്ന് 550 (പഞ്ചായത്ത രാജ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട പ്രതിനിധികളും പ്രവർത്തകരും); യുവജന കായിക പങ്കുപ്പിൽ നിന്ന് 50; SKUAST-ൽ നിന്ന് 40; ബി.എസ്.എഫിൽ നിന്ന് 50 പേർ; സി.ആർ.പി.എഫിൽ നിന്ന് 100; ബി.എം.ഒയിൽ നിന്ന് 15; സൂട്ടിൽ നിന്ന് 50; സി.എം.ഒയിൽ നിന്ന് 15; NHM-ൽ നിന്നും പ്രദേശവാസികൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള മറ്റ് പങ്കാളികളിൽ നിന്നും 50.

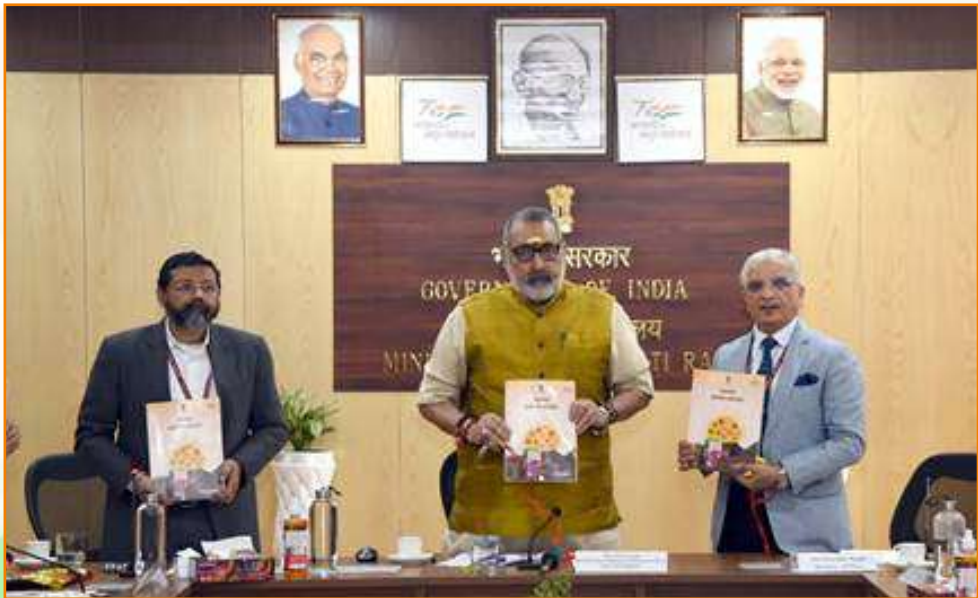

പഞ്ചായത്തീരാജ് മന്ത്രാലയത്തിന്റെ ദുരന്ത നിവാരണ പദ്ധതി കേന്ദ്ര പഞ്ചായത്തീരാജ മന്ത്രി ശ്രീ. ഗിരിരാജിംഗ് പ്രകാശനം ചെയ്യുന്നു

പ്രകേന്ദ്ര ഗ്രാമ വികസന, പഞ്ചായത്തീരാജ് മന്ത്രി ശ്രീ. ഗിരിരാജിംഗ് 2022 മാർച്ച് 17- ന് പഞ്ചായത്തീരാജ് മന്ത്രാലയത്തിന്റെ ദുരന്ത നിവാരണ പദ്ധതി പ്രകാശനം ചെയ്തു. പഞ്ചായത്തീരാജ് മന്ത്രാലയം സെക്രട്ടറി ശ്രീ. സുനിൽകുമാറിന്റെ സാന്നിധ്യത്തിൽ ദുരന്ത നിവാരണ പദ്ധതി പ്രകാശനം ചെയ്തു. ശേഖർകുമാർ, പഞ്ചായത്തീരാജ് മന്ത്രാലയം അഡീഷണൽ സെക്രട്ടറി ശ്രീ. കൃഷ്ണ എസ്. വത്സ, ദേശീയ ദുരന്ത നിവാരണ അതോറിറ്റി (NDMA), ശ്രീ. രാജേന്ദ്രസിംഗ്, അംഗം NDMA, കൂടാതെ ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റിലെ മറ്റ് മുതിർന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥർ. സംസ്ഥാന പഞ്ചായത്തീരാജ് വകുപ്പുകളിലെ മുതിർന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥർ, സംസ്ഥാന ദുരന്ത നിവാരണ അതോറിറ്റികൾ, സംസ്ഥാന ദുരിതാശ്വാസ കമ്മീഷണർമാർ എന്നിവരും പരിപാടിയിൽ ഫലത്തിൽ പങ്കെടുത്തു.

പഞ്ചായത്തുകൾക്കിടയിൽ താഴെത്തട്ടിൽ ദുരന്ത നിവാരണ ശേഷി വികസിപ്പിക്കുന്നതിനും ഗ്രാമീണ മേഖലയിലെ ദുരന്ത നിവാരണ നടപടികൾ ദേശീയ ദുരന്തനിവാരണ നടപടികളുമായി യോജിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ചട്ടക്കൂട്ട സ്ഥാപിക്കുന്നതിനും ലക്ഷ്യമിട്ടാണ് പഞ്ചായത്തീരാജ് മന്ത്രാലയം ദുരന്ത നിവാരണ പദ്ധതി വികസിപ്പിച്ചതെന്ന് ശ്രീ. ഗിരിരാജിംഗ് പറഞ്ഞു. അധികാരം കമ്മ്യൂണിറ്റി അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ദുരന്തനിവാരണ പദ്ധതികൾ വിഭാവനം

ചെയ്യുന്നതിനും ആസൂത്രണം ചെയ്യുന്നതിനും നടപ്പിലാക്കുന്നതിനു മുൻപ് ഒത്തുപേരലും കൂട്ടായ പ്രവർത്തനങ്ങളും ദുരന്തങ്ങളെ സമഗ്രമായി കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിൽ നമ്മുടെ രാജ്യത്തിന് വലിയ മാറ്റമുണ്ടാക്കുമെന്നും അദ്ദേഹം കൂട്ടിച്ചേർത്തു. ഗ്രാമം മുതൽ ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത് തലം വരെ കമ്മ്യൂണിറ്റി അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ആസൂത്രണത്തിന്റെ വലിയ കാഴ്ചപ്പാടോടെയാണ് "പഞ്ചായത്തരാജ് മന്ത്രാലയത്തിന്റെ ദുരന്ത നിവാരണ പദ്ധതി" (ഡി.എം.പി-എം.ഒ.പി.ആർ) തയ്യാറാക്കിയിരിക്കുന്നതെന്ന് പഞ്ചായത്തീരാജ് മന്ത്രാലയം സെക്രട്ടറി ശ്രീ. സുനിൽകുമാർ എടുത്തു പറഞ്ഞു. പദ്ധതി പ്രകാരം ഓരോ ഇന്ത്യൻ ഗ്രാമത്തിനും "ഗ്രാമ ദുരന്ത നിവാരണ പദ്ധതിയും" ഓരോ പഞ്ചായത്തിനും അവരുടെ ദുരന്ത നിവാരണ പദ്ധതിയും ഉണ്ടായിരിക്കും. പരിപാടിയിൽ, ദുരന്ത നിവാരണ ആസൂത്രണത്തിൽ പഞ്ചായത്തീരാജ് സ്ഥാപനങ്ങൾക്കുള്ള പ്രധാന പങ്കിനെയും ഗ്രാമീണ മേഖലയിൽ ദുരന്ത സാധ്യതയെ പ്രതിരോധിക്കാനുള്ള സംസ്കാരം വളർത്തിയെടുക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെയും കുറിച്ച് ദേശീയ ദുരന്ത നിവാരണ അതോറിറ്റി അംഗം ശ്രീ.കൃഷ്ണ എസ്. വത്സ (ഹ്രസ്വമായ അവതരണം നടത്തി. പ്രദേശങ്ങൾ, ദേശീയ ദുരന്ത നിവാരണ അതോറിറ്റി അംഗം ശ്രീ.രാജേന്ദ്രസിംഗ് എന്നിവരും ചടങ്ങിൽ പങ്കെടുത്തു.

Ministry of Panchayati Raj

- <https://www.facebook.com/MinistryOfPanchayatiRaj>
- https://twitter.com/mopr_goi?ref_src=twsrc%5Egoogle%7Ctwcamp%5Eserp%7Ctwgr%5Eauthor
- <https://www.youtube.com/channel/UCFVbQXiAuDqZsinwto4nA>
- <https://www.panchayat.gov.in>

അച്ചടി & പ്രസിദ്ധീകരണം
 പഞ്ചായത്ത് രാജ് മന്ത്രാലയം
 എഡിറ്റ്-ഇൻ-ചീഫ്:
 സുനിൽകുമാർ,
 സെക്രട്ടറി, പഞ്ചായത്ത് രാജ് മന്ത്രാലയം
 അച്ചടിച്ചത്: മോഡ് അഡാർടെസിംഗ് & മാർക്കറ്റിംഗ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ്
 പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത്: പഞ്ചായത്ത് രാജ് മന്ത്രാലയം,
 ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റ്, ടവർ II,
 9-ാം നില, ജീവൻ ഭാരതി ബിൽഡിംഗ്,
 കൊണാട്ട് പ്ലേസ്, ന്യൂഡൽഹി-110001.